ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤΙΧΟΙ ΠΟΥ ΣΥΓΚΙΝΟΥΣΑΝ ΑΛΛΟΤΕ

ΚΑΛΛΟΝΗ

Ἐκπλήττει μὲν καὶ ἐκθαμβοῖ τὸ ῥόδον καὶ τὸ ἴον,
Ἀλλ' ἀνθρωπίνη καλλονὴ ἐκπλήττει ἔτι μᾶλλον.

Τὰ δάκρυα μὲ ἀποσπᾷ ἡ συχνανάμνησίς σου·
Ἀγγέλου εἶχες τὴν μορφὴν καὶ τὴν ψυχὴν ἀγγέλου·
Καὶ μὲ ἀγγέλου πτέρυγας, ὦ, φίλη μου, ἐξ ἴσου
Ἐπέταξες εἰς οὐρανοῦ αἰθέρας ἀνεφέλου.

Ὡς δρόσος, ἥτις ἔπεσε τὴν νύκτα εἰς τὸ φύλλον,
Καὶ μόλις ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ Φοίβου φλογισθεῖσα
Ἐτάκη· οὕτω τὸν πιστὸν καὶ ἱερόν σου φίλον
Παρήτησας, εἰς οὐρανοὺς καὶ σὺ ἀναληφθεῖσα.

Τοῦ βίου πλέων τὸ θολὸν καὶ κυματῶδες ρεῦμα,
Ἡμέραν ἐξ ἡμέρας σέ, σὲ πλησιάζω, φίλη,
Καὶ ἂν βορρέα καθ' ὁδὸν μὲ ἀνατρέψῃ πνεῦμα,
Θὰ φιληθοῦν ταχύτερον τὰ φιλικά μας χείλη.

Ἐκεῖ διάγοντας ζωήν, ὦ φίλη, μακαρίαν
Φθορὰν δὲν θὰ φοβούμεθα· καὶ ἡ αἰωνιότης
Θὰ ρέ' ὑπὸ τοὺς πόδας μου, χωρὶς ποτὲ καμμίαν
Μεταβολὴν ἡ ζηλωτὴ νὰ πάσχῃ ὡραιότης.

† ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Οἱ περισσότεροι ἀπ' ὅσους καταδέχουνται, σὲ μιὰ ἐποχὴ τόσο πρακτικὴ σὰν τὴ δική μας, νὰ προσέχουνε λίγο καὶ τὴν ποίηση, γκρινιάζουν. Ἡ μεγάλη αὐτὴ τέχνη ἔχει ξεπέσει, λένε, διατρέχει πιά, τὸ στάδιο τῆς παρακμῆς της. Κι' αὐτὸ — προσθέτουν — δὲ γίνεται μονάχα στὴν Ἑλλάδα, παρατηρεῖται σὲ κλίμακα παγκόσμια. Ὑπάρχει ὅμως κάποια ἀσυνεννοησία στὸ σημεῖο αὐτό. Ἄλλοι ἰσχυρίζονται πὼς τὸ φαινόμενο ἔχει τὴν αἰτιολογία ἐσωτερική, πὼς φταῖν οἱ ποιητὲς δηλαδή, πού, εἶνε σήμερα κατώτεροι ἀπὸ τοὺς ὁμοτέχνους των ἄλλων ἐποχῶν. Ἄλλοι πάλι ρίχνουν τὸ ἄδικο στοὺς ἀναγνῶστες, ποὺ λιγοστέψανε, λέει, προκειμένου γιὰ στίχους, τραβηγμένοι ἀπὸ ἄλλες ἀσχολίες διασκεδαστικώτερες (κινηματογράφος, ἐκδρομὲς κλπ.) Μὰ τὰ δυὸ αὐτὰ δράματα εἶνε ὁλωσδιόλου διαφορετικά, τὸ καθένα τους τοποθετεῖ σὲ ἄλλη βάση τὸ ζήτημα· ἔπειτα, παίρνουν καὶ τὰ δυό τους συζήτηση. Τὸ ἂν ἡ ἐποχή μας ὑστερεῖ ἢ ὄχι σὲ ἀπόδοση ποιητικὴ ἀπὸ τὶς προηγούμενες, αὐτὸ θὰ τὸ κρίνουν οἱ μεταγενέστεροι, ποὺ θὰ βροῦνε τοὺς κύκλους κλειστούς, συμπληρωμένους, ἕτοιμους γιὰ σύγκριση. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε μπροστά μας τὴν ἀναγκαία προοπτικὴ γιὰ νὰ κάνουμε τὸ ἴδιο. Τὸ μόνο ποὺ μποροῦμε νὰ κάνουμ' ἐμεῖς εἶνε νὰ δημιουργοῦμε, νὰ παρακολουθοῦμε μ' ἄλλα λόγια, τοὺς δημιουργούς. Ὅσο γιὰ τὴν ἀδιαφορία τοῦ μεγάλου κοινοῦ πρὸς τὶς αἰσθητικὲς ἀξίες, αὐτὸ δὲν εἶνε ἀνακάλυψη καινούργια. Ἀπὸ ἀνέκαθεν ὁ πολὺς κόσμος δὲν ἔδειχνε ἰδιαίτερη προσοχὴ στὴν ποίηση καὶ στὰ παρόμοια, γιὰ λόγους ποὺ δὲν εἶνε τώρα καιρὸς νὰ τοὺς ἐκθέσουμε. Οἱ περισσότεροι ἀκοῦν ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ κανένα ὄνομα σπουδαῖο, μπορεῖ νὰ λένε κι' αὐτοὶ τὸ δικό τους, μὰ ν' ἀγοράσουν καὶ νὰ φυλλομετρήσουν ἕνα βιβλίο, αὐτὸ ξεπερνάει τὴν ἀντοχή τους. Ἂς τὸ πάρουμε ἀπόφαση, ὁ μέσος ἄνθρωπος προτιμάει νὰ πιῇ μιὰ μπύρα παρὰ νὰ διαβάσῃ ἕνα περιοδικό. Αὐτὸ εἶνε ἴσως δυσάρεστο γιὰ ἕναν ποιητὴ ποὺ θὰ εἶχε πνεῦμα ἐπιχειρηματικό, γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὅμως δὲν εἶνε καθόλου κακό. Ὁ πέμπτος ἐκεῖνος αἰώνας, ὅπου ἡ τιτανικὴ ποίηση ἑνὸς Αἰσχύλου σκορποῦσε ρῖγος σὲ χιλιάδες Ἀθηναίους, ἔχει περάσει ἀγύριστα γιὰ τὸν κόσμο. Ἂς ἱκανοποιούμαστε πιὰ μὲ τὰ μισόστηλα ποὺ ἀφιερώνουν κάπου - κάπου ἡ ἐφημερίδες στοὺς ἑορτασμοὺς καὶ στ' ἀποκαλυπτήρια τῶν ποιητῶν μας. Ἡ ποίηση ἦταν καὶ θὰ εἶνε πολυτέλεια, ἆθλος ἀνέφικτος γιὰ τὸ δημιουργό, μακρυνὴ ἀπήχηση γιὰ τὸ κοινό. Μιὰ μειονότητα πάντα θὰ γράφῃ, μὲ ἀκατανόητη γιὰ τοὺς πολλοὺς αὐτοθυσία, καὶ κάθε δέκα, εἴκοσι χρόνια θὰ ξεπετιέται μὲς ἀπὸ τὸ πλῆθος ἕνας ποὺ θὰ δίνῃ τ' ὄνομά του σὲ ὁλόκληρη τὴν ἐποχή. Δὲ χρειάζεται νὰ εἶνε κανένας ὀπαδὸς τῆς θεωρίας τῶν προσωπικοτήτων γιὰ νὰ συγκινηθῇ μ' αὐτὴ τὴ σκέψη τὴν τόσο ἀνθρώπινη.

*

Τὰ «Πύρεθρα» τοῦ κ. Νίκου Σφυρόερα, ἂν καὶ εἶνε ἡ πρώτη συλλογὴ τοῦ νεαροῦ ἀπὸ τὴ Νάξο ποιητῆ, κερδίζει ἀμέσως τὴ συμπάθειά μας. Ὁ ποιητής, γράφοντας ἀπὸ χρόνια στὰ περιοδικά, εἶχε προδιαθέσει εὐνοϊκὰ τὸν ἀναγνώστη. Τὸ σημερινό του βιβλίο, ποὺ βγῆκε μὲ πατριωτικὴ ἐνίσχυση, περιέχει ἐργασία ἕξη - ἑφτὰ χρονῶ καὶ εἶνε ἀξιόλογο τόσο σὲ ποσότητα ὅσο καὶ σὲ περιεχόμενο. Ὁ κ. Σφυρόερας φαίνεται μετρημένος νέος κι' ἐπειδὴ δὲν εἶνε βέβαιος (ὅπως τόσοι ἄλλοι) ἂν συγγενεύει μὲ τὴ μεγαλοφυΐα δὲν ἀποφασίζει ν' ἀποχωριστῇ τὴ λογική, γιὰ νὰ γίνῃ τότε γελοῖος σὰν ἐκείνους. Ἀκολουθεῖ, πιὸ συγκεκριμένα, τὴν ὀρθόδοξη δημοτική, προσέχει ἐξαιρετικὰ τὸ μέτρο, διαλέγει ὅσο μπορεῖ τὶς ὁμοιοκαταληξίες καὶ διατηρεῖ σὲ ὅλα τὰ ποιήματά του λογικὴ διάρθρωση. Οἱ στίχοι του δίνουν εὐχαρίστηση στὸ μάτι, ἀφήνουν κάτι στὴν ψυχή. Ὁ κ. Σφυρόερας κατάγεται, ὅπως βλέπουμε, ἀπὸ χωριό, καὶ ἡ ἐμπνεύσεις του εἶνε, πολὺ φυσικό, ἡ περισσότερες χωριάτικες. Αὐτὸ δὲν πειράζει, δὲν εἶνε ἐλάττωμα, ὅπως φαντάζουνται κατὰ περίεργο τρόπο μερικοί. Εἴμαστε δεμένοι μὲ τὶς ἀντικειμενικὲς συνθῆκες καὶ οἱ ὅροι τοῦ περιβάλλοντος ἀσκοῦν ἀπάνου μας μιὰ ἐπιρροὴ καθοριστική. Μὲ τί δικαίωμα θ' ἀπαιτήσουμε ἀπὸ ἕναν φτωχὸ φοιτητή, ποὺ περνάει ἀναγκαστικὰ τὸν περισσότερο καιρό του στὸ χωριό, νὰ γίνῃ ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη κοσμοπολίτης; Ἔπειτα μὲ τὸ νὰ παριστάνω πὼς εἶμαι κάτι δὲ σημαίνει πὼς ἔγινα κιόλας. Κάνει λοιπὸν πολὺ ὡραῖα ὁ κ. Σφυρόερας ποὺ μεταχειρίζεται τὴ λαϊκή μας γλῶσσα, ποὺ γράφει ἀπάνου σὲ τοπικὰ θέματα, ποὺ στιχουργεῖ αἰσθήματα ἑλληνικά. Ἡ νοσταλγία γιὰ τὴν πατρίδα, ὁ καημὸς τῆς μάνας, τὰ βάσανα τῆς φτώχιας, ἡ ἐρωτικὲς συγκινήσεις ἔχουν μὲ τὸ παραπάνω τὴν ἀπαίτηση νὰ περάσουνε στὴν ποίηση. Μὰ τὰ εἴπανε καὶ ἄλλοι αὐτά, θὰ παρατηρήσῃ ἕνας τρίτος. Αὐτοῦ εἶνε ὁ κόμπος: Μιλῶντας γιὰ κάτι πολυσυνηθισμένο, νὰ τὸ πῇς μ' ἕναν λίγο πολὺ δικό σου τρόπο. Προσωπικότητα δὲ σημαίνει τίποτ' ἄλλο. Τὸ καταφέρνει αὐτὸ ὁ κ. Σφυρόερας; Εἶνε πολὺ νωρὶς ἀκόμα γιὰ νὰ τὸ βεβαιώσουμε. Πάντως οὔτε παραλογίζεται, οὔτε ἀπομιμεῖται. Ὑπάρχουν στὰ ποιήματά του ἀπηχήσεις γνωστῶν ποιητῶν (Μαλακάσης, Βάρναλης, Γκόλφης), ἀλλὰ εἶνε φανερὴ ἡ προσπάθειά του ν' ἀπολυτρωθῇ ἀπ' αὐτές. Τὸ μέτρο τῶν τεχνικῶν ἱκανοτήτων του τὸ δίνει μὲ τὰ τραγούδια «Νάξος» καὶ «Ἡ μπαλλάντα τοῦ βοσκοῦ». Ὅσο γιὰ ποιητικὴ εἰλικρίνεια, ξεχωρίζουν τὸ «Βράδυ στὸ χωριὸ» καὶ ἡ «Γυναῖκες τῶν ναυτικῶν». Τελειώνω μὲ λίγες παρατηρήσεις. Ὁ ποιητὴς μεταχειρίζεται ἀρκετὰ ἰδιωματικὰ στοιχεῖα. Πῶς θὰ τὶς καταλάβουμ' ἐμεῖς οἱ ξένοι τόσες ἄγνωστες λέξεις; Ὁρισμένες ἐπιβιώσεις τῆς καθαρεύουσας χτυπᾶνε κακὰ μὲς στὴν ὁμοιομορφία τοῦ κειμένου: πλανήσεις (σελ. 48), παραίτα (30), βατὴ καὶ στενωπὸ (58). Τὸ «κάμνῃ» (58) χρησιμοποιήθηκε σ' αὐτὸν ἀκατάλληλο τύπο γιὰ τὴ ρίμα. Τὸ «προσβάλει» (58) ἔχει ἄλλη σημασία στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, ὄχι: κάνω ἐπίθεση, χτυπῶ. Ἡ «κληματίνα» (29) δὲν εἶνε ἡ πανελλήνια κρεβατίνα; Οἱ τύποι γόφους (56), δακᾶ (60), παραμεριάρικο (16), φύργανα (38), ὀρεξὰ (37), αὐγουστιανὸ (25) εἶνε παρεκκλίσεις ἀπὸ γλωσσικὴ ἄποψη. Τὸ «ἔμβολο» (56) χρησιμοποιεῖται κι' ἐπιθετικά; Τὸ «ἀναφιλητὰ» δὲν εἶνε σωστὰ γραμμένο ἔτσι.

*

Συμπαθητικὴ ἐμφάνιση ἔχουν καὶ τὰ «Χρυσάνθεμα» τοῦ κ. Γιώργου Πουλιοπούλου. Ἀποτελοῦνται ἀπὸ δεκαπέντε ποιήματα, ὅλα μὲ τὴν ἴδια λεπτὴ διάθεση καὶ τὸν ἴδιο χαλαρὸ στίχο. Ὁ ποιητὴς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφή του πρὸς τὸν κόσμο καὶ τὴν πίστη του στὴν καλωσύνη, μ' ἕνα ὕφος ἀπειρίας καὶ ἀφέλειας, ποὺ κάνει ἐντύπωση στὸν ἀναγνώστη. Ὑπάρχει κάποια χάρη ἀνεπιτήδευτη μέσα στ' ἁπλοϊκὰ αὐτὰ ποιήματα. Θὰ ἔπρεπε νὰ ξέρῃ κανεὶς τὴν ἡλικία τοῦ ποιητῆ γιὰ νὰ διατυπώσῃ κάπως βάσιμα τὴ γνώμη του, γιὰ νὰ δώσῃ (ἂν χρειάζουνταν) τὴ συμβουλή του. Πάντως, πρέπει νὰ δοθῇ περισσότερη προσοχὴ στὸ τεχνικὸ μέρος, γιατὶ καὶ οἱ καλλίτερες ψυχικὲς ἰδιότητες πᾶνε χαμένες χωρὶς τὸν παράγοντα τῆς τέχνης. Ἂν ὁ κ. Πουλιόπουλος εἶνε πολὺ νέος, ὅπως φαίνεται, ἂς προσπαθήσῃ νὰ φυλάξῃ αὐτὴ τὴν καθαρότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου καὶ ἂς ἀναζητήσῃ συνάμα ἐκφραστικὰ μέσα πιὸ ἀποτελεσματικά, προκειμένου νὰ γίνῃ ὑπολογίσιμος στὸ γράψιμό του. Ἡ σημερινὲς ἀρυθμίες καὶ ἡ ἄλλες ἀδυναμίες του πρέπει νὰ λείψουν. Ὁ ποιητὴς ἔχει ὑποχρέωση νὰ ἐπιβληθῇ μὲ κάθε τρόπο στὸ κοινό του. Δὲν τοῦ φτάνει ἡ ἀνοχὴ ἢ ἡ συγκατάβαση.

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

ΟΛΑΙ ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ του ΕΡΩΤΟΣ

Στὴ μεταπολεμικὴ ζωὴ παίζει ἆρά γε τὸν κυρίαρχο ρόλο ὁ ἔρως, τὸ μοναδικὸ αὐτὸ αἴσθημα ποὺ τραγούδησαν οἱ ποιητὲς καὶ οἱ μουσικοὶ ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ποὺ ὑπῆρξε ἡ «μεγάλη ὑπόθεσις» τῶν προγόνων μας, τῶν περασμένων αἰώνων καὶ τῆς πρὸ τοῦ 1914 ἐποχῆς; Ὑπάρχει ἆρά γε ἀκόμη σήμερα ὁ ἔρως-πάθος, ποὺ περιγράφει ὁ Σταντὰλ καὶ ὁ Μπουρζέ; Καὶ ἀκόμη ἡ παγκόσμιος λογοτεχνία ποὺ ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα ἠμπορεῖ νὰ καυχηθῇ ὅτι μᾶς ἔδωσε τοὺς τελευταίους αὐτοὺς μεταπολεμικοὺς χρόνους τοὺς χαρακτῆρας ἐκείνους τῶν ἐρωτευμένων, ποὺ ξεύρουν τόσο βαθειὰ νὰ συγκινοῦν τὴν καρδιά, καὶ ποὺ τοὺς συναντοῦμε στὰ μυθιστορήματα τοῦ Σταντάλ, τοῦ Μπουρζέ, στὰ πρῶτα θεατρικὰ ἔργα τοῦ Μπατάϊγ καὶ τοῦ Μπερνστάϊν κι' ἀκόμα καὶ σ' αὐτὸν τὸν Προύστ; Μήπως ὑπάρχῃ στὴν ἐποχή μας μιὰ «διαστροφὴ» τοῦ ἐρωτικοῦ αἰσθήματος; Μήπως βασιλεύῃ μονάχα ὁ ἄκρατος αἰσθηματισμὸς καὶ ἡ ἀπόλυτη ἡδονή, χαρακτηριστικὰ καὶ τὰ δύο τῶν ἀνήσυχων μεταπολεμικῶν ἀνθρώπων, ποὺ ποθοῦν νὰ ζήσουν ἐντατικά, γιατὶ φοβοῦνται τὸ μόνον ἐχθρὸ ποὺ ποτὲ δὲν θ' ἀποφύγουν; Τὸ θάνατο! Ἴσως ὁ θάνατος νὰ εἶνε ἀρκετὴ δικαιολογία καὶ ἀπόδειξις τῆς ἀνησυχίας αὐτῆς ποὺ βασίλεψε στὰ σύγχρονα ἤθη πρὸ πάντων τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ χρόνια. Ἴσως ἡ ἰδέα αὐτὴ τῆς τελικῆς ἀποσυνθέσεως νὰ σπρώχνῃ τὸν ἄνθρωπο στὶς σύντομες, στὶς καυτερὲς ἀπολαύσεις, ὅπου κι' ἂν τὶς βρίσκῃ. Ἴσως νὰ ζητῇ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν τῆς ζωῆς του νὰ λησμονήσῃ τὴ φρίκη τῶν ἐτῶν ποὺ πέρασε, ὅταν ἄνθιζε μέσα του ὁ ὡραῖος κόσμος τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν πραγματοποιήσεων.

Ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτὴ σκότωσε τὸν ἀληθινὸν ἔρωτα, τὸν ἔρωτα-πάθος, κι' ἔτσι σήμερα μᾶς φαίνονται περίεργοι καὶ ρωμαντικοὶ ὅσοι αὐτοκτονοῦν ἀπὸ ἔρωτα, ὅσοι, μιμούμενοι τοὺς ἀνθρώπους τοῦ 1900, μεθοῦν ἀπὸ τὸ λυρισμὸ τῶν ἐρωτικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἀπὸ τὰ φεγγαρόλουστα βράδυα. «Αἰσθηματίας!» λένε μὲ περιφρόνησι. Κι' ὅμως ὁ Γκαῖτε βροντοφώνησε πὼς «τὸ πᾶν εἶν' αἴσθημα». Ἡ ἀπουσία αὐτὴ τοῦ πραγματικοῦ ἐρωτικοῦ αἰσθήματος εἶνε «σημεῖο τῶν καιρῶν». Καὶ τὴν ἀπουσία αὐτὴ τὴν διαπιστώνουμε καὶ στὴ λογοτεχνία, τὴ δική μας καὶ τὴν ξένη. Οἱ μετὰ τὸ 1920 συγγραφεῖς ἀνέλυσαν σ' ὅλες τὶς λεπτομέρειες τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχόλησαν τοὺς ἀνθρώπους τότε καὶ ποὺ ἦτανε ὁ φοβερὸς ἀντίκτυπος τοῦ πολέμου.

Ἡ γενεά, ἡ νέα γενεὰ ποὺ ἄρχιζε τότε νὰ ζῇ, ἀπογοητευμένη, εἶχε χάσει τὴν πίστι της στὸν ἑαυτό της καὶ ἔβλεπε τὸν ἔρωτα καὶ τὴ γυναῖκα σὰ μιὰν εὐχάριστη διασκέδασι γιὰ νὰ τονώσῃ τὴν πλῆξι της. Ἡ γυναίκα στὰ μάτια τῶν νέων τῆς μεταπολεμικῆς ἐποχῆς δὲν ἦταν τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἕνα παιχνίδι, τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἕνα πλάσμα ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ παρὰ αἰσθησιακὲς ἡδονὲς κι' ἐγκεφαλικὲς τέρψεις. Κουρασμένες καὶ ἡ νέες, ἀπογοητευμένες κι' αὐτὲς μὲ τὴ σειρά τους, γιατὶ δὲν συναντοῦσαν στοὺς ἄντρες τὴν πραγματοποίησι τῶν ἰδανικῶν τους, πῆραν ὅ,τι τοὺς πρόσφερε ἡ τύχη. Τὴν κοινωνία αὐτὴ τὴν κάπως ἀλλόκοτη, ποὺ ἀκόμη καὶ σήμερα μᾶς περιβάλλει, γιατὶ δὲν ξεκαθάρισε μέσα της κανένα ἁγνὸ αἴσθημα, ὥστε ν' ἀποτελέσῃ τὸ ρυθμὸ τῆς ζωῆς της, τὴν περιέγραψαν οἱ μυθιστοριογράφοι, μὲ τὴν ψυχρὴ λογική τους, μὲ τὴ στενόκαρδη ἀντίληψι ἑνὸς κόσμου ἐφήμερου, χωρὶς πίστι, ποὺ ἔβαινε, συναισθηματικὰ τοὐλάχιστον, πρὸς τὴν καταστροφὴ καὶ τὸ θάνατο. Ἔτσι γεννήθηκε ἡ καινούργια ἀντίληψι γιὰ τὸν ἔρωτα ποὺ σκότωσε τὸν ἔρωτα. Ἔτσι, ἀσυνείδητα, χωρὶς φραγμούς, ξαναγύρισε ἡ ἀνθρωπότης ὁλόκληρη στὴν ἀτμόσφαιρα τῶν παληῶν ρωμαϊκῶν χρόνων κι' ἔτσι, τὸ μεγάλο αὐτὸ αἴσθημα ἔχασε τὸ αἰώνιο θέλγητρό του, γιατὶ δὲν εἶχε πιὰ ν' ἀνακαλύψῃ κανένα μυστικό.

Ἀπὸ τὴν ἀφετηρία τούτη ξεκινῶντας, οἱ συγγραφεῖς μᾶς παρουσίασαν τύπους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ποὺ ζοῦσαν ἄλλοι μὲ τὶς αἰσθήσεις τους, ἄλλοι μὲ τὴ λογική τους καὶ κανεὶς μὲ τὴν καρδιά του. Ἡ ψυχὴ εἶχε φυγαδευθῆ, ἡ συγκίνησις εἶχε κάνει φτερά. Κι' ὅταν κάποτε συναντοῦσες κανένα ζευγάρι, ποὺ ἀντάλλαζε γλυκόλογα, κάτω ἀπὸ τὶς πιπεριές, κουνοῦσες τὸ κεφάλι σου, μὲ κάποια λύπη, γιατὶ ἤξερες πόσο γλήγορα καὶ ποῦ θὰ τελείωνε αὐτὴ ἡ ἱστορία. Ἔτσι ὁ ἀληθινὸς ἔρωτας ἐξοστρακίστηκε ἀπὸ τὴ ζωή μας κι' ἀπὸ τὴ λογοτεχνία. Καὶ μονάχα ἴσως σήμερα, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἀρχίζουν νὰ πιστεύουν πάλι σὲ κάποια ἰδανικά, ὅπου συσσώρευσαν μέσα τους τὴν πικρὴ πεῖρα τῶν μεταπολεμικῶν χρόνων, νοιώθουν ξανὰ τὴν ἀνάγκη ν' ἀγαπήσουν καὶ ν' ἀγαπηθοῦν μὲ τὴν ψυχή τους πρῶτα κι' ἔπειτα μὲ τὶς αἰσθήσεις τους. Ρωμαντισμός; Ναί, ἀλλὰ ρωμαντισμὸς ὑγιής, φυσιολογικός, γιατὶ πρέπει φυσιολογικὴ νὰ εἶνε ἡ ζωή. Εἶνε αὐτὸ μιὰ μικρὴ στροφή, εἶνε ἕνα καινούργιο ἀστέρι ποὺ θαμποφέγγει στὸν θολωμένον ὁρίζοντα. Καὶ οἱ συγγραφεῖς, δικοί μας καὶ ξένοι, τὸ αἰσθάνονται κι' αὐτοὶ κι' ἀρχίζουν νὰ ξαναθυμοῦνται τὶς ὡραῖες ἐρωτικὲς περιπέτειες ποὺ μᾶς κληροδότησαν στὰ ἔργα τους οἱ Σταντάλ, οἱ Μπαλζάκ, οἱ Μπουρζέ. Καὶ θάρθῃ ἡ ἡμέρα, ὅπου ὁ ἔρως θὰ κυριαρχήσῃ στὴν ἁγνότατη μορφή του. Γιατί, ἂν πέθανε, ξαναγεννιέται ἀπὸ τὴν τέφρα του. Οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ἀρχίζουν ἴσως νὰ καταλαβαίνουν ὅτι ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ εὔκολη ἱκανοποίησις δὲν εἶνε τὸ μοναδικὸ κέρδος τῆς ζωῆς. Κι' ἔτσι πάλι κάποτε θὰ λάμψῃ ἡ ΑΓΑΠΗ. Καὶ πάλι οἱ ποιητὲς καὶ οἱ μυθιστοριογράφοι θὰ τὴν ἐξυμνήσουν γιατὶ θἄχῃ νικήσει τὸ θάνατο!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΠΟΥ ΣΥΓΚΙΝΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΘΥΜΑΣΑΙ;

Τὴ θυμᾶσαι τὴ βραδυὰ—φεγγαρολουσμένη;
Σ' ὅλα γύρω σιγαλιὰ—ἁπλωμένη.

Ὤ, πῶς μᾶς ἀντάμωσε ἐκεῖ δά—ἡ θησαυροφόρα
τῶν ὀνείρων ἡ θεά—τῆς ἀγάπης ἡ ὥρα.

Ὅλα ἦταν ἐκεῖ γυμνὰ—κι' ὅλα ἐκεῖ ντυμένα
φεγγαρίσιαν ὀμορφιὰ—ἕνα κι' ἕνα.

Ὅλα ὡραῖα σὰ ζουγραφιὰ—καὶ σὰν πλάσματα ὅλα
πράγματα, ὄνειρα μεστὰ—φεγγοβόλα.

Καὶ τὰ δάκρυα καὶ οἱ παλμοὶ
καὶ τὸ γέλιο σου καὶ τὰ παράπονά σου
κι' ὁ ἴσκιος σου καὶ τὸ κορμὶ
τὸ λαμπαδωτὸ τ' ἀνάστημά σου
καὶ τὰ ξεπλεμένα μου μαλλιὰ
τρεμοσάλευτα στ' ἀγέρι
καὶ τὸ χέρι μου ποὺ ἔτρεμε δειλὰ
μέσα στὸ δικό σου χέρι.

(Ἀνέκδοτο) ΛΙΛΗ ΙΑΚΩΒΙΔΗ ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΕΣ

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

Λάμπρος Πορφύρας (1879 — 1932) εἶνε τὸ φιλολογικὸ ψευδώνυμο τοῦ Δημ. Σύψωμου. Χιώτικης καταγωγῆς, πέρασε ὅλη του σχεδὸν τὴ ζωὴ στὸν Πειραιά. Ὁ Πορφύρας, ποὺ τὸν πρωτοπαρουσίασε ὁ Νιρβάνας, κέρδισε ἀπὸ πολὺ νωρὶς ἐξαιρετικὴ θέση στὰ γράμματα. Τὴ δόξα του τὴ χρωστάει στὰ ποιήματα πού, τυπωμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ σὲ περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς, συγκεντρώθηκαν τὸ 1920 στὸ βιβλίο «Σκιές». Ἡ συλλογὴ βγῆκε τὸ 1924 καὶ σὲ δεύτερη ἔκδοση. Ὁ Πορφύρας λογαριάζεται ἀπὸ τοὺς κορυφαίους λυρικούς μας, μαζὶ μὲ τὸ Γρυπάρη, τὸ Μαλακάση καὶ τὸ Χατζόπουλο. Διακρίνεται γιὰ τὴ μουσικότητα τῶν στίχων καὶ τὴ φυσικότητα τοῦ ὕφους του. Ἡ γλῶσσα του δὲν εἶνε τόσο πλούσια ὅσο ἄλλων, ἔχει ὅμως μὲ τὸ παραπάνου τὴν αἴσθηση τῆς ποιητικῆς οἰκονομίας καὶ μὲ τὴν [illegible] τῶν μέσων του ἐξασκεῖ ἀληθινὴ γοητεία. Χωρὶς πλάτος ἐμπνεύσεων μεγάλο, περιορίστηκε σὲ λίγα θέματα, ποὺ τὰ δούλεψε ἴσαμε τὴν τελειότητα. Φυσιολάτρης, τραγούδησε προπάντων τὴ θάλασσα καὶ ἀγκάλιασε μὲ τὴ στοργή του τὰ ἐφήμερα καὶ τὰ καθημερινά, ἐχθρὸς τῆς μεγαλοστομίας. Τὸ μέτρο του δὲν ἔχει ποικιλία, εἶνε ὅμως ἀπὸ τ' ἁρμονικώτερα τῆς γλώσσας μας. Ἀπαισιόδοξος κατὰ βάθος, παρουσιάζει μιὰ μακροθυμία καθεαυτοῦ χριστιανική. Ὁ Πορφύρας δὲν ἔγραψε τίποτε ἄλλο ἀπὸ στίχους κι ἔμεινε μακριὰ ἀπὸ τὶς φιλολογικὲς διαμάχες. Νέος ταξίδεψε λίγο στὸ ἐξωτερικό, ἀλλ' ἀποτραβήχτηκε νωρὶς στὸν Πειραιά, ὅπου τοῦ ἄρεσε νὰ συχνάζῃ στὶς ταβέρνες (εἶχε συνηθίσει τελευταῖα τὸ κρασί: καὶ νὰ κάνῃ συντροφιὰ ψαράδες κι ἄλλους ταπεινοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ. Μέτριος στὸ ἀνάστημα, εἴταν ἁπλὸς στοὺς τρόπους του καὶ καταδεχτικός, παρ' ὅλη τὴ φυσιογνωμία του. Στὸ γλωσσικὸ κίνημα ἔμεινε σχεδὸν ἀμέτοχος, λεπτομέρεια ἄλλωστε σύμφωνη μὲ τὴ γενική του μετριοπάθεια. Τὸ ἔργο του ἀγαπήθηκε πολὺ ἀπὸ τοὺς νέους κι ἐπηρέασε ἔμμεσα ἀρκετούς. Ἔχει μεταφράσει καὶ λίγα ποιήματα ἀπὸ τὴν ἀγγλική, γλῶσσα ποὺ τὴν ἤξερε ὅπως καὶ τὰ γαλλικά. Ὁ Πορφύρας πέθανε μὲ τὴν κοινὴ ἀναγνώριση. Ἔπειτ' ἀπὸ τὸ θάνατό του ἐκδόθηκε καὶ ἡ συλλογή του «Μουσικὲς φωνές», ποὺ πῆρε τὸ βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας. Προτήτερα εἶχε πάρει καὶ τὸ ἀριστεῖο γραμμάτων. Τὸν περασμένο μῆνα ἔγιναν καὶ τ' ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς του στὸν Πειραιά, στὴν πλατεῖα τῆς Φρεαττύδας, ποὺ ἔχει ἀπὸ τότε τ' ὄνομά του.

*

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

Ἡ μετάφραση ἀπὸ τὸν Παναγῆ Λεκατσᾶ ὅλων τῶν σωζομένων ἔργων τοῦ Πινδάρου, ποὺ κυκλοφόρησε αὐτὲς τὶς μέρες καὶ γενικὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ὡς τεράστιος πνευματικὸς ἆθλος γιατὶ εἶνε ἀληθινὰ ἔξοχο καὶ γιὰ πολὺν καιρὸ ἀνυπέρβλητο δεῖγμα φιλολογικῆς σοφίας, ἀφομοιωτικῆς ἐμπνεύσεως καὶ λογοτεχνικῆς δεξιότητος, καθιστᾷ ἐπίκαιρο τὸ ζήτημα τῆς μεταφορᾶς τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν κειμένων στὴ σημερινή μας γλῶσσα.

Τὸ μεγάλο αὐτὸ ζήτημα, ποὺ μόνο ἁπλὰ καὶ σύντομα μπορεῖ νὰ ἐξεταστῇ ἀπὸ τὴ στήλη ταύτη, εἶνε στὰ καίρια σημεῖα του τὸ ἀκόλουθο:

Γιατὶ καὶ πῶς πρέπει νὰ μεταφράζουμε οἱ νεώτεροι Ἕλληνες τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς μας.

*

Ἑκατὸν πενήντα χρόνια μεταφραστικὴ πεῖρα ἀπαντᾷ στὰ δύο παραπάνω διπλὰ ἐρωτήματα: Μεταφράζουμε τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς γιὰ λόγους πρακτικοὺς καὶ καλολογικούς.

Τοὺς μεταφράζουμε γιὰ νὰ γίνῃ ἡ μελέτη τους προσιτὴ καὶ ἄνετη στὸ μορφωμένο κοινό μας, ποὺ δὲν ξέρει ἀρχαῖα ἑλληνικά. Καὶ τ' ἀγνοεῖ, γιατὶ μιὰ καὶ δὲν τὰ ἔμαθε στὸ Γυμνάσιο καὶ ὕστερα στὸ Πανεπιστήμιο, δὲ μπορεῖ νὰ τὰ μάθῃ ἀργότερα παρὰ μόνο σὲ πολὺ ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις.

Μεταφερμένοι, λοιπόν, στὴ ζωντανὴ γλῶσσα τοῦ Ἔθνους οἱ προγονικοὶ συγγραφεῖς γίνονται εὔκολο χτῆμα τῶν ἀπογόνων. Κάνουν λαγαρὸ τὸ νεοελληνικὸ πνεῦμα μὲ τὴν ἐπικὴ πνοή τους καὶ τὴ λυρική τους ἔξαρση καὶ τὸ τρέφουν μὲ τὸν φιλοσοφικό τους στοχασμό. Ταὐτοχρόνως τονώνουν τὸ νεοελληνικὸ ἦθος μὲ τὸν ἀκέραιό τους πολιτικὸν ὀρθολογισμὸ καὶ τὴ σαφῆ καὶ ἐναργῆ γνώση τῶν πραγματικῶν ἐσωτερικῶν δεδομένων. Ἔτσι ὁ σημερινὸς ὁμοεθνὴς τῶν Ἑλλήνων τῆς μεγάλης ἀκμῆς, τηρουμένων, ἐννοεῖται, τῶν ἀναγκαίων ἀναλογιῶν χρόνου καὶ ψυχοσύνθεσης, ὑποβοηθεῖται στὴν εὕρεση τοῦ ὀρθοῦ καὶ τοῦ χρησίμου γιὰ τὴν καθοδήγηση τοῦ ὅλου δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ του ἀκόμη βίου.

Κι' αὐτὸ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ γίνεται. Ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμός, ποὺ μέσα στὸν ταραγμένο σήμερα, ἀλλὰ ἐξελικτικὰ ἀδιάσπαστο κύκλο του ζῇ καὶ κινεῖται κατὰ δύναμη κ' ἐξάρτηση καὶ τὸ σύγχρονο Ἑλληνικὸν Ἔθνος, εἶνε στὰ λογικὰ καὶ κριτικά, τὰ οὐσιωδέστερα δηλ. στοιχεῖα του, ἡ ἄμεση ἢ ἔμμεση ἀπόρροια τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ τὸν πολιτισμὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων περιέσωσαν, ἐκφράζοντάς του μὲ ἐπαρκῶς νοητότερη ἀπὸ τὰ μνημεῖα τῆς τέχνης ὁλοκλήρωση, οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς.

*

Μεταφράζουμε ὅμως τοὺς ἀρχαίους καὶ γιὰ λόγους καλολογικούς.

Γιὰ νὰ ἰδοῦμε θετικὰ τὴν ἐκφραστικὴ καὶ πλαστικὴ δύναμη τῆς ἐθνικῆς μας γλῶσσας σὲ μιὰν ὅλως ἐξέχουσα ἀλλοίωσή της νὰ προσαρμόζεται στὴ σημερινή της μορφή, ποὺ εἶνε τὸ ζωντανὸ ἀποτέλεσμα. Πολύχρονης ἐννοιολογικῆς, γλωσσολογικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀκόμη διαφοροποίησης.

Ἐπακολουθεῖ τὴν ὠφέλεια τούτη ἡ αἰσθητικὴ ἐπιλογὴ τῶν στοιχείων τῆς λογίας παράδοσης ποὺ μποροῦν νὰ σταθοῦν σ' ἐναρμόνια μίξη μὲ τὰ φυσικὰ στοιχεῖα τῆς ζωντανῆς γλώσσας.

Αὐτό, βέβαια, μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ μόνο ὁ λογοτέχνης μεταφραστής. Αὐτὸς ποὺ ξέρει στὴν ἐντέλεια ὅλες τὶς γνήσιες γλωσσικὲς μορφὲς ὅλων τῶν διαφόρων περιόδων τῆς ἱστορικῆς μας ζωῆς, ἀπὸ τὰ πρῶτα γραπτὰ μνημεῖα ἴσαμε τὰ σημερινὰ ἔντυπα.

Πάνω στ' ἄναμμα τῆς ἀναδημιουργικῆς του ἐργασίας ὁ λογοτέχνης μεταφραστής, πειθαρχῶντας στὴν ἀκοίμητη αἴσθηση τοῦ ἔντεχνου ζωντανοῦ λόγου θὰ ξεναρκώσῃ μὲ τὴ γοητεία τῆς μορφῆς καὶ τὸ γενεσιουργὸ πνεῦμα τῶν ἀρχαίων κειμένων.

*

Ἡ νεοελληνικὴ λογοτεχνία πέτυχε ἀπὸ τὶς τέλειες πρῶτες ἀπαρχές της ἀξίους λογοτέχνες μεταφραστές.

Ὁ μεγάλος πρωτοπόρος τῆς γλωσσικῆς μας προσαρμογῆς ὁ Βηλαρᾶς μετέφρασε σὲ ἀπόλυτα συγχρονισμένη τυπικὴ καὶ φραστικὴ μορφὴ ἀρχαίους συγγραφεῖς, κι' ἔδωσε καταπληκτικὲς γιὰ τὴν ἐποχή του ἀποδείξεις τῶν δικῶν του καὶ προπάντων τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας ἱκανοτήτων. Μετέφρασε τὴ «Βατραχομυομαχία» τὸν «Κρίτωνα» καὶ τὸν «Ἐπιτάφιο». Τὸ ὑπέρλαμπρο μάλιστα καὶ ἀενάως ζωοποιὸ αὐτὸ κείμενο, ποὺ εἶνε κατὰ τὸν Θουκυδίδη ὁ λόγος ποὺ ὁ ὀλύμπιος ἡγέτης τῆς Ἀθηναϊκῆς πολιτείας εἶπε στὸ μνημόσυνο τῶν πρώτων πολιτῶν ποὺ ἔπεσαν ὑπερασπίζοντας τὸ Ἄστυ ἐναντίον τῆς ὑπὸ τὸν βασιλέα Ἀρχίδαμο πρώτης Σπαρτιατικῆς ἐπιδρομῆς στὴν Ἀττική, ὁ Βηλαρᾶς τὸ μετέφρασε μὲ τόση ἀγάπη καὶ τόση νόηση, ποὺ θὰ παραμείνῃ οἰώνιο μεταφραστικὸ κειμήλιο.

Ἂς προσθέσουμε καταλήγοντες πὼς ἡ μετάφραση τοῦ Πινδάρου ἀπὸ τὸν Λεκατσᾶ, μαζὶ μὲ τὴ μετάφραση τοῦ «Ἐπιταφίου» ἀπὸ τὸν Βηλαρᾶ καὶ τῆς «Θείας Κωμῳδίας» ἀπὸ τὸν Ν. Καζαντζάκη, εἶνε τὰ ἐντελέστερα μεταφραστικὰ δοκίμια ποὺ ἔχουμε ὡς τὴν ὥρα στὴ γλῶσσα μας καὶ ποὺ μποροῦν νὰ συγκριθοῦν μὲ τὰ λαμπρότερα καὶ ἐνδοξότερα μνημεῖα τοῦ εἴδους στὴν Παγκόσμια Λογοτεχνία.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ

Ὁ Γιαννούλης Χαλεπᾶς, γεννημένος στὰ 1854 στὸν Πύργο τῆς Τήνου, ἀπὸ πατέρα μαρμαρογλύπτη, ὅπως κι' ὅλοι οἱ Τήνιοι καλλιτέχναι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν παλαιοτέρων γλυπτῶν μέχρι σήμερα — ἄκουσε τὰ πρῶτα μαθήματα στὸ Γυμνάσιο Σύρου καὶ κατόπιν στὴν ἐκεῖ Ἐμπορικὴ Σχολή. Ἀλλά, ἐπειδὴ ἀπὸ μικρὸς ἔδειξε κλίσι στὴ γλυπτική, γι' αὐτὸ τὸν ἔστειλαν στὸ Πολυτεχνεῖο, ἐδῶ, γιὰ νὰ σπουδάσῃ γλύπτης.

Διετέλεσε μαθητὴς τοῦ περιφήμου Δρόση, τότε διευθυντοῦ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ μέσα σὲ τρία χρόνια σπουδῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐπέσυρε καὶ διαρκῶς τὴν προσοχὴν τῶν καθηγητῶν του, κατώρθωσε νὰ βραβευθῇ πολλὲς φορὲς καὶ νὰ προκριθῇ γιὰ τὴν ἀποστολήν του ὡς ὑπότροφος τῆς Σχολῆς στὸ Μόναχον, πρὸς τελειοποίησιν.

Τρία χρόνια σπουδὲς τελειοποιήσεως ἔκαμε στὸ Μόναχο — κι' ὕστερα ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα γεμάτος ἀπὸ μετάλλια καὶ βραβεῖα.

Ἐγκατασταθεὶς πλέον ἐδῶ ἄρχισε νὰ ἐκτελῇ στὸ ἐργαστήριό του σπουδαῖα καὶ μοναδικὰ ἔργα, ποὺ κυριώτατο χαρακτηριστικό τους εἶχαν περίφημη ἀνατομία, ἔκφραση καὶ ἁπλότητα. Τότε ἔδωσε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ μοναδικὸ ἔργο του «Εὐγνωμοσύνη» ποὺ σήμερα βρίσκεται στὴν Εὐαγγελίστρια τῆς Τήνου, καθὼς τὴν περίφημη «Κοιμωμένη» ποὺ εἶνε στὸ Νεκροταφεῖο Ἀθηνῶν, καὶ τὸ ἄλλο «Σάτυρος παίζει μὲ τὸν «Ἔρωτα».

Ξαφνικά, ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ καὶ στὸ ἔτος 1878, κακὴ στιγμὴ τὸν πλήττει ἀνεπανόρθωτα γιὰ 40 περίπου χρόνια μὲ μιὰ βαρυτάτη ἀρρώστεια παράκρουσης. Ἡ τρέλλα, τὸν τυλίγει στὸ σκότος της καὶ στὴ σιωπή της. Τὸ κλονισμένο του λογικὸ δὲν τοῦ δίνει τὸ δικαίωμα νὰ φανῇ πιά: μένει 14 χρόνια σὲ ψυχιατρεῖο, στὴν Κέρκυρα, χωρὶς σημεῖα βελτιώσεως.

Μετὰ τὰ 14 χρόνια στὴν Κέρκυρα, ἡ οἰκογένειά του τὸν φέρνει στὴν Τῆνο, ἐλπίζουσα μήπως συνέλθῃ ξαναβλέποντας τὰ μέρη τοῦ τόπου του, ὅπου πέρασε τὰ πρῶτα εὐχάριστα χρόνια τῆς ζωῆς του. Στὸ περιβάλλον αὐτό, πράγματι, σιγὰ - σιγὰ ἄρχιζε νὰ βρίσκῃ τὸν ἑαυτό του.

Ξαφνικὰ τὸν ἔπληξε ἕνα μεγάλο δυστύχημα: Πέθανε ἡ μητέρα του. Τὸ γεγονὸς τοῦ ἐνεποίησε τόσο βαθειὰ ἐντύπωσι, ποὺ συνῆλθεν ἀπότομα καὶ θεραπεύθηκε ἀπὸ τὴ συγκίνησι τούτη. Καὶ τότε, ὑπὸ τὴν ἐπήρρεια τῆς ἀλλαγῆς ἄρχισε νὰ δημιουργῇ τὰ τελευταῖα του ἔργα, ποὺ ξεύρομε ἀπ' τὴν ἔκθεση ποὺ ὠργάνωσαν ἐδῶ θαυμασταί, φιλότεχνοι καὶ καλλιτέχναι στὸ 1925.

Σ' αὐτὰ περιλαμβάνονται τὰ «Κεφαλὴ Ἀθηνᾶς», «Ἡρωδιὰς», «Φιλοστοργία», ἡ «Ἀιδριανὴ Κοιμωμένη» κ. ἄ.

Στὰ 1927 ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν τοῦ ἔδωσε τὸ βραβεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, καὶ τρία χρόνια μετὰ ἐπιστρέφει στὴν Ἀθήνα, ὅπου καὶ ἐγκαθίσταται μαζὶ μὲ τὸν ἀνεψιό του, δημιουργῶν καὶ πάλιν νέον ἀτελιέ. Ἡ σημαντικωτέρα ἐργασία του ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς του ἐδῶ εἶνε δύο χαρακτηριστικοὶ Ἄγγελοι, ποὺ κοσμοῦν ἰσαρίθμους τάφους στὸ νεκροταφεῖον ἐδῶ, ὡς καὶ ἄλλα, π. χ. ὁ «Θρίαμβος», ἡ «Πυγὴ», ἡ «Ἀδικία», ὁ «Πόλεμος», ἀκόμα δὲ ἐμεγάλωσε ἀπὸ τὸ παλαιὸ πρόπλασμα τὴ «Μήδειά» του. Τὶς προάλλες προσεβλήθη ἀπὸ κρίσιμον ἀσθένειαν, ἤδη σήμερον ὅμως ἀναρρώσας, περνᾷ τὶς ἡμέρες του μεταξὺ τῶν ὑπὸ μελέτην προπλασμάτων τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ τῶν μικρῶν παιδιῶν τοῦ ἀνεψιοῦ του...

Μ. Β.—

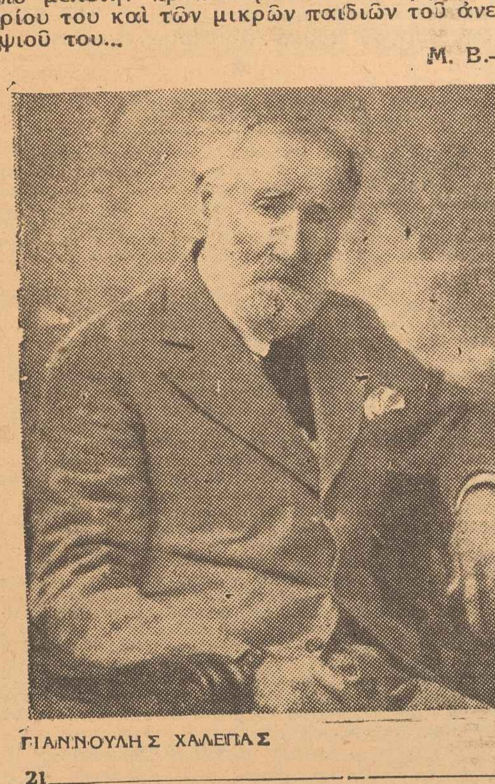

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ ΧΑΛΕΠΑΣ

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΧΝΗ

Α΄.

Ἡ Ζωγραφικὴ τῆς ἀνατολικῆς χριστιανωσύνης, ὡσὰν ἁπλῆ ὅπου εἶνε, μὲ ἁπλὸν τρόπον πρέπει καὶ νὰ ἐξηγηθῇ. Μὲ τὸ νὰ βλέπῃ κανεὶς πολύπλοκα τὰ πράγματα, οὔτε αὐτὸς κερδίζει τίποτε, οὔτε τοὺς ἄλλους ὠφελεῖ μὲ κανένα τρόπο. Ἀφήνω ὅτι τὸ νὰ τὰ βλέπῃ πολύπλοκα εἶνε σημεῖο ὅτι δὲν τὰ βλέπει ὀρθά. Οὔτε καὶ γίνονται τοιουτοτρόπως σπουδαιότερα. Κανένα βιβλίον δὲν εἶνε πλέον ἁπλούστερον ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ὅμως πόσον σπουδαῖον εἶνε νὰ ἐφαρμόσῃ κανεὶς τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ!

Συχνὰ τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ δεχθῇ μίαν ἁπλῆν συγκίνησιν, ἐπειδὴ ἔχασε τὴν ἁγνότητά του, εἶνε αἰτία ὥστε νὰ νομίζεται ἀκατανόητον ἢ δυσκολονόητον ἕνα καθαρὸν ἔργον τέχνης. Ἡ ἁπλότης εἶνε δυσάρεστος εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, ἐνῷ μόνον αὐτὴ δίδει τὴν καθαυτὸ εὐτυχίαν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶνε ὡσὰν ἐκεῖνον ὁποὺ ἔχασε τὴν γεῦσιν καὶ δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ αἰσθανθῇ τὴν δροσερότητα τοῦ ρύακος, ἀλλὰ καταφεύγει εἰς ποτὰ μεθυστικά, ἐξάπτοντα τὴν ἀμβλυνθεῖσαν ὄρεξίν του. Ἐνθυμοῦμαι τὰ ὡραῖα λόγια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπαινεῖ ἕνας μέγας συγγραφεὺς ἕνα ταπεινὸν βιβλίον, τὸν Ροβινσῶν Κρούσον, τὸν ὁποῖον ὀνομάζει τὸ βιβλίον τῆς Χριστιανωσύνης. «Εἶνε, λέγει, τόσον ἁπλόν, ὥστε, ὅταν τὸ κλείσῃ ὁ ἀναγνώστης ὁποὺτὸ ἐπέρασε τερπόμενος, χωρὶς κανένα κόπον, νὰ νομίζῃ ὅτι μὲ μεγάλην εὐκολίαν θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὸ γράψῃ καὶ ὁ ἴδιος». Μεγάλη ἀλήθεια! Ἡ Βυζαντινὴ τέχνη εἶνε ὡσὰν αὐτὸ τὸ ἁπλὸν βιβλίον.

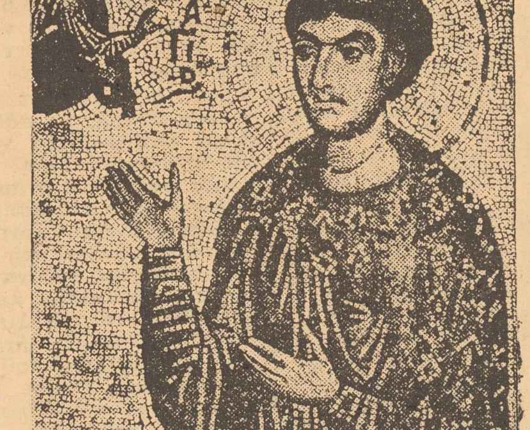

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

(Ψηφιδωτὸ τῆς Μονῆς Ξενοφῶντος, τοῦ Ἁγίου Ὄρους)

Ὁ ἐγωϊσμὸς εἶνε μέγας ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς τὸν ἐμποδίζει νὰ εἶνε ἀπέριττος καὶ γνήσιος, καὶ νὰ τέρπεται μὲ τὰ ἁπλᾶ. Τὸ περίπλοκον ἔγινε βαθμηδὸν συνώνυμον μὲ τὸ βαθύ, ἐνῷ τὸ ἀντίθετον εἶνε τὸ ἀληθές. Ἡ ἰδιοσυγκρασία ἢ ἡ ἐποχὴ εἶνε καὶ αὐτὴ μόνον δικαιολογία δι' ὅσα δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ χαρῶμεν. Τὰ ἀνθρώπινα μέτρα εἶνε τὰ αὐτὰ κατὰ βάθος, αἰώνια, ἐπάνω ἀπὸ ἐποχὰς καὶ συνηθείας. Ἡ σημασία τῆς Βυζαντινῆς τέχνης συνίσταται εἰς τὴν ἀλήθειαν τὴν ὁποίαν περιέχει καὶ ἡ ἀλήθεια δὲν εἶνε ποτὲ εἴτε χθεσινή, εἴτε σημερινή, εἴτε αὐριανή, ἀλλὰ παντοτεινὴ «ἐσαεὶ ζῶσα».

Οἱ τεχνῖται τῆς Ἀνατολῆς μετεχειρίσθησαν τὰ πλέον ἁπλᾶ μέσα, καὶ μ' ὅλα ταῦτα κατώρθωσαν μὲ τὰς στενωπέρας καὶ τὰς πλέον συντηρητικὰς ἀντιλήψεις νὰ φθάσουν εἰς ἀποτελέσματα ὄντως καταπληκτικά. Οἱ ταπεινοὶ ἁγιογράφοι, ὁποὺ ἐσκέπασαν μὲ πλῆθος «ἱστορίας» τοὺς τοίχους χιλιάδων ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, μεταδίδουν εἰς τὸν θεατὴν τὴν ἀθώαν εὐτυχίαν, τὴν μακαριότητα ὁποὺ ᾐσθάνοντο οἱ ἴδιοι δουλεύοντες. Καμμία κόπωσις εἰς τὸν θεώμενον τὰς λεγεῶνας αὐτὰς τῶν ἁγίων, διότι δὲν ἐκίνει τὸν ζωγράφον ἐπίδειξις ἱκανότητος. Αὐτὰ τὰ ἔργα ἀποπνέουν τὸ θεσπέσιον ἄρωμα τῆς ἁπλοϊκῆς ψυχῆς ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται τόσον πλησίον τῆς πνευματικῆς εὐτυχίας, ὥστε νὰ ἔχῃ ἀνάγκην μόνον ἀπὸ ὀλίγην ἄσβεστον καὶ μίαν φούχταν κοκκινόχωμα διὰ νὰ ἐκφρασθῇ.

Τὴν λιτότητα αὐτὴν οἱ Ἀνατολῖται τὴν διετήρησαν πάντοτε καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἔργα καὶ τῶν μετριωτέρων ἀπὸ αὐτοὺς εἶνε ἐκφραστικά. Ὅπως εἰς τὴν ὑγείαν ἡ λιτότης εἶνε εὐεργετική, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ πνεῦμα εἶνε ἀγαθοποιός.

Ἡ τεχνικὴ μέθοδος μένει ἡ ἰδία ἐπὶ χιλιετηρίδας, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων μέχρι τοῦ ΙΘ΄ αἰῶνος μετὰ Χριστόν. Καμμία μανία πρὸς ἐφεύρεσιν. Αἱ ἀλλαγαὶ εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν σύλληψιν εἶνε ἀνεπαίσθητοι καὶ βραδεῖαι, ὅπως εἰς τὴν γλῶσσαν ἡ δημιουργία νέων λέξεων καὶ φράσεων. Αἱ νέαι μορφαὶ δὲν προκύπτουν ἀπὸ ἀψίκορον διάθεσιν, ὅπως εἰς τὰς ἐπιπολαίας ἐποχάς, αἱ ὁποῖαι κατέχονται ἀπὸ τὴν δίψαν τῆς ἀλλαγῆς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐπιδιωχθῇ τοῦτο ἐκ τῶν προτέρων, μὲ τὸ νὰ καλλιεργοῦνται ἐπαναλαμβανόμεναι μὲ θρησκευτικὴν αὐστηρότητα αἱ παλαιότεραι μορφαὶ καὶ μὲ τὸ νὰ ἐκτελοῦνται ἀενάως τὰ πρότυπα τῆς παραδόσεως.

Τὴν Βυζαντινὴν ζωγραφικὴν πολλοὶ τὴν ἐκλαμβάνουν ὡς μίαν φιλότιμον προσπάθειαν νὰ διατηρήσουν τὴν κλασσικὴν ἑλληνικὴν τέχνην οἱ ἀνίκανοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶνε ἀληθές. Τὰ κλασσικὰ καὶ ἑλληνιστικὰ στοιχεῖα ὑπάρχουν πάντοτε, λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ ἀρχαία τέχνη ἦτο πολὺ συντηρητική, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουν διατηρημένα ὅπως - ὅπως ἀπὸ ἀτέχνους καὶ περιωρισμένους τεχνίτας. Τοὐναντίον, τὴν κλασσικὴν παράδοσιν, ἡ ὁποία κατὰ τοὺς ἑλληνιστικοὺς χρόνους, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρίν, εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐκφυλλίζεται ἀπὸ ματαίας καὶ κατωτέρας προσωπικὰς ἀναζητήσεις, ἡ τέχνη τῶν Βυζαντινῶν, τὴν ἁπλοποίησε καὶ τὴν ἐπανέφερεν εἰς τὸν ὀρθὸν δρόμον, μὲ τὸ νὰ κρατήσῃ ἀπὸ αὐτὰς ὅ,τι ἦτο πράγματι ἀποκαλυπτικὸν καὶ ὠφέλιμον διὰ τὴν τέχνην. Ἡ λανθασμένη αὐτὴ κρίσις προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν προσκόλλησιν εἰς τὴν φυσικὴν λεγομένην τέχνην καὶ εἰς τὴν λογικήν. Αὐτὴ ὅμως ἡ λεγομένη λογική, καὶ αὐτὴ ἡ λατρεία τῆς φυσικότητος, δὲν εἶνε κάτι φωτισμένον, ὅπου θέλει νὰ εὕρῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον σκοτεινὰ καὶ συγκεχυμένα ἔνστικτα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον δὲν ὁδηγεῖ πουθενὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἁρμόζει εἰς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι δὲν ἐγνώρισαν καθόλου τὴν τέχνην. Τὰ ἔργα, ὁποὺ ἔγιναν μὲ αὐτὸν τὸν αὐθαίρετον τρόπον, τὸν λεγόμενον φυσικόν, ὁ ὁποῖος εἶνε ὁ πλέον παρὰ φύσιν, εἶνε ἔργα ὁποὺ προξενοῦν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς κατεχομένους ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς φυσικότητος, κρινόμενα ὅμως βαθύτερα δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ ἔργα μὲ ἐλαττωματικὴν κατασκευήν.

Αὐτὸς ὁ ὑποτυπώδης ρυθμός, ὁποὺ συγκινεῖ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑποτυπώδη πνευματικὴν ζωήν, αὐτὴ εἶνε ἡ φυσικότης.

Ἡ τυπικότης, τὴν ὁποίαν προσάπτουν ὡς μέγα ἐλάττωμα εἰς τὴν τέχνην τῆς Ἀνατολῆς, εἶνε τὸ πλέον βαθὺ γνώρισμα κάθε τέχνης μεγάλης καὶ αἰωνίας, καὶ χάρις εἰς αὐτὴν τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου παίρνουν τὴν σημασίαν, ὁποὺ ἔχουν τὰ διάφορα φαινόμενα τῆς φύσεως. Ἀπὸ τὰ ἔργα αὐτὰ λείπει ἐντελῶς τὸ ἐφήμερον, τὸ παροδικόν, τὸ στοιχεῖον δηλαδὴ ἐκεῖνο ὁποὺ καθιστᾷ τόσον τερπνὰ τὰ ἔργα τῆς Ἰταλικῆς Ἀναγεννήσεως εἰς ὅσους δὲν ζητοῦν τέρψιν καθαρῶς ζωγραφικὴν καὶ πνευματικήν. Μὲ ἄλλους λόγους, τὸ ἐλάττωμα τῆς Βυζαντινῆς ζωγραφικῆς, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι τὴν βρίσκουν ἐλαττωματικήν, εἶνε αὐτὴ ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τῶν διαφόρων στοιχείων της, καὶ ἡ ὕπαρξις πραγμάτων καθαρῶς ζωγραφικῶν, τὰ ὁποῖα τοὺς διαφεύγουν ἐντελῶς ἐπειδὴ δὲν εἶνε ζωγράφοι οἱ ἴδιοι. Ἀφ' ἑτέρου ἐκτιμοῦν τὴν ἀκαδημαϊκὴν τέχνην, ἐπειδὴ ἀναπαριστᾷ τὴν φύσιν ὅπως τὴν βλέπουν μὲ τὰ κουρασμένα μάτια των καὶ τοιουτοτρόπως λυτρώνονται ἀπὸ δυσκολίας, ὅμοιοι μὲ τὸν δοῦλον τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ ὁποῖος ἔθαψε τὸ τάλαντό του εἰς τὴν γῆν καὶ τοιουτοτρόπως ἡσύχασε.

Ἂν ζητήσῃς τὸ κλασσικὸν κάλλος δὲν θὰ τὸ εὕρῃς εἰς τὴν Βυζαντινὴν ζωγραφικήν. Ἂν ζητήσῃς προοπτικήν, πάλιν δὲν θὰ τὴν εὕρῃς. Ἂν ζητήσῃς φυσικότητα, οὔτε. Καὶ μολαταῦτα, αὐτὴ ἡ τέχνη καταπλήσσει τοὺς ζωγράφους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τρέφονται μὲ πραγματικὴν ζωγραφικήν, πρᾶγμα ὁποὺ μαρτυρεῖ ὅτι αὐτὴ ἡ τέχνη θὰ ἔχῃ κάτι τι πολὺ ἀκριβώτερον καὶ ἀπὸ τὴν προοπτικὴν καὶ ἀπὸ τὸ κάλλος καὶ ἀπὸ τὴν φυσικότητα. Καὶ αὐτοὶ ὁποὺ ἀμφιβάλλουν, ὅλα τὰ ὑποπτεύονται, καὶ τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐσκέφθησαν ποτὲ νὰ ἐλέγξουν εἶνε αὐτὴ ἡ ἰδέα των ὅτι τὸ κάλλος καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα, τὰ ἄσχετα μὲ τὸ πνεῦμα, πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωγραφικήν.

Ὁ αὐστηρὸς ρυθμὸς δὲν ἐπιτρέπει παίγνια μὲ τὰ ἱερὰ ἐργαλεῖα τοῦ τεχνίτου, ὁ ὁποῖος εἶνε εἶδος ἱεροφάντου.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

(Τὸ δεύτερον καὶ τελευταῖον μέρος τοῦ ἄρθρου θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον).

Η ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΝΤΕΚΟΡΑΤΕΡ

Μὲ τὸν ὁρισμὸ «Διακοσμητικὲς Τέχνες» ἐννοοῦμε τὴν κατηγορία τῆς καλλιτεχνίας, ποὺ εἶνε ἀφιερωμένη στὴ διακόσμηση. Τὸ εἶδος δὲ αὐτὸ τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει πολὺ ἀναπτυχθῆ σ' ὅλον τὸν κόσμο, σὲ σημεῖο ποὺ νἀσχολοῦνται μὲ τὴν παραγωγή του βιομηχανίες, ἐπιχειρήσεις καὶ μία τάξις καλλιτεχνῶν εἰδικὰ μορφωθεῖσα γιὰ τὸ εἶδος τοῦτο.

Βεβαίως, ἡ διακοσμητικὲς τέχνες ἀκολουθοῦσαι καὶ αὐτὲς τὸ παράδειγμα ὅλων τῶν ἄλλων πραγμάτων ἔχουν χωριστεῖ σὲ διάφορα εἴδη, τάξεις καὶ κατηγορίες — ἐξ ἴσου ἐνδιαφέρουσες, σπουδαιοτάτη τῶν ὁποίων εἶνε ἡ ἀφιερωμένη στὴν καλαισθησία τοῦ σπιτιοῦ. Σήμερα ἡ μόδα καὶ ἡ ἀνάγκη ἀπαιτεῖ ἕνα σπίτι ἀπόλυτα τακτοποιημένο καὶ διακοσμημένο μὲ τέχνη καὶ μ' ἐξαιρετικὸ γοῦστο. Στὸ κεφάλαιο τοῦτο, ἡ καλλιτεχνία ἔδωσε περίφημα δείγματα τῆς προόδου της τόσο βιομηχανικά, ὅσο καὶ ἀπὸ ἔργα τέχνης. Ἀπὸ τὴν Εὐρώπη μᾶς ἔρχονται πλεῖστα ὅσα μοναδικὰ σὲ χάρι καὶ τεχνοτροπία κομψοτεχνήματα καμωμένα ξεπίτηδες γιὰ νὰ κοσμήσουν τοίχους, βιβλιοθῆκες, τραπέζια, σαλόνια, δωμάτια καὶ ὅ,τι ἄλλο ἑνὸς συγχρόνου σπιτιοῦ, ποὺ νὰ ἱκανοποιῇ ἕνα σημερινό του ἰδιοκτήτη.

Τόσο ἡ βιομηχανίες, ὅπως καὶ παραπάνω εἴπαμε, ὅσο καὶ ἡ τέχνη κι' ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα δι' ὡρισμένων ἐκπροσώπων τους ἐπρόσφεραν καὶ προσφέρουν ὅ,τι μποροῦν γιὰ τὴ δημιουργία καθαρὰ ἑλληνικῆς διακοσμήσεως. Εἶνε δὲ γνωστοὶ οἱ καλλιτέχνες μας ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ εἶδος τοῦτο κι' ἀφιερώνουν τὸ ταλέντο τους γιὰ τὴν παραγωγὴ ἐργασίας ἱκανῆς νὰ παρουσιασθῇ εὐπρόσωπα καὶ νὰ συναγωνιστῇ καὶ τὴ ξένη παραγωγή. Ἡ Διαμαντοπούλου, ἡ Πολυχρονιάδη, ἡ Ἀναγνωστοπούλου, ὁ Βαλσαμάκης καὶ μερικοὶ ἄλλοι ποὺ μᾶς διαφεύγουν αὐτὴ τὴ στιγμή.

Ἔχομε ὑπ' ὄψει μας γράφοντας τὸ παρὸν τὴν ἐν γένει ἐργασία τῶν σμάλτων, τῶν κεραμεικῶν καὶ τῆς ἄλλης διακοσμητικῆς ἐργασίας, ποὺ κατ' ἐπανάληψιν ἐξέθεσε στὶς διάφορες εἰδικὲς ἐκθέσεις της ἡ γνωστοτάτη μας καλλιτέχνις κ. Πηνελόπη Διαμαντοπούλου: Βυζαντινὲς καὶ σύγχρονες εἰκόνες ἀπὸ σμάλτα, πορτραῖτα καὶ ἄλλες συνθέσεις τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, σμάλτα, δαχτυλίδια, βραχιόλια, καρφίτσες καὶ ἄλλα κομψοτεχνήματα ἐκτάκτου ἐπινοήσεως καὶ μοναδικῆς ἐκτελέσεως ἐπίσης. Λουλούδια γιὰ φορέματα, καπέλλα, ὡς καὶ γιὰ σαλόνια ἀπὸ ἐπεξεργασμένο γυαλὶ ἢ ζελατίνα, κοῦκλες ἀπὸ μετάξι καὶ ἄλλα πολυτελῆ ὑφάσματα, ἐπεξεργασμένες μὲ μοναδικὴ δεξιοτεχνία, μαντήλια λαιμοῦ, σάρπες, μαντήλια τοίχων μὲ λεπτότατες διακοσμήσεις μοντέρνας ἢ λαϊκῆς τεχνοτροπίας, ζωγραφισμένα μὲ τὸ χέρι καὶ σὲ ἕνα ἀντίτυπο ὅπως ἕνα ἔργο ζωγραφικῆς ἢ γλυπτικῆς, ποὺ ὁ κάτοχος ἑνὸς ἀπ' αὐτὰ εἶνε πιὰ καὶ κάτοχος ἑνὸς ἔργου τέχνης. Ὅλα δὲ αὐτὰ καμωμένα ἀπ' τὸν καλλιτέχνη του καὶ μὲ πίστη πρὸς τὴν τέχνη του καὶ χωρὶς ὑποχωρήσεις χάριν τοῦ ἐμπορίου. Μπορεῖ νὰ συμβαίνῃ τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴν παραγωγὴ τῆς βιομηχανίας, ἡ ὁποία ταυτοχρόνως σκορπίζει χιλιάδες ἀντίτυπα (ἐμπριμὲ) ἀπὸ κάθε σχέδιο. Ἀλλὰ τί διαφορὰ μεταξὺ τῆς μιᾶς κατηγορίας καὶ τῆς ἄλλης...

Εἰς προηγούμενον φύλλον μας ἐγράψαμε διὰ μακρῶν γιὰ τὴν τελευταία Διακοσμητικὴ Ἔκθεσι τῶν Παρισίων, ὅπου οἱ ἐπισκέπται της ἐθαύμασαν ὑπέροχα δωμάτια ἐπιπλωμένα καὶ διακοσμημένα μὲ σπάνιο γοῦστο, διαλεχτὴ χάρι καὶ ζηλευτὴ πρακτικότητα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλες χῶρες δὲν ὑστεροῦν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ντεκορασιόν. Οἱ Γερμανοὶ ἰδίως ἔχουν παρουσιάσει θαυμαστὰ διακοσμητικὰ σύνολα, εἰδικευθέντες ξεχωριστὰ στὸ «βιτράϊγ» καὶ στὰ γυάλινα μπιμπλό.

Γιὰ τὶς καθαρὰ ἑλληνικὲς διακοσμητικὲς τέχνες θὰ ἐπανέλθωμε ἄλλοτε, ἀναλυτικώτερα, παρουσιάζοντας τὸ εἶδος τοῦτο μὲ τοὺς εἰδικοὺς ἐκπροσώπους του, ὅπως τοὺς ἀξίζει.

ΒΑΜΑΡ

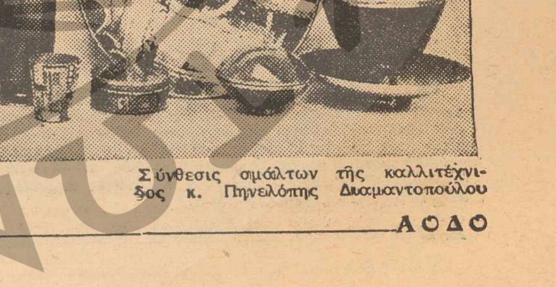

Σύνθεσις σμάλτων τῆς καλλιτέχνιδος κ. Πηνελόπης Διαμαντοπούλου

ΜΟΥΣΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ

Ὁ ραδιοφωνικός μας σταθμὸς δὲν κατώρθωσε ἀκόμα νὰ κανονίσῃ τὴ λειτουργία του ἔτσι, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ μᾶς δίνῃ ἀπὸ πρὶν τὸ πρόγραμμα τῆς ἑβδομάδος. Τὸ πρᾶγμα εἶνε φυσικὸ καὶ δὲν μποροῦμε νὰ εἴμαστε ὑπὲρ τὸ δέον ἀπαιτητικοί. Ὡς τόσο μποροῦμε ἀπὸ τώρα νὰ πληροφορήσωμε τοὺς ἀναγνῶστες μας, ὅτι κάθε Τρίτη καὶ Παρασκευή, στὶς 10 μ. μ., θὰ ὑπάρχῃ συμφωνικὴ συναυλία μὲ ὁλόκληρη τὴ συμφωνικὴ ὀρχήστρα τοῦ σταθμοῦ, μὲ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Ἀντ. Εὐαγγελάτου. Ὁ κ. Εὐαγγελάτος μᾶς ἔχει δώσει ὥς τώρα πολλὰ δείγματα τῆς ἱκανότητός του ὡς μαέστρου καὶ τῆς ἐκλεκτικότητος, μὲ τὴν ὁποία καταρτίζει τὰ προγράμματά του, ὥστε νὰ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι μᾶς ἐπιφυλάσσει ἀληθινὲς καλλιτεχνικὲς ἀπολαύσεις, πρὸ πάντων ὅταν ρυθμισθοῦν ὁριστικὰ τὰ δυσκολώτατα τεχνικὰ ζητήματα τῶν μικροφώνων.

*

Τὰ προγράμματα τῶν συναυλιῶν τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας ποὺ δίνονται κάθε Τρίτη καὶ Παρασκευὴ στὸ ραδιοφωνικό μας σταθμὸ μὲ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Εὐαγγελάτου, εἶνε ἐξαιρετικὰ ἐκλεκτά, μὲ ἐπιμέλεια καὶ μὲ γοῦστο λεπτὸ καταρτισμένα. Τὴν περασμένη ἑβδομάδα (Τρίτη, 7 Ἰουνίου, καὶ Παρασκευή, 10 Ἰουνίου) παίχτηκαν: τὸ Ρωμαϊκὸ Καρναβάλι, Μπερλιόζ, ἡ Συμφωνία τοῦ Νέου Κόσμου, Ντβόρσακ, ἡ Μικρὴ Σουΐτα, Ντεμπυσσύ, καὶ ἡ Σουΐτα τοῦ κ. Εὐαγγελάτου, ἕνα ἔργο ποὺ τιμᾷ τὸ συνθέτη του. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη, Πρελούδιο, Νυκτερινὸ καὶ Φινάλε, μὲ ἀντιθέσεις ρυθμικὲς ἀναμεταξύ τους, μὲ πολὺ χρῶμα, ὡραία καὶ λογικὴ ἀνάπτυξη τῶν θεμάτων καὶ ἀναλογίες καλοζυγισμένες. Ἔπειτα τὴν Παρασκευὴ τὸ Κονσέρτο Γκρόσο τοῦ Χέντελ, τὴν Ε΄ Συμφωνία τοῦ Σοῦμπερτ, τὸ Εἰδύλλιο Σίγφριδ τοῦ Βάγνερ, τὴ Φράντσεσκα ντὰ Ρίμινι τοῦ Τσαϊκόφσκυ καὶ τὴ σουΐτα ἀπὸ τὸ «Φυλαχτὸ τῶν θεῶν» τοῦ κ. Λεβίδη. Προγράμματα δηλαδὴ ποὺ μποροῦν νὰ σταθοῦν τιμητικὰ πλάϊ στὰ προγράμματα τῶν σπουδαιοτέρων εὐρωπαϊκῶν σταθμῶν. Ὁ κ. Εὐαγγελάτος, ἀκολουθῶντας τὴν ἀρχὴ νὰ ἐκτελῇ σὲ κάθε συναυλία κι' ἕνα ἑλληνικὸ ἔργο — θυμόμαστε πάντα τὶς συμφωνικές του συναυλίες στὸ «Κεντρικό», ὅπου παρουσίασε τόσα καινούργια ἔργα Ἑλλήνων μουσικῶν — θὰ δώσῃ ἀσφαλῶς μεγάλη ὤθηση στὴν ἑλληνικὴ μουσικὴ δημιουργία. Θὰ προτιμοῦσα ὅμως τὸ ἑλληνικὸ ἔργο ὅ,τι κι' ἂν εἶνε νὰ τοποθετῆται στὸ τέλος τοῦ πρώτου μέρους τοῦ προγράμματος, πρὶν ἀπὸ τὸ διάλειμμα. Ἔτσι θὰ τὸ ἀκούουν καὶ ὅσοι, γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγο—κούρασι, νύστα κ.τ.λ.—δὲν ἔχουν τὴν ὑπομονὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ν' ἀκούσουν τὸ πρόγραμμα ἴσαμε τὸ τέλος. Καὶ ἂς ἐλπίσωμε ὅτι γρήγορα θὰ βελτιωθοῦν οἱ ὅροι τῆς ἀκουστικῆς τοῦ σταθμοῦ, ὥστε νὰ ἀποδίδωνται ἄρτια τὰ ἔργα καὶ νὰ μὴν πηγαίνουν χαμένοι οἱ κόποι καὶ ἡ ἀναγνωρισμένη πιὰ ἱκανότητα τοῦ κ. Εὐαγγελάτου στὴν ἀπόδοσι τῶν ἔργων ποὺ ἐκτελεῖ.

ΑΥ. Θ.

*

ΟΙ ΕΥΘΥΜΕΣ ΚΥΡΑΤΣΕΣ ΤΟΥ ΟΥΙΝΔΣΟΡ. Κωμικὴ ὄπερα τοῦ Νικολάϊ (1810-1849).

Ἡ ὑπόθεσις τῆς χαριτωμένης αὐτῆς ὄπερας εἶνε παρμένη ἀπὸ τὴν ὁμώνυμη κωμῳδία τοῦ Σαίκσπηρ, ποὺ ἐνέπνευσε καὶ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Βέρδι «Φάλσταφ». Πρωτοπαίχτηκε στὸ Βερολῖνο τὸ 1849, λίγες ἑβδομάδες πρὶν πεθάνῃ ὁ συνθέτης. Ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἡ ἀκόλουθη: Ἡ κυρὰ Φλοὺτ καὶ ἡ κυρὰ Ράϊχ λαβαίνουν καὶ ἡ δυὸ ἐρωτικὰ γράμματα ἀπὸ τὸ Φάλσταφ. Τὰ δείχνουν ἡ μιὰ στὴν ἄλλη καὶ ὁρκίζονται νὰ τὸν ἐκδικηθοῦν. Ἡ κυρὰ Φλοὺτ ἑτοιμάζεται νὰ δεχτῇ στὸ σπίτι της τὸ χοντρὸ κοιλαρᾶ καὶ καλοφαγᾶ Φάλσταφ. Ἡ κυρὰ Ράϊχ κρύβεται καὶ ὅταν ἀρχίζουν νὰ γλυκοκουβεντιάζουν ἡ Φλοὺτ μὲ τὸ Φάλσταφ, πετιέται ἡ Ράϊχ καὶ ἀναγγέλλει ὅτι ἔρχεται ὁ ἄντρας τῆς Φλοὺτ μὲ μιὰ παρέα φίλους του. Ὁ Φάλσταφ τρομαγμένος ζητᾷ νὰ κρυφτῇ καὶ ἡ δυὸ γυναῖκες τὸν χώνουν μέσα σ' ἕνα μπουγαδοκόφινο καὶ τὸν σκεπάζουν μὲ τὰ ἄπλυτα ροῦχα. Ὁ σύζυγος καταφθάνει, ψάχνει παντοῦ ἐξαγριωμένος ν' ἀνακαλύψῃ τὸν ἐραστή, μὰ δὲν τὸν βρίσκει. Ὁλόκληρο τὸ ἔργο εἶνε γεμᾶτο ἀπὸ κωμικὲς σκηνὲς καὶ πειράγματα τοῦ χοντροῦ ἐρωτόληπτου Φάλσταφ.

*

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὅταν ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Ἰωσὴφ ὁ Β΄ ἄκουσε τὴν Ὄπερα τοῦ Μόζαρτ «Οἱ γάμοι τοῦ Φίγκαρο» εἶπε στὸ μεγάλο της συνθέτη: «Εἶνε πάρα πολὺ ὡραία γιὰ τὰ δικά μας τ' αὐτιά — καὶ ὑπερβολικά πολλὲς νότες, ἀγαπητὲ Μόζαρτ». Καὶ ὁ Μόζαρτ μὲ θάρρος καὶ περηφάνεια: «Μεγαλειότατε, ἀκριβῶς τόσες νότες, ὅσες χρειάζονται».

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Ἡ συναυλία, ποὺ δόθηκε στὶς 3 Ἰουνίου στὸν «Παρνασσὸ» μὲ ἔργα Καλομοίρη, συγκέντρωσε πυκνότατο καὶ διαλεχτὸ ἀκροατήριο, ποὺ βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐκδηλώσῃ τὸ θαυμασμό του γιὰ τὸν ἀκούραστο κι' ἐμπνευσμένο μας μουσικὸ δημιουργό. Τὸ ἔργο τοῦ Καλομοίρη, πλατύ, πολύμορφο, δὲν πρόκειται σήμερα νὰ κριθῇ. Ἔχει πιὰ ἐπιβληθῆ καὶ στὸ πολὺ κοινὸ καὶ στὸ μουσικό μας κόσμο. Καὶ ἡ συναυλία αὐτή, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς «Νησιώτικες ζωγραφιές», ποὺ ἐγὼ τοὐλάχιστον, δὲν τὶς εἶχα ξανακούσει, δὲν παρουσίαζε κανένα καινούργιο ἔργο. Ὅμως ἂν δὲν παρουσιαζόταν ἡ μουσικὴ τοῦ Καλομοίρη γιὰ νὰ κριθῇ, δινόταν ἡ εὐκαιρία νὰ κατανοηθῇ συνολικὰ καὶ νὰ ἐκτιμηθῇ ὅπως τῆς ἀξίζει, ἡ ἐξέλιξις τῆς τέχνης του, νὰ φανῇ ἡ γραμμὴ ποὺ ἀκολούθησε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας του ἴσαμε σήμερα καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν ξεμάκρυνε ποτέ.

Γιατὶ ἡ μουσικὴ τοῦ Καλομοίρη δὲν εἶνε μονάχα μιὰ πηγαία καλλιτεχνικὴ ἔκφραση. Εἶνε μαζὶ καὶ εἶνε πρὸ πάντων ἕνα κήρυγμα. Εἶνε μιὰ ὁμολογία πίστης. Τὴν πίστη αὐτὴ τὴν ἀνακαλύπτει ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτό του, στὴ ρωμηοσύνη του. Τὴν ξεχωρίζομε ἀκόμα στὰ πρῶτα του ἔργα, τὸ «Νυχτιάτικο» καὶ τὴ «Μπαλλάντα» σὲ μι ὕφ. (1904).

Στὰ ἔργα ποὺ ἐκτελέσθηκαν, παρακολουθοῦμε τὴ μουσικὴ μὰ καὶ τὴν ψυχικὴ ἐξέλιξη τοῦ Καλομοίρη. Στὶς πρῶτες του συνθέσεις, ὅπως στὴ «Μπαλλάντα σὲ μι ὕφ.» καὶ στὴν «Πρώτη Μπαλλάντα σὲ μι» (1904), ὁ Καλομοίρης εἶνε δραματικὸς καὶ ἐπικός. Γεμᾶτος φλόγα νεανική, ζωγραφίζει μὲ μεγάλες πινελλιές, μὲ χρώματα ζωηρά, μὲ χτυπητὲς ἀντιθέσεις. Ποτισμένος ἀπὸ τὸ βαγνερικὸ φίλτρο προβάλλει τὰ μοτίβα του ἔντονα, τὰ στηρίζει ἀπάνω σ' ἕνα συμπαγὲς καὶ στερεὸ ἁρμονικὸ φόντο. Ἔπειτα, ὅσο προχωρεῖ στὴ γνώση καὶ στὴν ἡλικία, λεπτύνεται, γίνεται λυρικὸς ὅλο καὶ περισσότερο, ἐξαϋλώνεται μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ. (Δυὸ Ραψῳδίες 1923). Τὸν ἐνδιαφέρει τώρα ἡ ἀπόχρωση. Ἡ ἐπίδραση τῆς νεώτερης γαλλικῆς τεχνοτροπίας, μὲ τὶς φευγαλέες της ἁρμονίες, ποὺ δὲν καταλήγουν, ποὺ κρέμονται στὸν αἰθέρα, ἀσχημίζοντας μιὰ μουσικὴ ἀτμοσφαῖρα, εἶνε φανερὴ στὴ δεύτερη αὐτὴ περίοδο τῆς δημιουργίας τοῦ Καλομοίρη. Ὅμως δὲν ἀπαρνιέται ποτὲ τὸν ἑαυτό του. Στὸ ἔργο του κυριαρχεῖ, πάντα τὸ θέμα, ἡ μουσικὴ ἰδέα, ποὺ τὴ ντύνει τώρα μὲ λεπτεπίλεπτα πέπλα ἤχου, διάφανα καὶ ἰριδόχρωμα. Πλέει μέσα στὸ ὄνειρο. («Νησιώτικες ζωγραφιές», «Τῆς Αὐγῆς», «Νανούρισμα»), καὶ μᾶς παρασύρει γοητευτικὰ στὸ ὀνειροπλάνεμά του.

Στὴ συναυλία, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ συνθέτη, ἔλαβαν μέρος ἡ κ. Μαρία Στράτου, ἡ κ. Κρινὼ Καλομοίρη — Ζώρα καὶ ὁ κ. Φρ. Βολωνίνης.

Τὸ ἀκροατήριο ὑποδέχτηκε μὲ χαρὰ καὶ συγκίνηση τὴν κ. Στράτου καὶ χειροκρότησε μ' ἐνθουσιασμὸ τὴ θερμὴ καὶ ζωντανὴ ἀπόδοσή της στὰ τραγούδια τοῦ Καλομοίρη: «Γρηὰ Ζωή», «Τὸ βασιλόπουλο», «Τρεῖς κοπέλλες», «Κατάρα». Ἡ φωνὴ τῆς κ. Στράτου, ποὺ εἶχε τόσα χρόνια νἀκουστῇ σὲ αἴθουσα συναυλιῶν, εἶνε πάντα πλούσια μὲ ἁπαλὸ χρῶμα καὶ ξέρει νὰ τὴ μεταχειρίζεται γιὰ νὰ ἐκφράζῃ μ' αὐτὴ τὰ πιὸ ἔντονα καὶ τὰ πιὸ γλυκὰ συναισθήματα.

Ἡ κ. Κρινὼ Ζώρα εἶνε σήμερα μιὰ πιανίστα ὥριμη, μὲ σπάνια τεχνικά, διανοητικὰ καὶ μουσικὰ χαρίσματα. Ἡ πρόοδός της στὴν τέχνη, στὸ διάστημα ποὺ ἔμεινε στὸ Παρίσι, παρακολουθῶντας μαθήματα μὲ τὴ διάσημη πιανίστρια καὶ παιδαγωγὸ Μαργαρίτα Λάγκ, εἶνε σημαντικὴ καὶ φάνηκε στὴ λαμπρή της ἀπόδοση τῶν ἔργων, τοῦ πατέρα της. : Δυὸ Ραψῳδίες, Πρελούδιο καὶ Πρώτη Μπαλλάντα καθὼς καὶ στὴ Διπλῆ φούγκα γιὰ δυὸ πιάνα, ποὺ ἔπαιξε μαζί του.

Ὁ καλλιτέχνης τοῦ βιολιοῦ κ. Φρ. Βολωνίνης, μᾶς ἔδωσε μιὰν ὀνειρώδη ἐκτέλεση ἀπὸ τὶς «Νησιώτικες ζωγραφιὲς» γιὰ βιολὶ καὶ πιάνο. Ἡ ἁπαλότατη δοξαριά του ἀπέδωσε ὅλη τὴ λεπτὴ γοητεία τῆς «Αὐγῆς» καὶ τοῦ «Νανουρίσματος». Ἡ «Σούστα» σὲ κρητικοὺς ρυθμοὺς—κοντυλιὲς—ἦταν ἕνα ξέσπασμα διονυσιακό, γεμᾶτο χαρὰ καὶ δροσιά, ὅπου φάνηκε ὅλη ἡ τεχνικὴ μαεστρία τοῦ κ. Βολωνίνη.

Ἡ συναυλία ἦταν ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχημένη καὶ ὡς περιεχόμενο καὶ ὡς ἐκτέλεση καὶ μᾶς ἔκανε ἄλλη μιὰ φορὰ νὰ νιώσουμε βαθειὰν ἱκανοποίηση καὶ περηφάνεια γιὰ τὸ μεγάλο μας ἐθνικὸ συνθέτη.

ΑΥΡΑ Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΠΡΟ 100 ΕΤΩΝ (1838). — Γεννήθηκε ὁ Γάλλος συνθέτης Ἀλέξης ντὲ Καστιγιόν, ἕνας ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Φράγκ, μὲ πλούσια μουσικὰ χαρίσματα. Δυστυχῶς, πέθανε πολὺ νέος, μόλις 35 χρόνων, πρὶν προφτάσῃ νὰ δώσῃ τὸ μέτρο τοῦ σπάνιου ταλέντου του. Ὅμως καὶ τὰ λίγα ἔργα ποὺ ἄφησε — ἕνα Κονσέρτο γιὰ πιάνο καὶ ὀρχήστρα, ἕνα κουαρτέτο, ἕνα κουϊντέτο, μιὰ συμφωνία, μερικὲς μελῳδίες, φανερώνουν ἕνα καλλιτέχνη εὐγενικὸ ποὺ μεταδίδει μιὰ βαθειὰ συγκίνηση.

ΠΡΟ 50 ΕΤΩΝ (1888). — Ὁ Ρίμσκυ-Κορσακώφ, ἕνας ἀπὸ τὴν ὁμάδα τῶν πέντε συνθετῶν τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς Σχολῆς τῆς Ρωσσίας, γράφει τὴ «Σεχεραζάδ»: «Μὲ τὴν πολύχρωμη καὶ λαμπρή του ἐνορχήστρωση ὁ μεγάλος Ρῶσσος συνθέτης μᾶς μεταφέρει μὲ τὴ συμφωνική του αὐτὴ σουΐτα στὸν παραμυθένιο κόσμο τῆς Ἀνατολῆς μὲ τὴν ἐξωτική της γοητεία. Ἡ περιπέτειες τοῦ Σεβὰχ Θαλασσινοῦ, ἡ γιορτὲς τῆς Βαγδάτης, μὲ τοὺς χοροὺς τοὺς ἡδυπαθεῖς, τὰ παραμύθια ποὺ διηγεῖται μὲ τόση χάρη ἡ Σεχεραζὰδ (Χαλιμᾶ) στὸ Σουλτάνο, ὅλα περνοῦν μπροστά μας σ' αὐτὴ τὴν πλούσια μουσική, ποὺ εἶνε γεμάτη ἀντιθέσεις καὶ φαντασία. Ὁ Ρίμσκυ-Κορσακὼφ δὲν εἶνε μόνο ὁ δημιουργὸς τῆς ρωσσικῆς συμφωνικῆς μουσικῆς, μὰ κι' ἕνας πρωτοπόρος συμφωνιστὴς ποὺ τοῦ χρωστᾷ πολλὰ ἡ νεώτερη γενεὰ τῶν μουσικῶν, ὅπως ὁ Γκλαζούνωφ, ὁ Στραβίνσκυ καὶ ὁ Ἰταλὸς Ρεσπίγκι.

ΧΡΥΣΑ ΛΟΓΙΑ

— Μὲ τὴ μουσικὴ φτάνομε σὲ μιὰν ἀντίληψη τοῦ κόσμου τέτοια, ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε οὔτε μεγαλοπρεπέστερη, οὔτε γλυκύτερη καὶ ποὺ τὴν πρώτη της διαμόρφωση τὴ βρῆκε στὸν Ἑλληνισμό. Ἡ ἀρχαιότητα μᾶς ἔδειξε τὸν καλὸ δρόμο. Ὄχι μόνο στὸν κλασσικισμό, ποὺ προβάλλουν πάντα, ἀλλὰ περισσότερο ἀπὸ ὅλα στὴν πολὺ φανερή του κλίση πρὸς τὸ λαϊκὸ πνεῦμα, στὴ χαρὰ ποὺ φωτίζει τὴν ἀντίληψη τῆς ζωῆς, κι' ἐκφράζεται μὲ μορφὲς γελαστὲς καὶ στὸν ἐνθουσιασμὸ τὸ μουσικὸ ποὺ γεμίζει τὸ Χρυσὸν αὐτὸν Αἰῶνα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κάτω ἀπὸ ἕνα ἡλιόφωτον οὐρανὸ ὁ αὐλὸς προσκαλεῖ στὸ χορό, ἡ χαριτολογία καὶ τὸ κέφι στολίζουν μὲ φαιδρὲς γιρλάνδες τὸ βαθὺ νόημα τῆς ζωῆς, ποὺ ἀποκαλύπτεται ἔτσι μὲ ἀναλαμπὲς ὁλότελα νέες... Ἡ ὑφὴ τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς ψυχῆς βρίσκεται σὲ ὁμοφωνία μὲ τὰ μουσικὰ στοιχεῖα· σ' ἕνα λαὸ ποιητῶν, σὰν τὸν ἑλληνικό, ἡ μουσικὴ ἦταν ἐνεργητικὴ καὶ γόνιμη, ὅπως εἶνε πάντα στοιχεῖο ζωτικὸ γιὰ τὸν ποιητὴ ὅλων τῶν αἰώνων.

— Ἡ ζωὴ εἶνε «ἡ μουσικὴ τῆς ψυχῆς».

— Ἡ μουσικὴ εἶνε πάντα παροῦσα. Ὅμως ἡ καλὴ μουσικὴ ποὺ ἀκοῦμε ἔχει τὴ δύναμη νὰ κάνῃ τὸ ἔδαφος δεκτικό, γιὰ νὰ ὡριμάσῃ ἔπειτα μόνος του ὁ καρπὸς μέσα στὸν κόλπο του. Ὅπως ὁ καλὸς γεωργὸς φροντίζει τὸν ἀγρό του, ἔτσι πρέπει κι' ἐμεῖς νὰ καλλιεργοῦμε τὴν εὐαισθησία μας γιὰ νὰ φέρῃ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα.

ΓΚΑΙΤΕ

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΥΝΘΕΤΗΣ ;

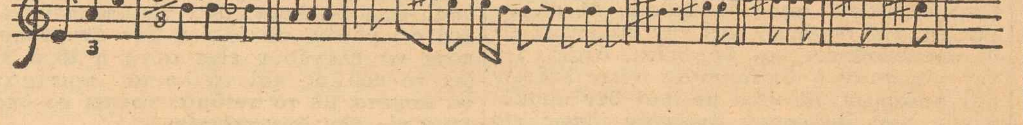

Ἡ μελῳδία αὐτὴ εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς Ἄριας τοῦ τενόρου στὴ Β΄ πράξη ἑνὸς μουσικοῦ δράματος Ἕλληνος συνθέτου συγχρόνου. Ποιὸς εἶνε ὁ συνθέτης καὶ τὸ μουσικὸ αὐτὸ δρᾶμα; Ἡ ἀπάντηση στὸ μεθεπόμενο.

Ἀπάντησις στὸ μουσικὸ ἐρώτημα τοῦ φύλλου τῆς 1ης Ἰουνίου: Ἡ Ἄρια τῆς Μαργαρίτας: *D' amour l' ardente Flamme*, ἀπὸ τὴν «Καταδίκη τοῦ Φάουστ» τοῦ Μπερλιόζ.

ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

ΣΤΗ ΣΠΑΡΤΗ ἡ μουσικὴ κίνησις ζωηρὴ χάρις στὶς ἄοκνες προσπάθειες τοῦ κ. Ἀλ. Παναγιωτοπούλου. Ἡ χορῳδία τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὠδείου, ποὺ τὴ διευθύνει ὁ κ. Παναγιωτόπουλος, ἔδωσε μιὰ συναυλία πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὴ Σπάρτη. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε ὅλο ἑλληνικὰ τραγούδια, δημοτικὰ καὶ νεώτερα, καὶ εἶχε πολλὴ ἐπιτυχία. Μιὰ μαθητικὴ συναυλία τοῦ Ὠδείου ἔδειξε τὶς προόδους τῶν μαθητριῶν καὶ τὴν ἐπιτυχῆ διδασκαλία τῆς κ. Ἑλένης Κογκέτσωφ. Χάρις στὸν Νομάρχη κ. Παπαγιαννάκο καὶ τὸ Δήμαρχο κ. Γκορτσολόγο ἄρχισε νὰ ἀνασυγκροτῆται ἡ Φιλαρμονικὴ Σπάρτης, ποὺ εἶχε διαλυθῆ τώρα καὶ δυὸ χρόνια ἀπὸ ἔλλειψη χρημάτων. Ψηφίστηκε ἀπὸ τὸ Δῆμο ἕνα κονδύλι ἀπὸ 75.000 δρ. καὶ ἀπὸ 15 μέρες ἄρχισε νὰ παίζῃ στὴν πλατεῖα ἡ Φιλαρμονικὴ μὲ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Παναγιωτοπούλου.

*

Η ΚΕΡΚΥΡΑ, ἡ πατρίδα τοῦ Μάντζαρου, τοῦ Σαμάρα, τῶν Λαμπελέτ, ἡ Κέρκυρα, ποὺ τροφοδότησε γενεὲς μὲ τὴν ἰταλικὴ ὄπερα, ἔρχεται τώρα νὰ πάρῃ μιὰ θέση ξεχωριστὴ στὴ μουσικὴ κίνηση τῶν ἐπαρχιῶν, μὲ τὶς διαλεχτὲς συναυλίες ποὺ ὀργανώνει ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου. Φέτος ἔγιναν τέσσερις συναυλίες μὲ ἐκλεκτοὺς σολίστες: στὶς 23 Δεκεμβρίου 1937 ρεσιτὰλ πιάνου τῆς κ. Λέλας Λαλαούνη - Καραντινοῦ, μὲ ἔργα Ρεσπίγκι, Μπράμς, Λὶστ καὶ Σοπέν. Στὶς 29 Μαρτίου συναυλία μὲ τὸν κ. Μ. Καλομοίρη πιάνο καὶ τὴν κ. Μ. Καλφοπούλου, τραγοῦδι, μὲ πρόγραμμα πλούσιο, τραγούδια κλασικὰ καὶ νεώτερα καὶ ἔργα Καλομοίρη γιὰ πιάνο καὶ γιὰ τραγοῦδι. Στὶς 11 Μαΐου ρεσιτὰλ πιάνου τῆς δίδος Μαρίκας Παπαϊωάννου, μὲ ἔργα Μόζαρτ, Σοπέν, Ντεμπυσσὺ καὶ Σοῦμαν. Στὶς 22 Μαΐου συναυλία ὑπὲρ τοῦ δημοτικοῦ συσσιτίου μὲ σύμπραξη τῆς κ. Μαίρης Ταμπάση τραγοῦδι, τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας, μὲ διεύθυνση τοῦ κ. Μποτετζάγια καὶ τοῦ γυμνασίου θηλέων. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀξίζει θερμὰ συγχαρητήρια.

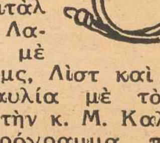

*

ΣΤΟ ΣΑΛΤΣΒΟΥΡΓ ὅσοι εἶχαν τὴν εὐτυχία νὰ παρευρεθοῦν στὶς συναυλίες καὶ τὶς παραστάσεις ποὺ διηύθυνε ὁ Μπροῦνο Βάλτερ δὲ θὰ ξεχάσουν ποτὲ τὴ γοητεία ποὺ ἐξασκοῦσε ὁ ὑπέροχος αὐτὸς καλλιτέχνης στὰ πλήθη τῶν πιστῶν μὲ τὴ μαγική του μπαγκέτα. Καὶ τώρα ποὺ, διωγμένος ἀπὸ τὰ ἀγαπημένα του μουσικὰ κέντρα, μεταφέρει ἀλλοῦ τὴ μοναδική του τέχνη, ἄλλα πλήθη πιστῶν τὸν ἀκολουθοῦν, εὐλαβικοὶ προσκυνητές, γιὰ νὰ μυηθοῦν στὰ ἅγια τῶν ἁγίων τῆς μουσικῆς του θρησκείας. Στὶς 22 Μαΐου τὸ μουσικὸ Παρίσι παρακολούθησε μ' εὐλάβεια καὶ συγκίνηση τὶς δυὸ παραστάσεις ποὺ διηύθυνε ὁ μεγάλος ἐξόριστος μὲ τὸ «Φιντέλιο» τοῦ Μπετόβεν καὶ τὸ Φεστιβὰλ Μόζαρτ, ὅπου, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰ συμφωνικὰ ἔργα ποὺ διηύθυνε, ἔπαιξε ὁ ἴδιος τὸ μέρος τοῦ πιάνου στὸ Κονσέρτο σὲ λὰ μεῖζον. Κάθε κακὸ ἔχει καὶ τὸ καλό του. Ὁ ὑπέροχος μαέστρος, ποὺ τόσα χρόνια τώρα εἶχε μεταβάλει τὸ Σάλτσβουργ σὲ ναὸ τῆς μοζαρτιανῆς θρησκείας, μεταφέρει τώρα τὸ βωμό της ἀλλοῦ γιὰ νὰ ξαπλώσῃ ἀκόμα πλατύτερα τὴ λατρεία τοῦ θείου δημιουργοῦ τόσων ἀριστουργημάτων.

*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Δδα Ἐλ. Λαμπ. Πάτρας. Ἔλαβα τὸ γράμμα σας. Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὶς καλές σας διαθέσεις. Περιμένω τὰ προγράμματα τῶν συναυλιῶν γιὰ νὰ τὶς ἀναφέρω στὸ ἐρχόμενο φύλλο. Μὲ χαρά μου σᾶς πληροφορῶ — ὑπὸ ἐχεμύθειαν (!) — ὅτι πολὺ γρήγορα θ' ἀκούσωμε ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικό μας σταθμὸ τὸ κουαρτέττο σας γιὰ τὸ ὁποῖο μοῦ εἶπαν πολλὰ καλὰ λόγια.

Δίδα Π. Κρ. Λάρισαν. Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ γράμμα σας. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ κρατῆτε ἐνήμερη γιὰ τὴ μουσική σας κίνηση. Θέλω ἡ σελίδα μου νὰ εἶνε ἕνας ἔντυπος ραδιοφωνικὸς σταθμὸς ὅλης τῆς Ἑλλάδας.

Κον Π. Ριβ. Κέρκυραν. Τὸ ὡραῖό σας γράμμα, μοῦ ἔφερε ὅλο τὸ ἄρωμα τοῦ μυρωμένου νησιοῦ σας ποὺ ζῇ, ὅπως πολὺ σωστὰ λέτε «μέσα στὰ λουλούδια, τὴ μουσικὴ καὶ τὴν ποίηση». Ξεχάσατε ὅμως ν' ἀναφέρετε καὶ τὴν καλωσύνη, ποὺ ἀντιπροσωπεύεται τόσο ζωηρὰ ἀπὸ τὴν ἐπιτροπή σας, ποὺ μαζὶ μὲ τὴν καλλιτεχνική, κατορθώνει καὶ δίνει καὶ ὑλικὴ τροφὴ στοὺς φτωχοὺς ἀνέργους. Ἔλαβα καὶ τὰ προγράμματά σας καὶ σᾶς συγχαίρω θερμότατα. Ἀπὸ τοὺς σολίστες ἔμαθα πόσο ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι μὲ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴ μουσικὴ ἀντίληψη τοῦ κερκυραϊκοῦ κοινοῦ.

Κον Ἀλ. Παν. Σπάρτην. Πολὺ μ' εὐχαρίστησε τὸ γράμμα σας, ὅπου διαπίστωσα μὲ πόσο ζῆλο ἐργάζεσθε γιὰ νὰ μορφώσετε μουσικὰ τὸ κοινὸ τῆς Σπάρτης. Μὴ σᾶς φανῇ παράξενο ποὺ δὲν ἀναφέρω τὰ ὀνόματα τῶν μαθητριῶν, ποὺ διακρίθηκαν στὶς μαθητικὲς ἐπιδείξεις. Εἶνε ἀρχή μου ἀπαράβατη, πὼς εἶνε ἀντιπαιδαγωγικὸ νὰ καλλιεργῆται στοὺς μαθητὰς ἡ μανία τῆς διαφημίσεως, πρὶν ἀκόμα τελειώσουν τὶς σπουδές τους καὶ σᾶς συσταίνω νὰ τοὺς ἐμπνέετε σεῖς τὴν ἀγάπη στὴ μελέτη καὶ στὴν τελειοποίηση κι' ὄχι στὴ ρεκλάμα. Περιμένω νὰ μοῦ στέλνετε τακτικὰ τὰ προγράμματά σας.

«Ἡ Μουσικὴ Ζωὴ»

Ἡ αὐλαία ἀνοίγει

Η ΕΛΛΗΝΙΣ ΠΟΥ ΘΡΙΑΜΒΕΥΕΙ ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

Ἡ Ἑλληνὶς καλλιτέχνις κ. Ἑλένη Νικολαΐδη, τακτικὸ μέλος τῆς Κρατικῆς Ὄπερας τῆς Βιέννης, εἶνε πιὰ σήμερα διάσημη. Κάθε της ἐμφάνιση ἀπὸ τὴ μεγάλη μουσικὴ σκηνή, πλάϊ στοὺς μεγαλείτερους ἐκτελεστὰς καὶ διευθυντὰς ὀρχήστρας τὶς μεγαλείτερες διασημότητες τοῦ κόσμου, εἶνε θεατρικὸ καὶ μουσικὸ γεγονὸς γιὰ τὸ βιεννέζικο κοινὸ καὶ γιὰ τὴν κριτική. Ὅσες φορὲς ἔτυχε νὰ παρακολουθήσουμε τέτοιες βραδὲς ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο, ἦταν εὔκολο καὶ σὲ μᾶς νὰ ἀντιληφθοῦμε ἀπὸ μακρυὰ τὴν ἔκταση τοῦ θριάμβου καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ποὺ προκαλεῖ αὐτὴ ἡ μελαχροινὴ κόρη τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ καταγωγή της, παράγων οὐσιώδης τῆς ἰδιοσυγκρασίας, εἶνε ἕνα στοιχεῖο γιὰ νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἔκπληξη, ποὺ ἐπροκάλεσε σ' αὐτὸν τὸν συγκρατημένο ἀπὸ μακρὰ παράδοση γερμανικὸ λαὸ, ἡ ἡφαιστειώδης, θερμὴ καὶ δυνατὴ προσωπικότητα τῆς καλλιτέχνιδός μας. Γεννημένη στὴν Ἀνατολὴ καὶ μεγαλωμένη στὴν Ἑλλάδα, στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου καὶ στὴν Ἀθήνα, ἔφερνε μαζί της τὴν κληρονομία τῶν μεσογειακῶν, τοῦ δυνατοῦ ἥλιου, τῆς ζεστῆς ἀτμοσφαίρας. Ἂν ἔμενε στὴν Ἀθήνα, παρ' ὅλες τὶς λαμπρὲς σπουδές της στὸ Ἐθνικὸ Ὠδεῖο, ἴσως αὐτὴ ἡ ἀτίθασση ἰδιοσυγκρασία νὰ μὴ εὕρισκε τρόπο νὰ πειθαρχήσῃ τὶς δυνάμεις της καὶ νὰ τὶς καλλιεργήσῃ μέσα στὸ μέτρο, τελευταία καὶ πιὸ ἐπίμοχθη, ὡς γνωστόν, κατάκτηση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ κ. Ἑλένη Νικολαΐδου.

Ὅσοι μεγάλοι ξένοι καλλιτέχνες περνοῦσαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τύχαινε νὰ τὴν ἀκούσουν, ἔκπληκτοι μπρὸς σ' αὐτὸ τὸ φωνητικὸ θαῦμα, τῆς ἔλεγαν : Φύγετε στὴν Ἰταλία, στὴ Γαλλία, θὰ πέσουν στὰ πόδια σας, δὲν ὑπάρχει σήμερα τέτοια φωνὴ δεύτερη στὴν Εὐρώπη. Οἱ περισσότεροι ἐπέμεναν : Στὴν Ἰταλία νὰ πᾶτε, στὴ χώρα τοῦ Μπὲλ Κάντο. Γιατὶ εἶχαν ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν ἰδιοσυγκρασία της. Δὲν ἐλογάριαζαν τὸ δυνατὸ ἔνστικτο καὶ τὴν ἔφεσή της πρὸς τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν ἰσορροπία. Γιαυτὸ δὲν τοὺς ἄκουσε καὶ ἐτράβηξε στὴ χώρα τοῦ Λίντ, τῆς μουσικῆς ποὺ δὲν ἀπευθύνεται στὸ ὑπερῷο.

Ὅταν μετὰ μακρὰ, ἐπίμοχθη, ἐξαντλητικὴ μελέτη κοντὰ στοὺς καθηγητές της τῆς Βιέννης, τὴν παρουσίασαν στὸ Διευθυντὴ τῆς Κρατικῆς Ὄπερας, δὲν ἦταν πιὰ ἡ Ἑλένη Νικολαΐδη τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ φωνή της καὶ ὡς τοποθέτηση καὶ ὡς τεχνικὴ ἦταν ἄλλο πρᾶγμα. «Μελετῆστε αὐτὸ τὸ ρόλο, τῆς εἶπε ἐκεῖνος. Τὴν ἐρχομένη Δευτέρα θὰ τὸν τραγουδήσετε δοκιμαστικά». Καὶ τῆς ἔδωσε τὴν Ἔμπολι ἀπὸ τὸν Δὸν Κάρλος.

Αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα ἐκρίνετο τὸ μέλλον της. Κλείστηκε, ἀπέκαμε στὴ μελέτη — ὁ ρόλος τὴ Δευτέρα ἦταν ἕτοιμος. Καὶ ὁ δρόμος ἄνοιξε πρὸς τὴ μεγάλη μουσικὴ σκηνὴ τοῦ κόσμου, ὁριστικὰ καὶ θριαμβευτικά. Ἐτραγούδησε γιὰ πρώτη φορὰ μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀποθεώσεως τὴν Ἔμπολι, μὲ Διευθυντὴ στὴν ὀρχήστρα τὸν Μπροῦνο Βάλτερ, καὶ ἡ αὐλαία στὸ τέλος ἄνοιξε καὶ ἔκλεισε πολλὲς φορὲς ὡς ὅτου νὰ σταματήσουν τὰ χειροκροτήματα καὶ ἡ ἐπευφημίες.

Οἱ Βιεννέζοι δημοσιογράφοι, ποὺ ἔτρεξαν τότε νὰ δοῦν καὶ νὰ πάρουν συνεντεύξεις ἀπὸ τὸ νέο ἄστρο τῆς Ὄπερας τους, βρέθηκαν ἔκπληκτοι μπρὸς σὲ μιὰ ἁπλῆ, ἀνεπιτήδευτη κοπέλλα, διόλου ξιπασμένη ἀπὸ τὸ θρίαμβό της, σεμνὴ καὶ φοβισμένη.

— Τί θυμᾶστε ἀπὸ τὴ ζωή σας ; πέστε μας, τὴ ρώτησαν.

Καὶ αὐτὴ τοὺς ἀποκρίθηκε τότε πὼς θυμᾶται τὴ δυστυχισμένη ἐποχή, ποὺ κοριτσάκι ἀκόμα, μὲς τὴ φτώχεια τῆς προσφυγιᾶς της, βοηθοῦσε τὸν πατέρα της καὶ ἔψελνε μαζί του σὲ μιὰ ἐξοχικὴ ἐκκλησία τῆς Λέσβου, στὸ Ἀκλειδιοῦ. Λίγον τόπο πιὸ πέρα ἦταν ἡ θάλασσα καὶ πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα ἦταν τὰ βουνὰ τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ οἱ πλούσιοι κάτοικοι τοῦ προαστείου, ὅπου ἦταν τὸ ἐκκλησάκι, εὐσπλαγχνιζότανε πολὺ αὐτό τὸ μελαγχροινὸ κορίτσι μὲ τὰ μεγάλα μάτια, ποὺ ἔμεναν στηλωμένα στὰ βουνὰ τῆς πατρίδος του, ὅπου δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ βοηθῇ τὸν γέροντα πατέρα του γιὰ τὸ ψωμὶ τῆς ἡμέρας τους καὶ ὅπου, ἴσως, θὰ ἦταν προορισμένο, ἅμα μεγαλώσει, νὰ μείνῃ ὁριστικά, γυναῖκα ἑνὸς παλληκαριοῦ τῆς πατρίδας της μὲ πολλὰ ἀμπέλια καὶ λιόδεντρα, χωρὶς τίποτα νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο, πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Δὲν ἦταν ἡ μοῖρα της αὐτή. Ἔπρεπε νὰ γίνῃ ὁ πόλεμος, ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ καταστροφὴ τῆς Ἀνατολῆς, ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ μεγάλη σειρὰ τῶν πικρῶν καὶ τῶν δυστυχισμένων ἡμερῶν γιὰ νὰ διαγραφῇ ἡ μοῖρα αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ποὺ ξεκίνησε ἀπὸ τὸν τόπο της χωρὶς ἰσχυρὲς προστασίες, καὶ συστάσεις γιὰ νὰ γίνῃ μὲ τὴ θέλησή του καὶ τὴ μεγάλη του ἀξία αὐτὸ ποὺ ἔγινε.

— Θέλετε νὰ μᾶς πῆτε, τὴ ρώτησαν ἀκόμα οἱ δημοσιογράφοι, γιὰ τὴν προηγούμενη σταδιοδρομία σας ; Σὲ ποιὰ Ὄπερα ἀνήκατε στὴν Ἑλλάδα ; Πῶς σᾶς ἄφησαν καὶ φύγατε ;

— Μά, δὲν ἐργαζόμουν σὲ ὄπερα, τοὺς εἶπε δειλά. Ἤμουν δακτυλογράφος στὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνίας.

Ἐκεῖ ἔξω, σίγουρα δὲν ξέρουνε πῶς γίνεται νὰ εἶσαι δακτυλογράφος καὶ καλλιτέχνης τοῦ τραγουδιοῦ. Μὰ ἐμεῖς ἐδῶ, ποὺ ξέρουμε τί ἐνέργεια καὶ τί σπατάλη ὑγείας χρειάσθηκε αὐτὸ τὸ κορίτσι γιὰ νὰ ζήσῃ καὶ νὰ μορφωθῇ, μποροῦμε νὰ χαιρετίσουμε τὴ νίκη της σὰ νίκη τῆς προσπαθείας καὶ τοῦ μόχθου. Ὅταν πρὸ λίγων μηνῶν ἐδόθηκε μιὰ πανηγυρικὴ βραδυὰ στὴν Ὄπερα γιὰ τὸ ἔργο τῆς χειμερινῆς βοηθείας, μὲ τὴν προστασία τοῦ καγκελλαρίου, μὲ πρωταγωνιστὰς τὸν Κιεπούρα καὶ τὴ Νικολαΐδου, μὲ διευθυντὴ Ὀρχήστρας τὸν Μπροῦνο Βάλτερ, σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀποθεώσεως, ποὺ καθιέρωσε ὁριστικὰ τὴ Νικολαΐδου, αὐτὴ ἔγραφε στοὺς φίλους της τῶν Ἀθηνῶν, ἀμέσως ἔπειτα ἀπὸ τὴν παράσταση :

«Εἶμαι εὐτυχής. Ἀλλὰ πόσο θὰ ἤθελα νὰ ξεκουραστῶ λίγο στὴν Ἑλλάδα, στὴν Ἀνάβυσσο, κοντὰ στὴ θάλασσα. Αἰσθάνομαι πὼς δὲ λυπήθηκα τὸν ἑαυτό μου καὶ στάθηκα ἀπέναντί του πολὺ σκληρή».

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ

ΟΥΪΛΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

«ΠΟΛΥ ΚΑΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΙΠΟΤΕ”

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗ

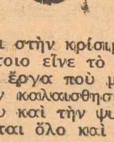

Ὁ θίασος Ἀνδρεάδη ἄρχισε καὶ ἐφέτος τὶς παραστάσεις του μὲ μιὰ κωμῳδία τοῦ Σαίξπηρ. Γιὰ τὸ ἀθηναϊκὸ κοινό, ποὺ εἶδε τὰ τελευταῖα χρόνια νὰ παίζωνται κάμποσες κωμῳδίες τοῦ μεγάλου Ἄγγλου ποιητοῦ καὶ ἔχει κάπως ἐξοικειωθῆ μὲ τὴν τέχνη των, ἡ ἐκλογὴ εἶνε πάντα ἐπιτυχημένη. Εἶνε πάντοτε καλὸ γιὰ ἕνα κοινό, ποὺ βρίσκεται στὴν κρίσιμη περίοδο τῆς ἐξελίξεώς του — καὶ τέτοιο εἶνε τὸ σημερινὸ ἀθηναϊκὸ κοινὸ — νὰ βλέπῃ ἔργα ποὺ μορφώνουν μὲ τὸν πιὸ ἀσφαλῆ τρόπο τὴν καλαισθησία του, ποὺ καλλιεργοῦν τὸ πνεῦμά του καὶ τὴν ψυχή του καὶ τὸ κάνουν ἱκανὸ νὰ χαίρεται ὅλο καὶ ἀνώτερες καλλιτεχνικὲς χαρές.

Τὸ «Πολὺ κακὸ γιὰ τίποτε» δὲν ἔχει, ἴσως, ὅλα τὰ γνωρίσματα ἄλλων πιὸ «ποιητικῶν κωμῳδιῶν» τοῦ Σαίξπηρ, ὅπως λ. χ. τοῦ «Ὀνείρου Θερινῆς Νυκτὸς» ἢ τοῦ «Χειμωνιάτικου Παραμυθιοῦ»: καὶ σ' αὐτό, ὅμως, ὑπάρχει τὸ χιοῦμορ, τὸ ἀβίαστο παιχνίδι τῆς φαντασίας, ἡ παιδικὴ ἀφέλεια, ἡ χάρις, ἡ παραμυθένια ἀτμόσφαιρα, ποὺ βρίσκουμε σὲ ὅλες τὶς κωμῳδίες τοῦ Σαίξπηρ. Τὸ καθαυτὸ κωμικὸ στοιχεῖο δὲν εἶνε πλούσιο, ἡ ὑπόθεσις δὲν ἔχει τὴν πλοκὴ καὶ τὰ ἐπεισόδια, ποὺ μᾶς συναρπάζουν σὲ ἄλλες κωμῳδίες, ὁ ἔρωτας εἶνε πολὺ ἁγνός, τόσο ποὺ χάνει κάθε γεύση, σχεδὸν γιὰ ἕνα σημερινὸ θεατή, τέλος, μερικὰ φραστικὰ παιχνίδια τοῦ Σαίξπηρ — τὰ περίφημα «concetti» του — μᾶς κουράζουν καὶ τὸ χιοῦμορ του δὲν τὸ καταλαβαίνουμε πάντοτε. Ἀλλὰ εἶνε τόσο ἁβρό, τὸ σκηνικὸ παιχνίδι ὅπου κινεῖ, μέσα σὲ μιὰ ὑποτυπώδη καὶ κάποτε καὶ χονδροκομμένη ὑπόθεση, τὰ πρόσωπά του ὁ Σαίξπηρ, ἔχουν τόση ἀνθρώπινη ἀλήθεια μερικές του σκηνές, καὶ ἀπὸ τόση ποίηση ξεχειλίζει κάθε τόσο ὁ λόγος του, ὥστε ἡ γοητεία δημιουργεῖται. Καὶ μᾶς κρατεῖ ἐκεῖ μέσα γλυκὰ σκλαβωμένους ὅσο κανένας ἄλλος ποιητής.

Δὲ φτάνει νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ὁ θίασος Ἀνδρεάδη ἀνέβασε τὴν κωμῳδία τοῦ Σαίξπηρ ἐπιμελημένα καὶ εὐσυνείδητα. Τὴν ἀνέβασε μὲ ἀληθινὴ συνείδηση καλλιτεχνική. Σκηνικά, κουστούμια, μουσικὴ ὑπόκρουση — περίφημα μοτίβα παλαιῶν Ἄγγλων μουσικῶν ἐνορχηστρωμένα μὲ ἄνεση κι' εὐαισθησία ἀπὸ τὸν κ. Σκουλούδη — τὸ παίξιμο τῶν ἠθοποιῶν, ὅλα εἶνε ἁρμονισμένα σ' ἕνα σύνολο μὲ ἑνότητα, ὑπακούουν σὲ μιὰ ἀρχὴ καλλιτεχνική.

Ἡ κ. Ἀνδρεάδη καὶ σὰν σκηνοθέτις καὶ σὰν ἠθοποιὸς, μᾶς δείχνει πόσο πλούσια φύσις εἶνε καὶ πόσο ἀγωνίζεται διαρκῶς γιὰ τὸ καλλίτερο. Μὰ καὶ ὅλος ὁ ἄλλος θίασος — πλουτισμένος ἐφέτος ἀπὸ τὶς κ. κ. Ἔλλη Ξανθάκη, Ἄννα Λώρη, Θάλεια Καλλιγᾶ, Ἀλίκη Ζωγράφου καὶ ἀπὸ τὸν κ. Ἰ. Γεωργίου τοῦ συγκροτήματος Κοὺν — εἶνε ἕνας ἀντάξιός της παραστάτης. Ὁ κ. Ἀποστολίδης, ὁ κ. Δαμασιώτης, ὁ κ. Γεωργίου, ὁ κ. Ν. Ζωγράφος, ὁ κ. Μορίδης, ὁ κ. Χριστογιαννόπουλος, κρατοῦν ἐξαίρετα τοὺς ρόλους των.

Πολλοὶ καλοί, ὅμως, εἶνε καὶ μερικοὶ ἠθοποιοὶ σὲ δευτερεύοντες ρόλους.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄψυχο ὑλικὸ — κοστούμια, σκηνογραφίες — μολονότι ὄχι πλούσιο, ἐπειδὴ κινεῖται καὶ ζωντανεύεται ἀπὸ συνείδηση καλλιτεχνική, φέρνει ἄρτιο ἀποτέλεσμα. Μιὰ ἐπιφύλαξη μόνο θὰ εἶχε ἴσως κανεὶς νὰ διατυπώσῃ, καὶ ποὺ τὴν διετύπωσε, κιόλα, ὁ κ. Λέων Κουκούλας : Ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τονισθῇ περισσότερο ὁ καθαρὰ ποιητικὸς χαρακτῆρας τοῦ ἔργου, ὅλη ἐκείνη ἡ ἀστάθμητη οὐσία, ποὺ κάνει καὶ τὸ «Πολὺ κακὸ γιὰ τίποτε» ὅπως καὶ τὶς περισσότερες κωμῳδίες τοῦ Σαίξπηρ, ἕνα τρισχαριτωμένο σκηνικὸ παιχνίδι ποὺ μοιάζει περισσότερο μὲ ὄνειρο ἢ παραμῦθι παρὰ μὲ κάτι τὸ πραγματικό. Μὰ ἴσως αὐτὸ νὰ εἶνε ἀδύνατο γιὰ θίασο ἄλλον ἀπὸ ἀγγλικό, ὅσα μέσα καὶ ἂν διαθέτῃ.

ΚΛΕΩΝ Β. ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Τὰ κακουργήματα τοῦ «ἐρασιτεχνισμοῦ» ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ χάσῃ ὁ τίτλος τοῦ «ἐρασιτέχνου» τὴν ἀρχική του εὐγένεια. Σ' ὅλες τὶς Καλὲς Τέχνες ποὺ τὸν πρωτεύοντα ρόλο τὸν παίζει ἡ τεχνική, ὁ ἐρασιτέχνης ἔχει καταστῆ ὕποπτος. Τὴν ἀπόδειξι μᾶς τὴν δίνουν καθημερινῶς ὁ κινηματογράφος καὶ ἡ μουσική. Ἔτσι, σιγὰ-σιγά, ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ λησμονῇ ὅτι μὲ τὸ ἐπίθετο «ἐρασιτέχνης» ἐννοοῦμε τὸν ἀφιλοκερδῆ καλλιτέχνη ποὺ ἔχει ὡς ὁδηγὸν μόνον τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν τέχνη καὶ δὲν συγκατατίθεται νὰ μεταβάλῃ σὲ βιοποριστικὸ ἐπάγγελμα τὴν εἰλικρινῆ καὶ αὐθόρμητη ἔκφρασι τῶν στοχασμῶν καὶ τῶν ὀνείρων του. Ἀπὸ φιλοσοφικῆς καὶ αἰσθητικῆς ἀπόψεως, ὁ ἐρασιτέχνης θὰ ἔπρεπε, θεωρητικῶς, νὰ κατέχῃ, στὴ τέχνη, τὴν πρώτη θέσι.

Ἕνας νέος ἀνατέλλων ἀστὴρ τοῦ γαλλικοῦ κινηματογραφικοῦ στερεώματος. Ἡ δεκαεξαέτις Ἀννὶ Βερναί, ἡ ὁποία θὰ πρωταγωνιστήσῃ στὸ φίλμ τοῦ «Βερθέρου».

Στὴν πραγματικότητα, ὅμως, ἡ τόσο ἔντιμη αὐτὴ ἐτικέττα καλύπτει συνήθως καλλιτεχνικὲς δημιουργίες κάθε ἄλλο παρὰ ἀξιοσέβαστες. Ὁ ἐρασιτέχνης εἶνε τὶς περισσότερες φορὲς ἕνας τεμπέλης καὶ ἀμαθής, ποὺ δὲν ἔλαβε τὸν κόπο νὰ μάθῃ σύνταξι καὶ γραμματικὴ καὶ ὁ ὁποῖος, μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι δὲν προσπορίζεται ὑλικὰ ὠφέλη ἀπὸ τοὺς καλλιτεχνικούς του μόχθους, μᾶς δίνει ἔργα γυμνὰ ἀπὸ κάθε ἐνδιαφέρον. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο, πρέπει νὰ χαιρετήσουμε μὲ συμπάθεια τοὺς τελευταίους γνησίους ἀντιπροσώπους τοῦ ἐρασιτεχνισμοῦ, ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ παίρνουν στὰ σοβαρὰ τὴν ἀποστολή τους. Ἕνας τέτοιος ἐρασιτέχνης, ποὺ ἐργάζεται μὲ τὴν πιὸ μεγάλη εὐσυνειδησία, μόνο καὶ μόνο ἀπὸ ἁγνὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἑβδόμη τέχνη, εἶνε κι' ὁ κ. Λαφέ, ποὺ μετέφρασε σὲ κινηματογραφικὲς εἰκόνες τὸ θαυμάσιο μουσικὸ ἔργο τοῦ Μωρὶς Ραβὲλ «Πίδακες».

Ὁ κ. Λαφέ, μελετήσας τὸ ἔργο τοῦ προαναφερθέντος μουσουργοῦ, κατενόησε ὅτι ἡ μυστηριακὴ ρευστότης τῶν ἁρμονιῶν, τῶν κρυσταλλίνων ἤχων καὶ τοῦ λικνιστικοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ, ποὺ δίνουν οἱ μουσικοὶ φθόγγοι τῶν «Πιδάκων», θὰ μποροῦσαν κάλλιστα νὰ μεταφρασθοῦν σὲ μιὰν ἄλλη πλουσία δραματικὴ μουσική, τὴν ὁποίαν δημιουργοῦν ἡ ἐξαίσιες συγκρούσεις τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ νεροῦ. Μὲ βάσι τὴν πεποίθησι αὐτή, ἐνορχήστρωσε τὶς ἀνταύγειες, τὰ λαχταριστὰ τινάγματα, τὶς διαφάνειες καὶ τοὺς παφλασμοὺς καὶ ἐμελοποίησε τὸν ρυθμὸ τῆς φωτεινῆς ἀκτῖνος ποὺ σπάζει καὶ διαθλᾶται σὲ χίλιες ἀντανακλάσεις, καθὼς ἐγγίζει τὴν τρεμουλιαστὴ ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ ποὺ εἶνε αἰχμαλωτισμένο μέσα σ'ἕνα συντριβάνι.

Μὲ τὰ λεπτὰ αὐτὰ ὑλικὰ ἐδημιούργησε μιὰ ταινία, τελείως ἀψεγάδιαστη. Νὰ σὲ τί γόνιμες ἀναζητήσεις καταγίνονται οἱ ἐρασιτέχνες. Δὲν ἀξίζουν, λοιπόν, τὸν παγκόσμιον θαυμασμό;

Ὅταν τὸ φίλμ αὐτὸ προεβλήθη στὴν παρισινὴ λέσχη τῶν ἐρασιτεχνῶν τοῦ κινηματογράφου, ὅλος ὁ κόσμος ἔμεινεν ἔκθαμβος ἀπὸ τὸ ἀριστοκρατικό του «γύρισμα». Ἐν τούτοις, τέτοιες προσπάθειες εἶνε καταδικασμένες νὰ μένουν πάντοτε στὸ περιθώριο τοῦ ἐρασιτεχνισμοῦ. Ἕνας παραγωγὸς ταινιῶν, ποὺ σκέπτεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὸ ἐμπορικὸν μέρος τῆς ὑποθέσεως, δὲν θὰ χρηματοδοτοῦσε ποτὲ τὸ «γύρισμα» μιᾶς τέτοιας ταινίας, προωρισμένης γιὰ πολὺ διαλεχτὸ κοινόν. Ἀλλὰ καὶ ἀντιθέτως: Ἂν ὁ κ. Λαφὲ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ κινηματογραφήσῃ τοὺς «Πίδακας» κάτω ἀπὸ τὴν ἄγρυπνη καὶ αὐταρχικὴ ἐπίβλεψι ἑνὸς παραγωγοῦ ἢ ἑνὸς κινηματογραφικοῦ ἐν γένει ἐπιχειρηματίου, ὁ ὁποῖος θὰ ὑπελόγιζε διαρκῶς ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἐμπορικὴ ἀξία τοῦ φίλμ, ἀσφαλῶς θὰ ἐγκατέλειπε πολλὲς λεπτομέρειες. Μονάχα ἕνας ἐρασιτέχνης, ἀποφασισμένος νὰ παραβλέψῃ τὸ νοηματικὸν μέρος, μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ κάτι τὸ τελείως ἁγνὸ ἀπὸ καλλιτεχνικῆς ἀπόψεως.

Χ.

*

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΕΑ

Εἰς προηγούμενον φύλλον μας ἐγράφομεν ὅτι στὸ Παρίσι ἤρχισε τὸ γύρισμα τοῦ «Βερθέρου» τοῦ Γκαῖτε, μὲ πρωταγωνίστριαν τὴν μόλις δεκαεξαέτιδα Ἀννὶ Βερναί, ἕναν νέον ἀνατέλλοντα ἀστέρα τοῦ γαλλικοῦ κινηματογραφικοῦ στερεώματος. Σχετικῶς, ὁ σκηνοθέτης Μὰρξ Ὀφύλς, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ κινηματογραφία ὀφείλει καὶ τὴν ἀλησμόνητη ταινία «Λιμπελάϊ», ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς, εἰς παρισινὸν συνάδελφον : «Ἀνέκαθεν εἶχα τὸ ὄνειρο νὰ «γυρίσω» ἕνα φίλμ μὲ σενάριο παρμένο ἀπὸ ἔργο τοῦ Γκαῖτε. Ἔτσι, ἡ χαρά μου ποὺ θὰ ζωντανέψω τὸ μυθιστόρημα τοῦ Βερθέρου εἶνε ἀπερίγραπτη, παρ' ὅλες τὶς μεγάλες δυσκολίες ποὺ συναντῶ. Ὁ ἔρως τοῦ Βερθέρου πρὸς τὴν Σαρλόττα εἶνε ἕνα αἴσθημα τόσο ἁγνό, τόσο γλυκό, τόσο ἀνθρώπινο... Εἶνε μιὰ ἱστορία ποὺ μπορεῖ νὰ συμβῇ σὲ ὅλους μας, ὅπως συνέβη ἄλλοτε στὸν νεαρὸν Γκαῖτε, ποὺ ἀγάπησε τὴ Λόττε Μπούφ, γυναῖκα ἑνὸς φίλου του....»

— Ὁ Μέγας Ναπολέων ἔχει ἐμπνεύσει ὅλους τοὺς συνθέτας, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἔχουν δώσει μέχρι τώρα πλεῖστα ἐνδιαφέροντα φίλμ ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Ἀετοῦ. Ἤδη, ἑτοιμάζεται στὸ Παρίσι τὸ «γύρισμα» νέας ταινίας μὲ σενάριο παρμένο ἀπὸ τὸ διαζύγιο τοῦ Βοναπάρτη μὲ τὴν Ἰωσηφίνα Μπωαρναί. Τὸν Ναπολέοντα θὰ ὑποδυθῇ ὁ ἀσύγκριτος Πιὲρ Μπλανσάρ.

— Ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἐνδιαφέροντα φίλμ τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἀμερικανικῆς παραγωγῆς, ποὺ ἀπασχολοῦν τὰς στήλας τῆς κριτικῆς, ἀξίζει νὰ σημειώσωμεν τὸ «Διαζύγιον τῆς Λαίδης Χ» μὲ τὴν Μὲρλ Ὄμπερον, τὴ «Χαρὰ τῆς Ζωῆς» μὲ τὴν Ἰρὲν Ντάνν καὶ τὸν Ντούγκλας Φαῖρμπανξ υἱόν, τὸν «Τελευταῖον Γκάγκστερ» μὲ τὸν Οὐΐλλιαμ Ρόμπινσον, τὴ «Δίδα Καταστροφή» μὲ τὴν Τζόαν Μπλόντελ καὶ τὸν Μέλβον Ντούγκλας καὶ τὴ «Λιπόθυμη Καρδιὰ» μὲ τοὺς Ζὰκ Σαμπὰν καὶ Ζὰν Βαλλέ.

— Ὁ μέγας Ἄγγλος ἠθοποιὸς τοῦ κινηματογράφου Λάφτον μελετᾷ ἕνα καινούριον ρόλον ἱστορικοῦ προσώπου, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν ἐδόθη ἀκόμη στὴν δημοσιότητα.

Ἡ Σελὶς Τῆς Κομψότητος

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΜΟΔΑ

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἐκεῖνο ποὺ θὰ φορεθῆ γενικῶς ἐφέτος εἶνε τὸ ἐλαφρὸ μεταξωτὸ «ντὲ πιὲς» (δυὸ κομμάτια). Οἱ Παρισινοί, δημιουργοὶ τῆς μόδας, ἐλάνσαραν πρὸς τοῦτο ἄπειρα μοντελάκια, γιὰ ὅλες τὶς τάγιες καὶ γιὰ ὅλα τ' ἀναστήματα, ὥστε νὰ μποροῦν ὅλες ἡ γυναῖκες νὰ διαλέξουν ἀδίστακτα ὅποιο σχέδιο ταιριάζει στὴν κάθε μία.

Τὴν πρώτη θέσι, ὑπὸ ἔποψιν μοντερνισμοῦ, στὴν ἀπειρία αὐτὴ τῶν «ντὲ πιὲς» τὴν κατέχει ἕνα μοντέλο τοῦ Οἴκου Γκαστόν, τοῦ ὁποίου ἡ ζακέττα εἶνε μακρυά, σχεδὸν σὰν μαντὼ ἢ μᾶλλον σὰν τουνίκ. Ἡ κρεασιόν, ὅμως, αὐτὴ ταιριάζει μόνον στὶς ψηλὲς καὶ λεπτὲς τάγιες. Τὸ ἀβαντὰζ τῆς ζακέττας αὐτῆς εἶνε ὅτι μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῆ τὸ βράδυ ἐν ἀνάγκη ὡς μαντελέ, πάνω ἀπὸ μιὰ μακρυὰ φοῦστα. Ἐν τούτοις, τὸ «ντὲ πιὲς» αὐτὸ δὲν θὰ φορεθῆ παρὰ μόνον ἀπὸ κυρίες ἄνω τῶν τριάντα ἐτῶν. Ἡ νέες θὰ προτιμήσουν τὶς ζακέττες ποὺ δὲν εἶνε οὔτε πολὺ κοντές, οὔτε πολὺ μακρυές. Ἕνα τέτοιο μοντέλο παρουσίασε ὁ Οἶκος Μαρσιὰλ καὶ Ἀρμάν. Εἶνε ἀπὸ ἕνα ὡραῖο μεταξωτὸ ὕφασμα σερζέ, μὲ λεπτὲς ρίγες. Τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς ζακέττας αὐτῆς εἶνε ἡ πολυχρωμία της, ποὺ ἐπιτρέπει στὴν κάτοχό της νὰ τὴν φορῆ μὲ φοῦστες καὶ μπλοῦζες διαφόρων χρωμάτων, ἀνοιχτῶν ἢ σκούρων. Στὴν πόλι, ἡ ζακέττα αὐτὴ συνοδεύει συνήθως μιὰ μικρὴ τουαλέττα μαύρη, ἀπὸ κρὲπ πλισσέ. Στὴν ἐξοχή, ἀποτελεῖ ἕνα ὑπέροχο ἀνσὰμπλ μὲ μιὰ φοῦστα λευκὴ ἢ ἀνοικτόχρωμη.

Χαριτωμένο ἐπίσης εἶνε ἕνα ἀνσὰμπλ τοῦ Οἴκου Χάϊμ. Ἡ φοῦστα καὶ ἡ ζακέττα εἶνε ἀπὸ ἐμπριμὲ μὲ φόντο συκλαμὲν καὶ λουλούδια κίτρινα. Τρεῖς φαρδειὲς πιέτες μπροστὰ καὶ τρεῖς πίσω, εἶνε τὸ μόνο στόλισμα τῆς φούστας.

Καὶ δυὸ λόγια γιὰ τὰ ἀξεσουάρ: Τσάντες, ζῶνες καὶ ἐσάρπες πρέπει μ' ὅλη τὴν ἀντίθεσιν τῶν χρωμάτων, νὰ ἐναρμονίζωνται μὲ τὸ φόρεμα.

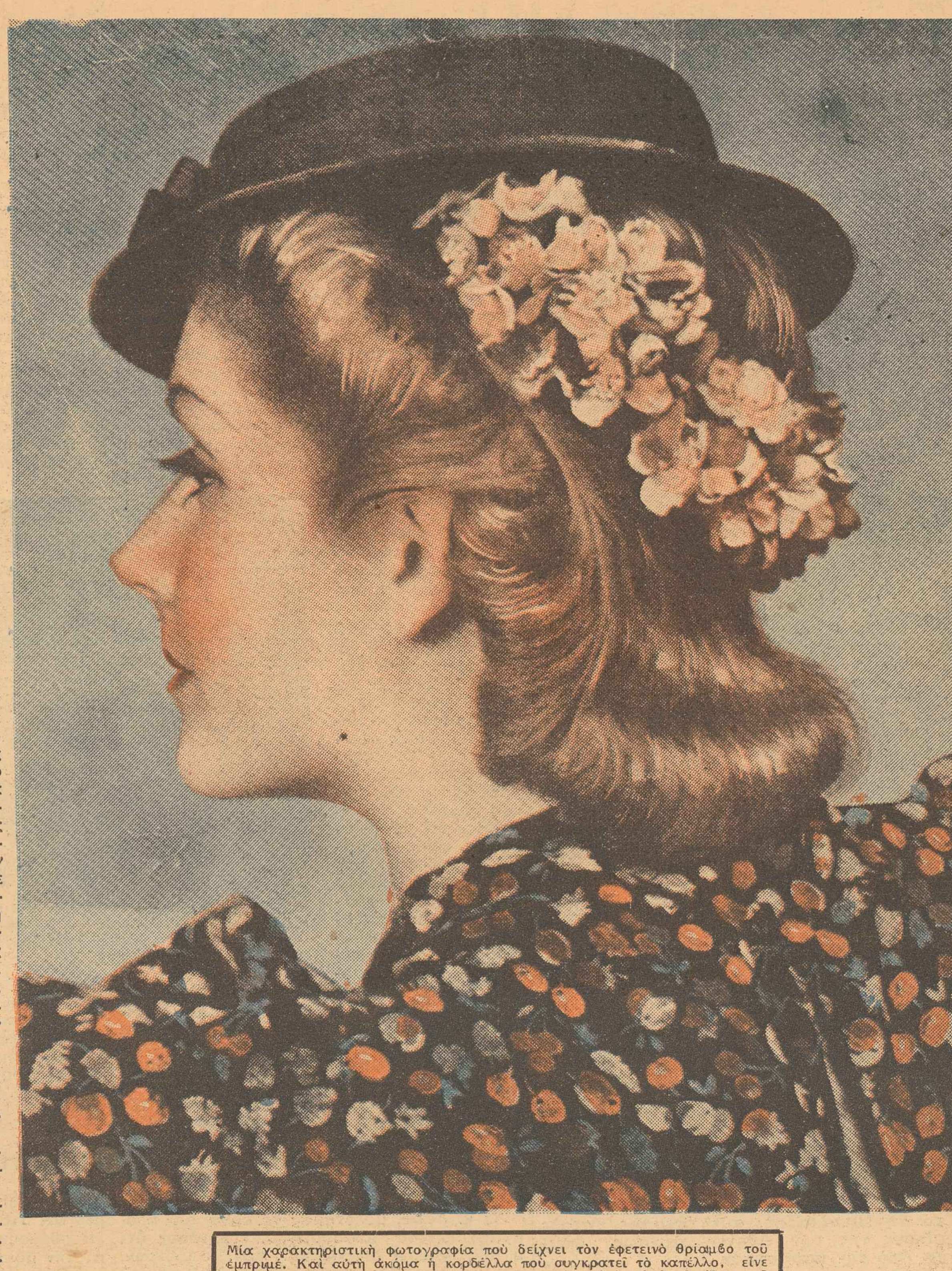

Μία χαρακτηριστικὴ φωτογραφία ποὺ δείχνει τὸν ἐφετεινὸ θρίαμβο τοῦ ἐμπριμέ. Καὶ αὐτὴ ἀκόμα ἡ κορδέλλα ποὺ συγκρατεῖ τὸ καπέλλο, εἶνε γαρνιρισμένη μὲ λουλουδάκια, κατασκευασμένα ἀπὸ τὰ λουλούδια τοῦ ἐμπριμὲ τῆς τουαλέττας.

Η ΑΝΔΡΙΚΗ ΜΟΔΑ

Μὲ τὶς ζέστες, οἱ ἄνδρες βρίσκονται σὲ πολὺ μειονεκτικὴ θέσι ἀπέναντι τῶν γυναικῶν. Ἐνῷ ἡ τελευταῖες μποροῦν καὶ κυκλοφοροῦν ντυμένες ἀνάλαφρα, χωρὶς ὡστόσο νὰ χάνουν τίποτε ἀπὸ τὴ νοητεία καὶ τὴν κομψότητά τους, οἱ ἄνδρες εἶνε ἀναγκασμένοι, ἂν θέλουν νὰ μὴν εἶνε ἀκαλαίσθητοι, νὰ σηκώνουν ὅλο τὸ ἀβάσταχτο βάρος τῆς τυπικῆς ἀνδρικῆς ἐνδυμασίας.

Τὰ τελευταῖα, ὅμως, χρόνια ἡ αὐστηρότης αὐτὴ στὸ ντύσιμο τῶν ἀνδρῶν ἄρχισε νὰ μετριάζεται κάπως, κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ θερινοῦ καύσωνος. Ἔτσι, κατὰ τὶς προμεσημβρινὲς καὶ τὶς πρῶτες ἀπογευματινὲς ὧρες βλέπει κανεὶς στὰ θερινὰ κέντρα διαμονῆς πολλοὺς ἄνδρες ὅλων τῶν ἡλικιῶν νὰ κυκλοφοροῦν χωρὶς γραββάτα καὶ πουκάμισο, διατηροῦντες, ὅμως, ὅλη τὴν ἐπιβαλλομένη εὐπρέπεια καὶ κομψότητα. Τὰ πουκάμισα τῶν κυρίων αὐτῶν ἔχουν ἀντικατασταθῆ ἀπὸ λινὲς μπλοῦζες μὲ κατεβαστὸν γιακᾶ καὶ κοντὰ μανίκια, ἐφωδιασμένες μὲ τσέπες «ἀππλικέ», ποὺ κλείνουν ἢ μὲ κουμπιὰ ἢ μὲ φερμουὰρ «ἐκλαίρ».

Γιὰ τὶς πλὰζ καὶ τὰ σπὸρ ἡ μπλοῦζες αὐτὲς εἶνε ὅ,τι πρέπει. Ὑπάρχουν, ὅμως, περιπτώσεις, ποὺ τὸ πουκάμισο καὶ ἡ γραβάτα ἐπιβάλλονται. Ἡ ἀνδρικὴ μόδα ἐπιβάλλει ἐφέτος πουκάμισα σπὸρ σκούρου χρώματος μὲ γραβάτες ἀνοικτόχρωμες. Ὅσο γιὰ τὰ σακκάκια, μποροῦν νὰ εἶνε ἀπὸ λινό, ἀπὸ ἐλαφρὸ μάλλινο ὕφασμα ἢ ζέρσεϋ. Μερικοὶ τύποι, περισσότερο ἐξαντρίκ, ἔκαναν κι' ὅλας τὴν ἐμφάνισί τους στὶς εὐρωπαϊκὲς πλάζ, φορῶντας σακκάκια χωρὶς γιακᾶ, μὲ ζώνη στὴ μέση. Πάντως, τὸ μονόπετο σακκάκι μὲ τὶς «ἀππλικὲ» τσέπες καὶ τὴν εὐρύχωρη πλάτη, συγκεντρώνει καὶ ἐφέτος τὶς περισσότερες προτιμήσεις.

Τὰ παπούτσια θὰ εἶνε ἀσπρόμαυρα ἢ ἄσπρα μὲ καφέ. Γιὰ τὶς κοσμικές, ὅμως, συγκεντρώσεις ἐπιβάλλονται παπούτσια ἀπὸ δέρμα ζαρκαδιοῦ (νταὶμ) καὶ βιδέλο, σὲ δυὸ διαφορετικοὺς τόνους.

— Πολλοὶ νέοι, νομίζοντες ὅτι ἐπειδὴ ἔχουν ἕνα ἀκριβὸ «στυλὸ» πρέπει καὶ νὰ τὸ ἐπιδεικνύουν, τὸ τοποθετοῦν στὴν ἐπάνω ἐξωτερικὴ τσέπη τοῦ σακκακιοῦ. Τοὺς συμβουλεύω νὰ τὸ κρύβουν στὴν ἐσωτερικὴ τσέπη. Γιατί, διαφορετικά, κινδυνεύουν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς «Μπρούκληδες».

— Τὰ μονογράμματα τῶν ὑποκαμίσων δὲν εἶνε πιὰ τῆς μόδας.

— Οἱ παναμάδες συνηθίζονται κι' ἐφέτος. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ εὔκολα νὰ διαθέση χίλιες καὶ χίλιες πεντακόσιες δραχμὲς γιὰ ἕνα καλὸν παναμᾶ!...

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΗ ΟΜΟΡΦΙΑ

Ἡ γυναίκα ποὺ βάφεται πρέπει νὰ εἶνε καλλιτέχνις. Καὶ ὅπως ὁ καλλιτέχνης, γιὰ νᾶνε ἄξιος τοῦ ὀνόματός του, ὀφείλει ν' ἀκολουθῆ τὴν φύσιν, ἔτσι καὶ ἡ γυναίκα, ποὺ ἐπιμελεῖται τὸ μακιγιὰζ τοῦ προσώπου της, πρέπει νὰ συμμορφώνεται μὲ τὴν φύσιν, ὥστε νὰ μὴ παραμορφώνη τὰ χαρακτηριστικά της μὲ ἀταίριαστα χρώματα.

Μπορεῖ μιὰ γυναῖκα νὰ εἶνε μακιγιαρισμένη χωρὶς νὰ φαίνεται; Νὰ τὸ μυστικὸ τῆς μεγάλης αὐτῆς τέχνης, γιὰ τὴν ὁποίαν θ' ἀσχοληθοῦμε σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο.

Καὶ πρῶτα, γιὰ τὸ φόντο τοῦ μακιγιάζ: Ὅπως ὁ ζωγράφος τοποθετεῖ τὰ ἀντικείμενα πάνω σ' ἕνα φόντο, φαινομενικῶς ἁπλό, πολύ, ὅμως, μελετημένο, ἔτσι κι' ἡ ἐπιδέξια κοκέττα ὀφείλει, πρὶν ἀπὸ ὅλα, νὰ ἑτοιμάση τὸ φόντο τοῦ βαψίματος, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν οὐσιώδη βάσιν τοῦ ἔξυπνου μακιγιάζ.

Γιὰ τὸ φόντο αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦνται κρέμες χρωματιστὲς καὶ πηχτές, ποὺ ἁπλώνονται σὰν μαστίχα καὶ ἀποφράσσουν ἐπικινδύνως τοὺς πόρους τοῦ δέρματος. Ἡ κρέμες αὐτὲς σχηματίζουν ἐπάνω στὴν ἐπιδερμίδα ἕνα παχὺ ἐπίστρωμα ποὺ ἀφαιρεῖ κάθε διαφάνεια. Τὸ καλὸ φόντο ἐπιτυγχάνεται μὲ τὶς κρέμες ποὺ εἶνε ὑδαρεῖς καὶ ἀπορροφῶνται ἀπὸ τὸ δέρμα. Ἡ πηχτὲς κρέμες εἶνε γιὰ τὴ νύχτα καὶ γιὰ τὸ μασσὰζ καὶ δὲν ἐνδείκνυνται καθόλου γιὰ τὴν ἡμέρα. Ἡ κυρία ποὺ θὰ μακιγιαρισθῆ μὲ βάσι τὴν κρέμα αὐτοῦ τοῦ εἴδους, δὲν θὰ ἐπιτύχη τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕνα λευκὸ καὶ ἀφύσικο ἔμπλαστρο, ποὺ ἐμφανίζει τὸ πρόσωπο σὰν νὰ εἶνε ἀπὸ πορσελάνη. Ἄψυχο, δηλαδή, καὶ ἀφύσικο.

Ἡ κρέμα ποὺ θ, ἀποτελέση τὴν βάσιν τοῦ μακιγιὰζ τῆς ἡμέρας πρέπει νὰ εἶνε ὄχι μόνον ὑδαρής, ἀλλὰ καὶ ἄχρωμη εἰ δυνατόν. Ἀλλὰ καὶ λευκὴ νᾶνε, δὲν πειράζει. Τὸ χρῶμα ποὺ θέλει ἡ γυναίκα γιὰ τὸ πρόσωπό της θὰ τῆς τὸ δώση ἡ πούδρα καὶ ὄχι ἡ κρέμα.

✪

Ἡ κρέμα δὲν πρέπει νὰ στρώνεται βιαστικά, ὅπως κάνουν πολλὰ κορίτσια. Ἂν ὑπῆρχε τρόπος νὰ δοῦν τὴν ἐπιδερμίδα τους στὸ μικροσκόπιο, θὰ ἔβλεπαν χιλιάδες αὐλακάκια καὶ λακκοῦβες, ποὺ δὲν λείπουν οὔτε ἀπὸ τὴν πιὸ λεία ἐπιδερμίδα. Γιὰ νὰ ἰσοπεδώση, λοιπόν, ἡ κρέμα τὴν ἐπιφάνεια τοῦ δέρματος, πρέπει νὰ εἰσχωρήση καλὰ σ' ὅλες τὶς κοιλότητες. Αὐτὸ ἐπιτυγχάνεται μόνον μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὸ μεθοδικὸ στρώσιμο τῆς κρέμας, μὲ τὴν ἄκρη τῶν δακτύλων, καὶ μὲ μιὰν ἀνάλαφρη ἐντριβή, μὲ κινήσεις κυκλικές.

Στὶς φυσικὲς κοιλότητες τοῦ προσώπου, ὅπως π.χ. στὰ φτερὰ τῆς μύτης, στὸ μέτωπο, στὸ πηγοῦνι, γύρω ἀπὸ τὸ στόμα καὶ τ' αὐτιά, καθὼς καὶ στὸν λαιμό, ἡ κρέμα πρέπει νὰ εἶνε ἄφθονη. Δὲν θὰ τὴ βάλετε, ὅμως, ὅλην διὰ μιᾶς. Θὰ κάνετε δυὸ καὶ τρεῖς ἐπιστρώσεις, θὰ περιμένετε δὲ νὰ στεγνώση καλὰ καὶ ὕστερα θὰ πουδραρισθῆτε. Ἡ κυρίες ποὺ ξέρουν καλὰ τί θὰ πῆ μακιγιάζ, διαιροῦν τὴ μεγάλη αὐτὴ ἱεροτελεστία σὲ τρία στάδια. Πρῶτα στρώνουν τὴν κρέμα μ' ἕνα ἐλαφρὸ μασσὰζ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω. Μετὰ παρέλευσιν πέντε λεπτῶν ξαναβάζουν κρέμα στὶς κοιλότητες τοῦ προσώπου, ἐπιμένοντας στὰ εὐαίσθητα μέρη (σ' αὐτὰ δηλαδὴ ποὺ μποροῦν νὰ ρυτιδωθοῦν πιὸ εὔκολα). Τέλος, μετὰ παρέλευσιν δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας, ἀρχίζουν τὸ καθαυτὸ μακιγιάζ.

Σχετικῶς μὲ τὰ ψιμμύθια, οἱ περισσότεροι τάσσονται ὑπὲρ τῶν λεγομένων «φὰρ-γκρά». Αὐτό, ὅμως, δὲν σημαίνει ὅτι δὲν εἶνε καλὰ καὶ τὰ «φὰρ-λικίντ» ἢ ἀκόμα καὶ ὡρισμένα παστέλ (χρωματιστὲς ποῦδρες), ποὺ ὅταν εἶνε παρασκευασμένες ἀπὸ καλὰ ὑλικά, δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ βλάψουν τὸ δέρμα. Πάντως τὰ «φὰρ-γκρὰ» συνταιριάζουν καλλίτερα μὲ τὴν κρέμα καὶ ἀντέχουν περισσότερο στὸν ἀέρα, στὴ βροχὴ καὶ στὸ «πουδράρισμα» τῆς ἡμέρας.

✪

Τὸ ροὺζ τοῦ προσώπου ἔγινε ἀπαραίτητο σήμερα γιὰ τὶς γυναῖκες ποὺ ἔχουν συμπληρώσει τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας των. Ἡ γυναῖκες ποὺ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν φαίνονται σὰν ἄρρωστες καὶ μαραμένες πλάϊ στὶς ἄλλες γυναῖκες.

Γιὰ τὶς μελαχροινὲς ποὺ ἔχουν ἐπιδερμίδα μὰτ ἐνδείκνυται ροὺζ θερμοῦ καὶ ζωηροῦ χρώματος, ποὺ δημιουργεῖ ἕνα ἐκφραστικὸ καὶ σαγηνευτικὸ σύνολο μὲ τὰ μαῦρα μάτια καὶ τὰ κάτασπρα δόντια.

Ἡ ξανθὲς μὲ τὸ χλωμὸ πρόσωπο μποροῦν νὰ ἐκλέξουν ἕνα ἐκ τῶν δύο: Ἢ θὰ υἱοθετήσουν ἕνα ἐλαφρὸ ρόδινο χρῶμα, πολὺ ντελικάτο, ποὺ θὰ τὸ ἁπλώσουν σ' ὅλη σχεδὸν τὴν ἐπιφάνεια τοῦ προσώπου (στὰ μῆλα, στὸ πηγοῦνι, στοὺς λοβοὺς τῶν αὐτιῶν, στὴ γωνία τῶν ματιῶν) γιὰ νὰ τὸ κρύψουν ὕστερα κάτω ἀπὸ ἕνα πυκνὸ σύννεφο πούδρας νακρὲ ἢ θὰ προτιμήσουν νὰ γίνουν ντορέ, Στὴν περίπτωσι αὐτὴ θὰ μεταχειρισθοῦν μιὰ κρέμα ὀκρὲ καὶ ὕστερα θὰ βάλουν στὰ μάγουλά τους ἕνα ροὺζ χρώματος μανδαρινιοῦ, ἀρκετὰ ζωηρό. Τὸ ντορὲ αὐτὸ βάψιμο εἶνε φυσικώτατο σὲ ὡρισμένες ξανθές. Συνιστᾶται δὲ ἰδίως στὶς λεπτὲς ξανθὲς ποὺ ἔχουν μάτια χρώματος σκούρου (μπρὲν-ζασπέ, βὲρ σὸμπρ ἢ γκρὶ-μπλέ).

Ἡ καστανὲς μὲ τὴ λευκὴ ἐπιδερμίδα πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν ἀνοιχτὸ ροὺζ-καρμίν, ἀποφεύγουσαι τὸ ἔντονο ροὺζ τῶν μελαχροινῶν καὶ τὸ ροὺζ-ντορὲ τῶν ξανθῶν.

Ὅσο γιὰ τὶς ροῦσσες, ἡ χλωμάδα πηγαίνει στὸ πρόσωπό τους τόσο καλά, ὥστε νὰ ἐπιβάλλεται ἡ διατήρησίς της. Μιὰ ἐπιδερμίδα λευκὴ σὰν τὴν καμέλια, κάτω ἀπὸ τὸν κοκκινωπὸ μπροῦτζο τῶν μαλλιῶν, δίνει τὴν ἐντύπωσι ἐλεφαντοστοῦ δεμένου μὲ χρυσάφι καὶ κάνει τὴ γυναῖκα σὰν ἕνα σπάνιο μπιμπλό. Ἀλλοίμονο στὴ ροῦσσα ποὺ χρησιμοποιεῖ γιὰ τὸ πρόσωπό της ροὺζ-ρόζ. Τὸ χρῶμα αὐτό, πάνω στὴν ἐπιδερμίδα της θὰ πάρη μὼβ ἀπόχρωσι.

✪

Μιὰ σπουδαία λεπτομέρεια, ἐπίσης, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τὴν παραβλέπουν ποτὲ ἡ γυναῖκες εἶνε καὶ ἡ ἑξῆς: Τὴ νύκτα δὲν εἶνε σωστὸ νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ ἴδιο ροὺζ τῶν χειλιῶν, ποὺ μεταχειρίζονται τὴν ἡμέρα. Διαφορετικά, ἐνῷ τὴ μέρα εἶνε γοητευτικές, τὸ βράδυ χάνουν πολὺ καὶ τἀνάπαλιν. Ποιὰν ἀπόχρωσι, ὅμως, θὰ διαλέξουν; Ἐδῶ χρειάζεται μιὰ μικρὴ ἐξέτασις μπροστὰ στὸν καθρέπτη. Θὰ χρησιμοποιήσουν δύο - τρεῖς ἀποχρώσεις καὶ τέλος θὰ βροῦν ἐκείνη ποὺ πηγαίνει μὲ τὸ πρόσωπό τους.

Πολλὲς φορὲς, ἡ ἴδια γυναίκα, χωρὶς ν' ἀλλάζη τὴν ἀπόχρωσι τοῦ ρούζ, ποὺ χρησιμοποιεῖ συνήθως, φαίνεται ἄσχημη. Γιατί; Ἁπλούστατα, γιατὶ ἄλλαξε χρῶμα τουαλέττας. Προσοχή, λοιπόν, καὶ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Ὅταν πρόκειται νὰ φορέσετε ἕνα καινούργιο φόρεμα, μελετήσατε καλὰ καὶ τὸ ροὺζ τῶν χειλιῶν σας.

Γύρω ἀπὸ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ

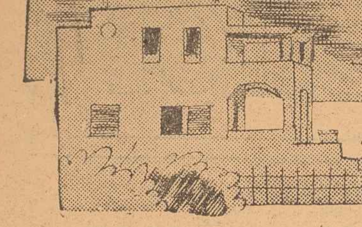

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ΤΙ ΤΡΩΤΕ!

ΤΑ ΠΑΓΩΤΑ

Μὲ τὸ φούντωμα τῆς ζέστης, ὅλος ὁ κόσμος ἔχει πέσει στὰ παγωτὰ καὶ στὰ παγωμένα νερά. Ἐν τούτοις, τὴν πρόσκαιρη αὐτὴ ἀνακούφισι ποὺ προκαλεῖ τὸ παγωτό, τὴν πληρώνουν μερικοὶ πολὺ ἀκριβά. Ἄλλοι κρυολογοῦν, ἄλλοι παθαίνουν ἀπὸ ἐντερικὲς διαταραχές, πολλοὶ δὲ τέλος θυμοῦνται γιὰ πολλὲς μέρες τὸν τρόμο ποὺ πέρασαν, μὲ τὸ νὰ δοκιμάσουν ἕνα παγωτὸ παρασκευασμένο μὲ ὕποπτα ὑλικά. Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο, δὲν πρέπει νὰ τρῶτε παγωτά: 1) Ὅταν εἶσθε ἱδρωμένοι. Τὸ λιγώτερο ποὺ θὰ πάθετε εἶνε νὰ κλείση ὁ λαιμός σας καὶ νὰ ἐρεθισθοῦν ἡ ἀμυγδαλές σας. 2) Ὅταν πάσχετε ἀπὸ ὑπερχλωριδρίαν ἢ ἕλκος τοῦ στομάχου. 3) Ὅταν ἔχετε εὐαισθησίαν εἰς τὸ ἐντερικόν σας σύστημα καὶ 4) Ὅταν δὲν εἶσθε βέβαιοι ὅτι τὰ αὐγὰ τῆς ἡμέρας εἶνε φρεσκότατα.

Πολλοὶ εἶνε ἐκεῖνοι, ποὺ ἔχουν πάθει ἀπὸ τὰ παγωτά, γιὰ νὰ μὴ προσέχουν τὸ στομάχι καὶ τὸ ἐντερικό τους σύστημα. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο, ὅσοι εἶνε εὐπαθεῖς, πρέπει νὰ τὰ ἀποφεύγουν ἐπιμελῶς καὶ νὰ σβύνουν τὴ δίψα τους μὲ κρύο τσάϊ, ποὺ εἶνε δροσιστικώτατο καὶ ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ καταπραΰνη τὴ δίψα. Ἂν πάλι δὲν τοὺς ἀρέση τὸ τσάϊ, μποροῦν νὰ πίνουν μιὰ βυσσινάδα, ὄχι, ὅμως, πολὺ παγωμένη.

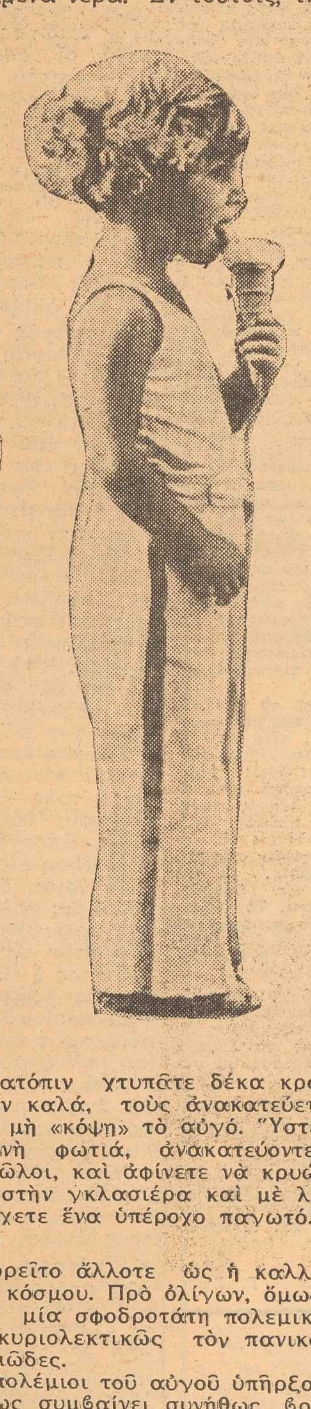

Ἕνα ἀπὸ τὰ ἐλαφρότερα καὶ οἰκονομικώτερα παγωτὰ εἶνε αὐτὸ ποὺ γίνεται μὲ καφέ. Σὲ μισὴ ὀκᾶ χλιαρὸ γάλα ρίχνετε δυὸ φλυτζάνια δυνατοῦ καφέ, περασμένου ἀπὸ τὸ σουρωτῆρι. Κατόπιν χτυπᾶτε δέκα κρόκους αὐγῶν καὶ μόλις πήξουν καλά, τοὺς ἀνακατεύετε μὲ τὸ γάλα, φροντίζοντας νὰ μὴ «κόψη» τὸ αὐγό. Ὕστερα βάζετε τὸ μῖγμα σὲ σιγανὴ φωτιά, ἀνακατεύοντες διαρκῶς, γιὰ νὰ μὴ γίνουν βῶλοι, καὶ ἀφίνετε νὰ κρυώση. Τέλος, ρίχνετε τὸ μῖγμα στὴν γκλασιέρα καὶ μὲ λίγες βόλτες τῆς μανιβέλλας ἔχετε ἕνα ὑπέροχο παγωτό.

✪

ΤΑ ΑΥΓΑ

Τὸ αὐγὸ ἐθεωρεῖτο ἄλλοτε ὡς ἡ καλλίτερη τροφὴ τοῦ κόσμου. Πρὸ ὀλίγων, ὅμως, ἐτῶν ἐσημειώθη μία σφοδροτάτη πολεμικὴ ἐναντίον του, ποὺ ἐνέσπειρε κυριολεκτικῶς τὸν πανικό. Τὸ κατηγόρησαν ὡς δηλητηριῶδες.

Περιττὸν νὰ ποῦμε ὅτι οἱ πολέμιοι τοῦ αὐγοῦ ὑπῆρξαν ὑπερβολικοί. Ἡ ἀλήθεια, ὅπως συμβαίνει συνήθως, βρίσκεται στὸ μέσον. Ἂν πρόκειται περὶ αὐγοῦ φρέσκου, εἶνε ἀπολύτως βέβαιον ὅτι εὑρισκόμεθα πρὸ μιᾶς πρώτης τάξεως τροφῆς, ποὺ ἐνδείκνυται γιὰ τὰ παιδιά, τοὺς ἐφήβους καὶ τοὺς γέροντας. Ἄν, ὅμως, πρόκειται περὶ αὐγοῦ μπαγιάτικου, τότε πρόκειται περὶ πραγματικοῦ δηλητηρίου. Ἡ καταστροφὴ τῶν καλῶν συστατικῶν τοῦ αὐγοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἑβδόμη ἢ τὴν ὀγδόη μέρα, ὁσάκις ἡ θερμοκρασία εἶνε κανονικὴ (17 βαθμῶν). Ὑπὸ θερμοκρασίαν, ὅμως, ἀνωτέραν τῆς συνήθους, τὸ αὐγὸ καθίσταται ἐπικίνδυνο ἀπὸ τῆς δευτέρας ἡμέρας. Φυσικά, ἂν τοποθετηθῆ σὲ ψυγεῖο, εὐθὺς μόλις τὸ γεννήση ἡ κόττα, τότε διατηρεῖται καὶ δέκα μέρες.

Ἂς ὑποθέσουμε τώρα ὅτι ἕνα αὐγὸ εἶνε φρεσκότατο. Στὴν περίπτωσι αὐτή, ἡ θρεπτική του ἀξία εἶνε ἀνώτερη ἀπὸ τὴ θρεπτικὴ ἀξία κάθε ἄλλης τροφῆς. Τὸ κιτρινάδι του καὶ τὸ ἀσπράδι του περιέχουν τὰ καλλίτερα συστατικά, τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴν καλὴ ἀνάπτυξι καὶ διατήρησι τῶν ὀργάνων μας.

Ὡστόσο, ὅσοι πάσχουν ἀπὸ τὸ σηκῶτι, ἀπὸ ἐκζέματα, ἀπὸ χρονίαν σκωληκοειδίτιδα ἢ ἀπὸ ἐντερικὰς διαταραχάς, πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγουν, ὅσο φρέσκο καὶ ἂν εἶνε.

Πότε χωνεύεται καλλίτερα τὸ αὐγό; Ὅταν εἶνε ὠμὸ ἢ ὅταν εἶνε βρασμένο; Τὸ βρασμένο εἶνε πιὸ εὐκολοχώνευτο.

✪

Ο ΚΑΦΕΣ

Τί συμβαίνει, τέλος πάντων, μὲ τὸν καφέ; Πρέπει νὰ τὸν καταργήσωμε ἢ ὄχι; Νὰ ἕνα ἐπίμαχο ζήτημα, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ δημιουργῆ ἀγεφύρωτα χάσματα μεταξὺ τῶν μελῶν κάθε οἰκογενείας. Τὴ μεγαλείτερη συζήτησι τὴν κάνουν ἡ γυναῖκες, τῶν ὁποίων τὸ νευρικὸ σύστημα εἶνε πολὺ πιὸ εὐαίσθητο ἀπὸ τὰ νεῦρα τῶν ἀνδρῶν. Μποροῦν νὰ πίνουν ἀκινδύνως καφέ, ὄχι ἁπλῶς γιὰ τὴν τέρψι τῆς γεύσεως, ἀλλ' ὡς διεγερτικόν; Μποροῦν, λέγουν οἱ περισσότεροι γιατροί, ἀρκεῖ νὰ προσέχουν τὴν ποιότητα τοῦ καφὲ καὶ νὰ μὴ κάνουν κατάχρησι. Ἡ καφεΐνη, λαμβανομένη σὲ μικρὲς δόσεις, εἶνε καρδιοτονωτική. Ἡ μεγάλη, ὅμως, χρῆσις προκαλεῖ ἀϋπνία καὶ καρδιακὰς διαταραχὰς εἰς ὅλους τοὺς νευρικούς. Πάντως, τὰ πλεονεκτήματα τοῦ καφὲ εἶνε πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ μειονεκτήματά του. Κι' αὐτὸ εἶνε εὐχάριστο. Γιατί, παρ' ὅλον ὅτι ἡ Μαντὰμ ντὲ Σεβινιὲ εἶπε ὅτι «Ὁ Ρακίνας θὰ σβύση μαζὶ μὲ τὴν πρόσκαιρη μόδα τοῦ καφέ», ὅλος ὁ κόσμος σήμερα τὸν ἔχει συνηθίσει καὶ τὸν θεωρεῖ ὡς ἕνα καλὸν σύντροφο, ὅπως καὶ τὸ τσιγάρο.

Η ΚΑΛΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

— Ὅταν πρόκειται νὰ κάνω τὶς συστάσεις σὲ δυὸ πρόσωπα, τὰ χάνω κυριολεκτικῶς, μοῦ ἐξεμυστηρεύετο πρὸ ἡμερῶν μιὰ φίλη μου.

— Παρηγορηθῆτε, τῆς ἀπήντησα, δὲν εἶσθε ἡ μόνη.

Καὶ ὁ νοῦς μου πῆγε σὲ τόσες καὶ τόσες οἰκοδέσποινες, ποὺ γιὰ νὰ μὴ ξέρουν πῶς νὰ κάνουν τὶς συστάσεις μεταξὺ τῶν προσώπων ποὺ βρίσκονται στὸ σαλόνι της, φέρνουν ὅλους τοὺς ἐπισκέπτας ἢ τοὺς καλεσμένους των στὴν πιὸ δύσκολη θέσι.

Καὶ ὅμως, τὸ πρᾶγμα εἶνε ἁπλούστατο. Ὅταν θέλετε νὰ γνωρίσετε ἕνα κύριο μὲ μιὰ κυρία, θὰ παρουσιάσετε πρῶτα τὸν κύριο, ἀναφέροντες τὸ ὄνομά του καὶ ὕστερα τὴν κυρία. Ἐπίσης, ὅταν πρόκειται περὶ δύο προσώπων τοῦ αὐτοῦ φύλου, τότε θὰ παρουσιάσετε στὸν πιὸ ἡλικιωμένον τὸν νεώτερον κι' ὕστερα θὰ πῆτε τὸ ὄνομα τοῦ γεροντοτέρου. Τὸ ἴδιο κι' ὅταν τὰ δυὸ πρόσωπα ποὺ θέλετε νὰ παρουσιάσετε πρὸς ἄλληλα, βρίσκονται σὲ ἀπόστασι ὑπὸ ἔποψιν κοινωνικῆς θέσεως. Πρῶτα θὰ παρουσιάσετε τὸν πιὸ ἄσημον κι' ὕστερα τὸν ἄλλον.

Ἡ παρουσίασις δὲν πρέπει νὰ γίνεται ξηρά, μὲ μόνη τὴν ἐκφώνησι τῶν δύο ὀνομάτων. Ἀφοῦ παρουσιάσετε τὸν κύριο στὴν κυρία, θὰ πῆτε κατόπιν τὸ ὄνομά της, συνοδεύοντάς το μὲ μιὰ φράσι κολακευτική. Ἡ φράσις αὐτὴ εἶνε πάντοτε εὐπρόσδεκτη, ὁποιαδήποτε κι' ἂν εἶνε τὰ νεογνωρισθέντα πρόσωπα. Τὰ λίγα αὐτὰ ἀξιαγάπητα λόγια ποὺ θὰ πῆ ἡ οἰκοδέσποινα, διευκολύνουν τὴν ἔναρξι τῆς συνομιλίας κι' ἐπιτρέπουν στὰ δυὸ πρόσωπα ποὺ συνεστήθησαν νὰ μπορέσουν νὰ «δέσουν» μιὰ συνομιλία. Ἡ οἰκοδέσποινα ἢ ὁ οἰκοδεσπότης ποὺ ξέρουν αὐτὴ τὴ συνταγή, βλέπουν πολὺ γρήγορα νὰ βασιλεύη γύρω τους μιὰ θερμὴ ἀτμοσφαῖρα ἐγκαρδιότητος.

Ὅταν βρίσκεσθε σὲ μιὰ δεξίωσι, ὅπου ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶνε παγερά, ὅπου ὁ καθένας φοβεῖται νὰ σηκωθῆ ἀπὸ τὸ κάθισμά του καὶ ὅπου εἰς μάτην ὅλοι ζητοῦν νὰ πιάσουν κουβέντα μὲ τὸν διπλανό τους, νὰ ξέρετε ὅτι αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἀμέλεια ἢ στὴν ἀδεξιότητα τῶν κυρίων τοῦ σπιτιοῦ, οἱ ὁποῖοι δὲν ἤξεραν νὰ ρίξουν τὶς ἀόρατες ἐκεῖνες γέφυρες μεταξὺ τῶν καλεσμένων των, ὥστε νὰ τοὺς φέρουν εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν καὶ νὰ δημιουργήσουν μεταξύ τους μιὰν ἐγκαρδιότητα.

Ἀλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν στὸ τυπικὸν τῶν παρουσιάσεων. Σὲ ποιὸν θὰ δώσουμε τὴν προτεραιότητα, ὅταν πρόκειται περὶ δυὸ προσώπων τοῦ αὐτοῦ φύλου, τῆς αὐτῆς κοινωνικῆς σειρᾶς καὶ τῆς αὐτῆς περίπου ἡλικίας; Δὲν χρειάζεται μεγάλη σκοτούρα. Ἁπλούστατα, θὰ ποῦμε γρήγορα-γρήγορα τὰ ὀνόματά τους, ἀποφεύγοντας ν' ἀρχίσουμε μὲ τὴ στερεότυπη φρασεολογία τοῦ «μπορῶ νὰ σᾶς παρουσιάσω;» κ.τ.λ.

Ἄλλη περίπτωσις: Πρόκειται νὰ γνωρίσουμε ἕνα κύριον γκριζομάλλη μὲ μιὰ κοπέλλα. Ἂν πρόκειται περὶ προσωπικότητος (πολιτικοῦ, μεγάλου συγγραφέως κλπ.) ὀνομάζετε μόνον τὴν κοπέλλα καὶ ἡ σύστασις θεωρεῖται πλήρης. Διότι ὑποτίθεται ὅτι ἡ κοπέλλα ὀφείλει νὰ γνωρίζη μιὰ τέτοια προσωπικότητα. Ἀντιθέτως, ἂν ὁ ὥριμος κύριος δὲν ἔχει καμμιὰ ὑπεροχή, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἡλικία του, τότε θὰ σᾶς εἶνε εὐγνώμων ἂν ἀποφύγετε νὰ τὸν θεωρήσετε ὡς... γέρο. Στὴν περίπτωσι αὐτή, θὰ παρουσιάσετε πρῶτον αὐτὸν στὴ δεσποινίδα. Γενικῶς, σὲ τέτοιες περιπτώσεις, θὰ ἔχετε ὡς γνώμονα τὴ διαίσθησι καὶ τὸ τάκτ.

Ἡ κυρία Χ... βλέπει τὸν ἄνδρα της νὰ πλησιάζη μαζὶ μὲ κάποιο ἐπιφανὲς πρόσωπο. Ἤδη, μαντεύει τὰ λόγια ποὺ ψιθυρίζει ὁ ἄνδρας της στὸν κύριο αὐτό: «Θὰ ἤμην εὐτυχὴς ἂς σᾶς παρουσίαζα τὴ γυναῖκα μου...» Τί θὰ κάνη τώρα ἡ κυρία; Θὰ ἐξακολουθήση νὰ εἶνε καθισμένη ἢ θὰ σηκωθῆ; Οἱ κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς λένε ὅτι πρέπει νὰ σηκωθῆ, ἀλλ' ὄχι βιαστικά.

Μ. ΡΑΫΜΟΝ

✪

ΜΙΚΡΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

— Ἂν ὑποφέρετε ἀπὸ ἀϋπνία, ποὺ ὀφείλεται σὲ ὑπερευαισθησία τῆς ἀκοῆς σας, πίνετε κάθε βράδυ, προτοῦ κατακλιθῆτε, ἕνα φλυτζάνι μὲ τὴν ἑξῆς διάλυσι: Σ' ἕνα λίτρο νερὸ (312 ½ δράμια) βρασμένο διαλύσατε δέκα γραμμάρια σουλφὰτ ντὲ σοὺντ καὶ δέκα γραμμάρια μαγειρικοῦ ἅλατος (τῆς θαλάσσης). Μὲ τὴ διάλυσι αὐτὴ θὰ κοιμᾶσθε ἀδιατάρακτα.

— Γιὰ νὰ μὴν ἱδρώνετε τὴ νύχτα, στὸν ὕπνο σας, νὰ παίρνετε πρὸ τῆς κατακλίσεως ἕνα φλυτζάνι φασκόμηλο κρῦο.

— Τὰ μαῦρα κραγιὸν γιὰ τὰ φρύδια εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνα. Ἀλλ' ὄχι μόνον γιὰ τὰ φρύδια. Καὶ γιὰ τὰ ματόκλαδα ἀκόμη, τὰ ὁποῖα εἶνε πολὺ πιὸ εὐαίσθητα, λόγῳ τῆς ἐπαφῆς των μὲ τὰ μάτια. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

— Ἐνίοτε πράγματι τὸ πρόσωπο δὲν τὰ ἀνέχεται καὶ αὐτὰ εὔκολα, ἡ δὲ χρῆσις των προκαλεῖ φαγοῦραν καὶ πρήξιμο τῶν βλεφάρων, δακρυόρροιαν καὶ καμμιὰ φορά, πολὺ σπανιώτερον βέβαια, ἀρκετὲς ἐν τούτοις φορές, παρατηροῦνται καὶ σοβαρώτερα ἀκόμη συμπτώματα. Ἄλλως τε τέτοιου εἴδους ἐνδεχόμενα ὀφειλόμενα εἰς τὰ κραγιὸν τοῦ «νοὰρ» γιὰ τὰ βλέφαρα καὶ τὶς βλεφαρίδες, εἶνε τόσον περισσότερον ἐνδεχόμενα, καθ' ὅσον ἐνίοτε συμβαίνει μία κυρία ἀφοῦ ἐπὶ ἕνα ἢ δύο χρόνια μεταχειρισθῆ τὸ καλλυντικόν, χωρὶς καμμίαν ἐνόχλησιν, ἔξαφνα νὰ ἀντιληφθῆ ὅτι τοῦτο ἀρχίζει νὰ τὴν πειράζη. Ἡ χρῆσις προκαλεῖ ἰδιαιτέραν ὑπερευαισθησίαν τοῦ ὀργανισμοῦ...

— Παρόμοια περιστατικὰ εἶνε σπάνια. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἐπιβάλλεται ὡς στοιχειῶδες μέτρον προνοίας εἰς μίαν κυρίαν, ὅταν μακιγιάρεται νὰ φροντίζη μὲ κάθε τρόπο νὰ χρησιμοποιῆ μόνον πρώτης ποιότητος καλλυντικά, νὰ ἐπιμένη εἰς ὅσα τοιαῦτα ἔχει ἀπὸ τὴν χρῆσίν των ἀποδειχθῆ ἡ ποιότης των, πρὸ πάντων δὲ νὰ κάμη μόνον μετρίαν χρῆσίν των.

ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ

Τὰ παιγνίδια εἶνε γιὰ τὸ παιδὶ ἀπαραίτητα, ὅπως κι' ὁ ἀέρας ποὺ ἀναπνέει. Ἀλλοίμονο στοὺς γονεῖς ποὺ δὲν μποροῦν νὰ νοιώσουν τὴν μεγάλη αὐτὴ ἀλήθεια. Θὰ γίνουν αἰτία νὰ δηλητηριασθῆ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ των καὶ νὰ γεννηθῆ μέσα στὴν καρδιά του ἕνα συναίσθημα πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεως, ποὺ πολὺ γρήγορα θὰ μαράνη τὸν ὀργανισμό του καὶ θὰ τὸ ὁδηγήση ἴσως καὶ στὸν τάφο.

Κυττᾶξτε τὰ παιδιὰ μόλις βγαίνουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Πηδοῦν σὰν ζαρκάδια, γελοῦν, χοροπηδοῦν, φωνάζουν, ἀστειεύονται, κυνηγιοῦνται, παλεύουν, παίζουν, κυριεύονται μὲ μιὰ λέξι, ὁλόψυχα ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς ἐλευθερίας, μακρυὰ ἀπὸ τὸ αὐστηρὸ μάτι τοῦ δασκάλου κι' ἀπὸ τὴ φορτικὴ ἐπαγρύπνησι τῆς μητέρας.

Ἡ πολιτεία ἔχει κατανοήσει τὴν ψυχικὴ αὐτὴ ἀνάγκη τοῦ παιδιοῦ. Καὶ παντοῦ, σ' ὅλα τὰ πολιτισμένα κράτη, βλέπει κανεὶς κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια μιὰ προσπάθεια συντονισμοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως μὲ τὴν ψυχαγωγία τοῦ παιδιοῦ. Χάρις στὴν προσπάθεια αὐτή, πολλοὶ γονεῖς ποὺ ἀναγκάζουν τὰ παιδιά τους, μόλις ἐπιστρέψουν ἀπὸ τὸ σχολεῖο, νὰ κάνουν διάφορες δουλειές, ἄρχισαν νὰ συνηθίζουν στὸ νέον αὐτὸ καθεστὼς τῶν πραγμάτων καὶ ν' ἀνέχωνται ὅπως τὰ παιδιά των περνοῦν τὰς ὥρας των στὰ παιδικὰ πάρκα ἢ στοὺς μορφωτικοὺς κινηματογράφους.

Σχετικῶς, μία Γαλλὶς δημοσιογράφος, ἡ δεσποινὶς Μπλὰνς Βὸγκ, ἔγραφε τὰ ἑξῆς πρὸ ἡμερῶν: Γιατὶ εἶνε περιττὸν νὰ σημειωθῆ ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα συμβαίνουν καὶ εἰς... Παρισίους!

«Καθὼς περνοῦσα ἀπὸ ἕνα λαϊκὸ δρομάκι, ποὺ ἐβούϊζε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς τῶν παιδιῶν τῆς γειτονιᾶς, εἶδα στὸ κατῶφλι μιᾶς πόρτας ἕνα μικρὸ κατάχλωμο κορίτσι, ποὺ καθάριζε πατάτες. Καθὼς εἶδα πλάϊ του ἕνα κασσόνι γεμᾶτο ἀκαθάριστες πατάτες, πλησίασα καὶ τὸ ρώτησα:

»— Θὰ τὶς καθαρίσης ὅλες αὐτές;

»— Μάλιστα, κυρία, μοῦ ἀπήντησε. Καὶ πρέπει νὰ κάνω γρήγορα, γιὰ νὰ προλάβω. Ἔχασα τὴν ὥρα μου κυττάζοντας τὰ παιδιὰ ποὺ ἔπαιζαν κι' ὅταν θἄρθη ἡ μαμᾶ γιὰ ν' ἀρχίση τὸ τηγάνισμα, θὰ μὲ δείρη.

»— Ἡ μαμᾶ σου πουλάει τηγανιτὲς πατάτες;

»— Μάλιστα!

»— Καὶ ὅλες τὶς πατάτες ποὺ τηγανίζει τὶς καθαρίζεις ἐσύ;

»— Ὢ! Ὄχι πάντοτε. Μόνον ὅταν δὲν ἔχω σχολεῖο.

»— Πόσων χρονῶν εἶσαι;

»— Δέκα!

»Καὶ φαινόταν μόλις ἕξ!

»Τί σὰν γράφουν τὰ φύλλα γιὰ τὴν ψυχαγωγία τοῦ παιδιοῦ καὶ τί σὰν ἐκδίδη τὸ ὑπουργεῖο τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας προπαγανδιστικὰ φυλλάδια; Οἱ γονεῖς εἶνε πάντοτε ἐπιδέξιοι στὸ νὰ βρίσκουν δουλειὰ γιὰ τὰ παιδιά τους. Ἢ θὰ τὰ βάλουν νὰ περιποιηθοῦν τὰ μικρότερα ἀδελφάκια τους ἢ θὰ τὰ στείλουν γιὰ διάφορα ψώνια ἢ θὰ τὰ περιορίσουν μέσα στὸ σπίτι γιὰ νὰ κάνουν ἐτοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

»Κατὰ τὴ γνώμη μου, γιὰ νὰ σταματήση αὐτὸ τὸ κακό, πρέπει νὰ ἐπιβληθῆ στὰ παιδιὰ ὑποχρεωτικῶς ἡ ψυχαγωγία, ὅπως εἶνε ὑποχρεωτικὴ καὶ ἡ ἐκπαίδευσις. Γιὰ νὰ γίνη, ὅμως, αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ τροποποιηθῆ τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Ναπολεοντείου Κώδικος, ποὺ ὁρίζει ὅτι τὸ παιδὶ ἀνήκει στὴν οἰκογένεια. Τὸ παιδὶ δὲν ἀνήκει στὴν οἰκογένεια. Ἀνήκει μᾶλλον στὸ κράτος, τὸ ὁποῖον ἐμπιστεύεται τὴν ἀνατροφή του στοὺς φυσικούς του γονεῖς. Ὅταν, ὅμως, οἱ γονεῖς δὲν ἔχουν πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς ἱερᾶς των ἀποστολῆς...»

Ρ.

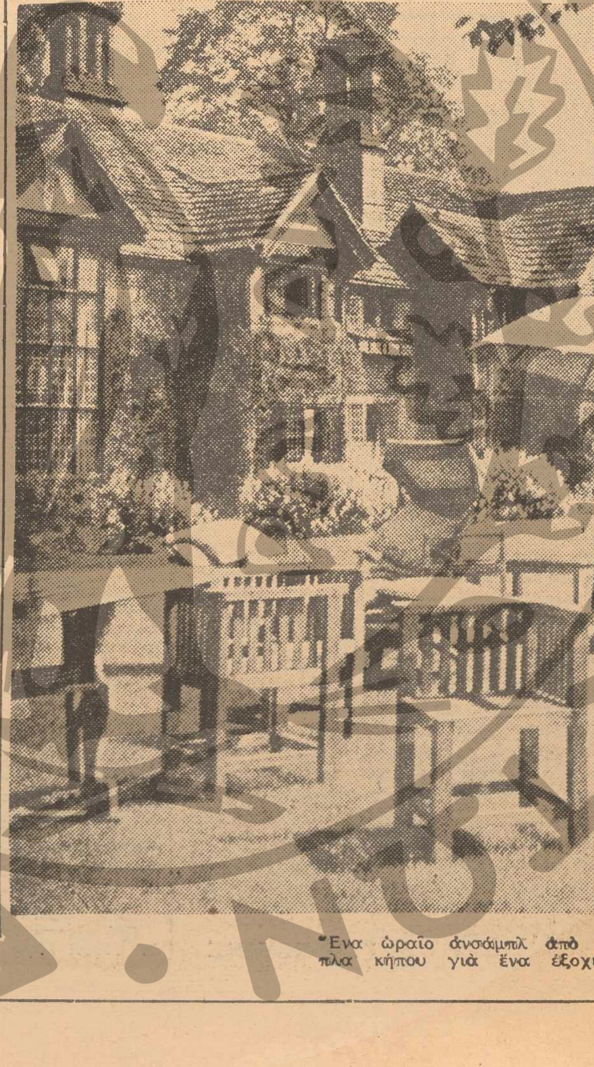

Ἕνα ὡραῖο ἀνσάμπλ ἀπὸ ἁπλᾶ ἔπιπλα κήπου γιὰ ἕνα ἐξοχικὸ σπίτι.

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ΤΑ ΣΠΟΡ

Η ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΑΝΙΑΝ

Εἰς τὸ ῎Ολλερουπ, σὲ μιὰ ἥσυχη καὶ ὑγιεινὴ γωνιὰ τῆς Νοτίου Δανίας εἶνε κτισμένο τὸ ἰδιωτικὸ σχολεῖο γυμναστικῆς τοῦ Νὶλς Μπούκ. Ἡ φήμη του ὡς δημιουργοῦ τῆς δανικῆς γυμναστικῆς ξεπέρασε τὰ στενὰ ὅρια τῆς μικρῆς του πατρίδος, καὶ μὲ τὰς ἐπιδείξεις τῆς ἀξιοθαυμάστου ὁμάδος του, τὰς ὁποίας ἔκαμε εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης. εἰς Ἰαπωνίαν καὶ Ἀμερικήν, ἔχει ξαπλωθῆ σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Ἡ θεαματικότης τῶν ἐπιδείξεων αὐτῶν ἔχει κατακτήσει τὸν πολὺν κόσμον. Ὁ εἰδικός, ὅμως, ὁ ὁποῖος θὰ κρίνῃ τὰ πράγματα ἀπὸ τεχνικῆς καὶ γυμναστικῆς ἀπόψεως, δὲν θὰ συμμερισθῇ τὸν ἐνθουσιασμὸν αὐτόν. Ἡ γυμναστικὴ τοῦ Νὶλς Μπούκ, ἡ ἐλευθέρα δηλαδὴ ἄσκησις εἶνε σχεδὸν ὅμοια μὲ τὴν σουηδικὴν γυμναστικήν, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι, ἀντὶ ἡ κάθε κίνησις νὰ γίνεται χωριστά, μὲ ἰδιαίτερον παράγγελμα καὶ μὲ ἐπαναφορὰν εἰς τὴν προσοχήν, γίνεται ἀμέσως μετὰ τὴν ἄλλην, ἐν συνεχείᾳ μὲ μίαν παλμικὴν κίνησιν τῶν χειρῶν ἢ τῶν ποδῶν, διακοπτομένην μόνον κατὰ ἀραιὰ διαστήματα. Ἡ ἀνάπαυσις καὶ αἱ εἰσπνοαὶ ἔχουν καταργηθῆ σχεδόν. Ἡ ὅλη ἄσκησις εἶνε σχετικῶς μονομερής, εἰδικώτερον διὰ τὴν πλάτην καὶ τὰ χέρια τά, ὁποῖα βρίσκονται εἰς συνεχῆ κίνησιν, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου εἶνε ἡ μεγάλη ἐλαστικότης τῆς κατ᾽ ὦμον ἀρθρώσεως.

Φυσικὰ αἱ δανικαὶ ἀσκήσεις εἶνε πιὸ εὐχάριστοι καὶ ψυχαγωγικαὶ ἀπὸ τὰς σουηδικάς. Λαμβανόμεναι, ὅμως, ὡς σύνολον ὑστεροῦν πολύ. Ἐνόργανοι ἀσκήσεις γίνονται μόνον εἰς τὰς διάστρας. Αἱ δοκοὶ καὶ τὰ θρανία εἶνε σχεδὸν ἄγνωστα. Ἡ μεγαλυτέρα προσοχὴ δίδεται εἰς τὰ ἅλματα, ἐνόργανα καὶ ἀνόργανα, εἰς τὰ ὁποῖα παρατηρεῖται μία ἀξιοζήλευτος ἐπίδοσις.

Ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς γυμναστικῆς τοῦ Νὶλς Μποὺκ εἶνε τὸ ἴσιασμα τῆς σπονδυλικῆς στήλης καὶ ἡ δύναμις.Τὸ μάθημα λόγῳ τῆς διαρκείας του καὶ τῆς ἐντάσεώς του καθίσταται πολὺ κοπιῶδες καὶ πολλὲς φορὲς ἐξαντλητικό. Ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶνε πρακτικὸν γιὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ ἄνδρας ὑπερβάντας τὸ 40ὸν ἔτος. Διὰ τοὺς νέους, ὅμως, μία ὡρισμένη ἡλικία (18 — 30 ἐτῶν) εἶνε πολὺ ἀποδοτικόν.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἄσκησιν, γίνεται καὶ ἡ κολύμβησις εἰς τὴν ἰδιόκτητον χειμερινὴν δεξαμενὴν — τὴν πρώτην κατασκευασθεῖσαν ἐν Δανίᾳ — καὶ ὁ ἀθλητισμός. Τὰ μαθήματα διαρκοῦν πέντε μῆνας διὰ τοὺς ἄρρενας καὶ τρεῖς διὰ τὰ κορίτσια. Μετὰ τὸ πέρας τῶν μαθημάτων τούτων ἔχουν δικαίωμα οἱ ἐξερχόμενοι νὰ διδάξουν τὴν γυμναστικὴν αὐτὴν ἢ σὲ συλλόγους ἢ ἐλευθέρως ὡς ἰδιῶται, ἀποκλειόμενοι ἀπὸ τὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ σχολεῖα.

Ὁ Νὶλς Μποὺκ ἐπέδειξε τὴν γυμναστικήν του μέθοδον καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους γυμναστικοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἐν Βερολίνῳ, ἀποσπάσας ἀνυπόκριτον τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν παρισταμένων θεατῶν. Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποὺ αἱ 21 Δανίδες καὶ οἱ 23 Δανοὶ μαθηταί του, εἰσῆλθον εἰς τὸ γυπὸν ἀπὸ τὴ βροχὴ Στάδιον, εὔθυμοι, ἐλεύθεροι καὶ ἐλαφροὶ ἀλλὰ παρ᾽ ὅλα αὐτὰ τόσον ἀκριβεῖς ὑπὸ τὴν ἀρχηγείαν τοῦ διδασκάλου των, κατέκτησαν τὴν συμπάθειαν τοῦ κοινοῦ τὸ ὁποῖον ἐξέσπασε σὲ ἀκράτητα χειροκροτήματα. Περὶ τὰς πενῆντα χιλιάδες θεατῶν ἔμειναν νὰ παρακολουθήσουν, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἀθλητικοῦ προγράμματος, τὶ θὰ παρουσίαζε ὁ ξακουσμένος αὐτὸς δημιουργὸς τῆς Νεωτέρας Δανικῆς Γυμναστικῆς. Καὶ παρουσίασε πράγματι θαύματα. Αἱ συντάξεις τῶν κοριτσιῶν εἰς τμήματα, κύκλους, σειρές, τετράγωνα καὶ ἄλλα σχήματα, ἡ εὐκαμψία των, οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια των, τὰ πηδήματα καὶ αἱ αἰωρήσεις των ἐμάγευσαν ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τὸ πλῆθος. Ἡ γυμναστικὴ τῶν ἀγοριῶν ἦτο κάτι τὸ ἀφάνταστον. Ἕκαστος ἐκ τῶν 23 ἀνδρῶν ἔκαμε σὲ κάθε στιγμὴ τὴν ἴδια κίνησι, εἶχε τὴν ἴδια στάσι ὅπως καὶ οἱ περὶ αὐτόν. Δὲν ὑστέρησαν οὔτε στὴν παραμικρότερη λεπτομέρεια.

Δ. ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ

ΤΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΛΟΥΤΡΑ

ΗΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΜΠΡΟΥΤΖΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ

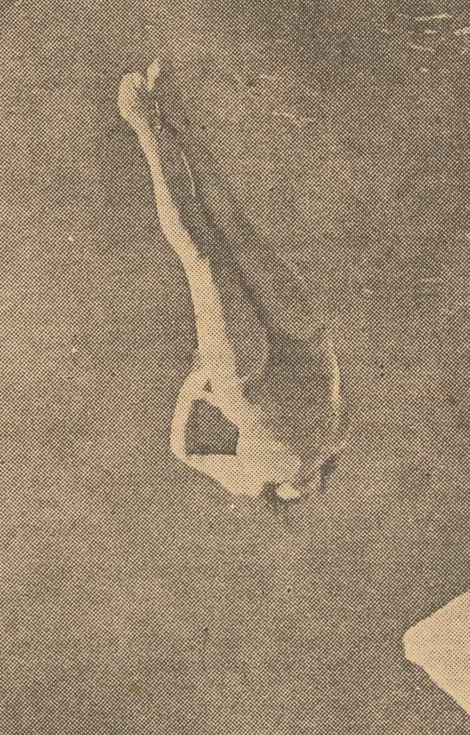

Μία θεαματικὴ κατάδυσις.

῞Οση εὐχαρίστησι καὶ ἂν αἰσθάνεσθε παίζοντας μὲ τὸ κῦμα, μὴ μένετε ποτὲ περισσότερο ἀπὸ τρία λεπτὰ εἰς τὴν θάλασσαν. Κυρίως δὲ ἀποφεύγετε καὶ νὰ εἰσέλθετε ἀκόμα ὅταν ἡ θερμοκρασία τοῦ νεροῦ εἶνε κάτω ἀπὸ τοὺς 15 βαθμούς. Θὰ προσέξατε καὶ ἐσεῖς, ὅτι, κάθε φορὰ ποὺ παρατείνετε τὸ κολύμπι περισσότερο τοῦ δέοντος, βγαίνοντας κατόπιν εἰς τὴν ἀμμουδιά, αἰσθάνεσθε ρίγη, τὸ χρῶμα σας εἶνε ὠχρὸ καὶ τὰ χείλη σας μελανά.

Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἀποφεύγετε, ὁπωσδήποτε.

Μετὰ τὴν ἔξοδό σας ἀπὸ τὴν θάλασσα, πρέπει νὰ αἰσθάνεσθε μιὰ θερμότητα εὐχάριστη εἰς ὅλο τὸ σῶμα σας, μιὰ εὐδιαθεσία γενική.

Συνήθως τὰ θαλάσσια λουτρὰ τὰ συνδυάζουν καὶ μὲ λουτρὰ ἀέρος ἢ ἡλίου. Κατὰ τὰ πρῶτα, ἐκτίθεται τὸ σῶμα, εἴτε τελείως, γυμνόν, εἴτε ἐν μέρει, εἰς τὸν ἀέρα κατὰ δὲ τὰ δεύτερα, εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ἔχετε, πάντως, ὑπ᾽ ὄψιν σας ὅτι ὅσον περισσότερον κινεῖσθε κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν λουτρῶν αὐτῶν, τόσον μεγαλείτεραι εἶνε αἱ ὠφέλειαι διὰ τὸν ὀργανισμόν σας.

Σᾶς παραθέτουμε μερικὰς ἀσκήσεις γυμναστικῆς, τὰς ὁποίας σᾶς συμβουλεύομεν νὰ ἐκτελῆτε ὅταν εὑρίσκεσθε εἰς τὴν «πλὰζ» καὶ αἱ ὁποῖαι, ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν θὰ ὠφελήσουν τὰ ἀερόλουτρά σας, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ θὰ προσδώσουν εἰς τὸ σῶμα σας κομψότητα καὶ εὐκαμψίαν:

Ἀρχίσατε μὲ μερικὰς πλήρεις ἀναπνοάς, τὸν μηχανισμὸν τῶν ὁποίων σᾶς ἐξηγήσαμεν ἤδη ἀπὸ τὰ πρῶτα σημειώματα.

Μὲ τὰ πόδια ἐλαφρῶς ἀνοιγμένα, θέσατε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχύων καὶ κλίνατε τὸν κορμὸν δεξιά, ἀριστερά, ἐμπρὸς καὶ πίσω, δίχως νὰ λυγίσετε τὰ γόνατά σας.

Ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὡς ἀνωτέρω στάσιν ἀγγίσατε τὰ δάκτυλα τοῦ ἀριστεροῦ ποδός σας μὲ τὸ δεξιόν σας χέρι, κι᾽ ἀφοῦ ἀνορθώσετε τὸν κορμόν σας, ἐπαναλάβατε τὸ αὐτό, ἀγγίζοντες τὰ δάκτυλα τοῦ δεξιοῦ ποδός σας μὲ τὸ ἀριστερὸ χέρι. Προσέξατε καὶ πάλιν νὰ μὴ λυγίσετε τὰ γόνατα.

Μὲ τὰ χέρια εἰς τὴν μέσην ὀρθωθῆτε εἰς τὴν ἄκρην τῶν ποδιῶν σας, καὶ λυγίσατε μετὰ τὰ γόνατα, κατερχόμενοι πρὸς στάσιν ἡμικαθίσματος. Ὁ κορμός σας πρέπει νὰ παραμένῃ καθ᾽ ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀσκήσεως εὐθυτενής.

Τέλος, ξαπλωθῆτε ἀνάσκελα, ἀνορθώσατε τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν μέσην καὶ κάτω, ὑποστηρίξατέ το μὲ τὰ χέρια σας καὶ ποδηλατήσατε εἰς τὸν ἀέρα.

Αἱ ἀνωτέρω ἀσκήσεις ἐκτελοῦνται καὶ κατὰ μόνας. Ἐὰν ὅμως εἶσθε δύο, τότε προτιμήσατε ἀσκήσεις μὲ μπάλλα, προσέχοντες ὅπως αἱ κινήσεις σας εἶνε ὅσον τὸ δυνατόν, ἁρμονικώτεραι. Ἐὰν δὲ εἶσθε περισσότεροι τῶν δύο, τὴν γυμναστικὴν δύνασθε νὰ τὴν συνδυάσητε μὲ διάφορα παιχνίδια. Ἐξαιρετικὰ διασκεδαστικὴ εἶνε ἡ ἀπομίμησις πτηνῶν ἢ ζώων, παιχνίδι, τὸ ὁποῖον ἐκγυμνάζει ὑπέροχα τὸ σῶμα.

Ἐπιχειρήσατε ποτὲ νὰ περπατήσετε ὅπως ἡ πάπια; Τὸ θεωρεῖτε ἴσως ἀστεῖο καὶ εὔκολο. Καὶ ὅμως ἔχετε ἄδικο, διότι, διὰ νὰ τὸ κατορθώσετε, πρέπει νὰ λυγίσετε τὰ γόνατα τόσον ὥστε νὰ ἀπέχετε ἐλάχιστα ἀπὸ τοῦ νὰ καθίσετε εἰς τὸ χῶμα, νὰ ἐκτείνετε μετὰ πρὸς τὰ πλάγια τὰ χέρια, τὰ ὁποῖα παριστάνουν τὰ πτερά, καὶ μετὰ νὰ προχωρήσετε, μὲ πηδήματα, πότε μὲ τὸ ἕνα πόδι, πότε μὲ τὸ ἄλλο, ἀπομιμούμενοι τοιουτοτρόπως τὸ λικνιστικὸ περπάτημα τοῦ ἀγαθοῦ πτηνοῦ.

Σχετικῶς μὲ τὰ ἡλιόλουτρα, σημειώσατε ὅτι τὰ ἀποτελέσματά των εἶνε εὐεργετικώτατα, ὅταν αἱ ἀκτῖνες πίπτουν κατακορύφως.

Συνεπῶς, τὸ ἡλιόλουτρον κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὥρας, εἶνε καὶ τὸ ἀποτελεσματικώτερον. Ἀπαιτεῖται ὅμως ἐξαιρετικὴ προσοχή, πρὸς ἀποφυγὴν ἐγκαυμάτων. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας νὰ ἐκθέτετε τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν σας καὶ νὰ προχωρῆτε, μὲ τὴν πάροδον τῶν ἡμερῶν, πρὸς τὰ ἄνω. Τὸ κεφάλι σας, νὰ τὸ προφυλάττετε πάντοτε μὲ ἕνα ψάθινο καπέλλο. Μὴν παρατείνετε δὲ ἐπὶ πολὺ τὴν ἡλιοθεραπείαν σας.

Ἐπίσης, ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος εἴχατε πάθει γρίππην ἢ κρυολόγημα, φροντίσατε κάθε βράδυ, νὰ ἐξετάζετε τὴν θερμοκρασίαν σας, μόλις δὲ ἀντιληφθῆτε ἐλαφρὰ δέκατα, διακόψατε τὰ λουτρὰ καὶ ἐπαναλάβατέ τα μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας, μὲ μεγαλειτέραν προφύλαξιν.

Ἐξ ἄλλου, ὅσοι ὑποφέρετε ἀπὸ τὴν καρδίαν ἢ τὸ ἧπαρ, μὴν ἐκθέτετε τὸ στῆθος σας εἰς τὰς ἀκτῖνας. Παρετηρήθη ὅτι οἱ ἡπατικοὶ ὑπόκεινται περισσότερον εἰς ἐγκαύματα.

Ἐὰν διψάσετε προτιμήσατε χυμοὺς φρούτων: λεμονιοῦ, πορτοκαλλιοῦ ἢ καὶ ντομάτας ἀκόμα. Τὴν ντομάτα, τὴν «σουρώνετε» ὡς συνήθως, προσθέτετε εἰς τὸν χυμὸν ἐλάχιστον ἁλάτι καὶ πιπέρι καὶ τὸ δροσιστικό σας εἶνε ἕτοιμο.

Γ. ΣΕΒ.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ

Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν ἔχει καὶ αὐτὴ τὸν πρωταθλητήν της τῆς πυγμαχίας. Πρόκειται περὶ τοῦ Μωρὶς Ντυμπουά, ὁ ὁποῖος εἶνε κλητὴρ τῆς Κ. Τ. Ε. ἀπὸ ἐννέα ἐτῶν, ἀπεσπασμένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τρίτου πατώματος, εἰς τὰ γραφεῖα προσωπικοῦ, θησαυροφυλακείου καὶ λογιστηρίου.

Εἶνε παντρεμένος καὶ τὸ «μπὸξ» τὸ θεωρεῖ ὡς πάρεργο, ἂν καὶ ἡ ἐπιτυχία του εἰς αὐτὸ εἶνε ἀπόλυτος. Ὁ Ντυμπουὰ ἐργάζεται καθημερινῶς ἀπὸ τὶς 8 ½ ἕως τὴν μία καὶ ἀπὸ τὰς πέντε τὸ ἀπόγευμα ἕως τὰς 7 ½. Προπονεῖται δὲ ἀπὸ τὰς δύο ἕως τὰς 4. Κατ᾽ ἀρχάς, οἱ προϊστάμενοί του, δὲν ἐβασίζοντο καὶ πολὺ εἰς τὸν ὑπάλληλό τους αὐτόν, ὁ ὁποῖος συχνὰ παρουσιάζετο μὲ τὸ μάτι πρησμένο. Πρὶν δύο χρόνια ὅμως, ὁ κ. Μπήστχολφ, ὁ ἀρχικλητὴρ τῆς Κ. Τ. Ε. ἔτυχε νὰ παρακολουθήσῃ κάποιον ἀγῶνα τοῦ ὑφισταμένου του καί, τόσο ἐνθουσιάσθηκε, μὲ τὴν τέχνη του, ὥστε τὸν ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ τοῦ παρέχει ἔκτοτε ἀδείας, διὰ νὰ λαμβάνῃ μέρος καὶ εἰς ἀγῶνας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

*

Ὡς γνωστόν, εἰς τὸ ποδοσφαιρικὸν πρωτάθλημα τῆς Οὐγγαρίας, ἐπεβλήθη ἡ «Φερεντσβάρος» μὲ 47 βαθμούς, ἔναντι 44 τῆς «Οὐΐπεστ». Ὁ καλλίτερος «σκόρερ» τῆς περιόδου ὑπῆρξε ὁ διάσημος Ζέγκλερ, ὁ ὁποῖος ἐπέτυχε ἐν συνόλῳ 31 τέρματα, ἤτοι δύο περισσότερα ἀπὸ τὸ «ρεκὸρ» τοῦ Σάροζι, τὸ ὁποῖον συνεπῶς κατερρίφθη. Δεύτερος ἔρχεται ὁ Τόλυτι, σημειώσας 27 τέρματα.

Σχετικῶς μὲ τὴν ποδοσφαιρικὴν συνάντησιν τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων Τσεχοσλοβακίας — Οὐγγαρίας, ἀνεκοινώθη ὅτι οὗτος θὰ λάβῃ χώραν τὴν 18ην Σεπτεμβρίου εἰς Πράγαν. Κατὰ τὴν συνάντησιν τῶν τῆς 19ης Σεπτεμβρίου, παρελθόντος ἔτους, ἡ Οὐγγαρία εἶχε κατατροπώσει τὴν Τσεχοσλοβακίαν διὰ τερμάτων 8 — 3.

*

Ὁ ποδηλατικὸς γῦρος τῆς Γαλλίας, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ σημαντικώτερον ποδηλατικὸν γεγονὸς τοῦ κόσμου, συγκεντρώνει κατ᾽ ἔτος τοὺς καλλιτέρους ποδηλάτας. Διὰ τὸν ἐφετεινὸν γῦρον, τὸν ὁποῖον, ὡς γνωστόν, διοργανώνει ἡ παρισινὴ ἀθλητικὴ ἐφημερὶς «Ὠτό», ἐδήλωσαν ἤδη συμμετοχήν, πλὴν τῶν Γάλλων, ἓξ Γερμανοί, πέντε Ἰταλοὶ καὶ εἷς Λουξεμβούργιος, ὁ Ματίας Κλεμάν. Ἀναμένονται ἤδη καὶ ἄλλαι δηλώσεις.

*

Πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν, οἱ Ἀμερικανοὶ δὲν θὰ ἠνείχοντο ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ νὰ συγκαταλέγουν μεταξὺ τῶν πρωταθλητῶν των καὶ ενα μοῦρον. Δεδομένου ὅμως, ὅτι ὁ τίτλος τοῦ παγκοσμίου πρωταθλητοῦ, τοῦ «μπόξ», τὸν ὁποῖον κατέχει ὁ Τζόε Λούϊς, κινδυνεύει σήμερον νὰ ἀπωλεσθῇ, οἱ ἴδιοι καὶ πάλιν Ἀμερικανοὶ ἔχουν θεοποιήσει τὸν νέγρο κάτοχό του καὶ τὸν προσέχουν ἐξαιρετικά.

Ὑπάρχουν ὅμως καὶ οἱ ἔμποροι, οἱ ὁποῖοι εἶχαν θέσει εἰς κυκλοφορίαν διάφορα γύψινα ὁμοιώματα τοῦ πρωταθλητοῦ καὶ οἱ ὁποῖοι πρὸ τοῦ προαναφερθέντος κινδύνου, δημοσιεύουν τελευταίως εἰς τὰς ἐφημερίδας, τὴν ἑξῆς ἀγγελίαν:

«Γύψιναι προτομαὶ τοῦ Τζόε Λούϊς, ἀξίας ἑνὸς δολλαρίου καὶ 50, ἐκποιοῦνται πρὸς ἕνα μόνον δολλάριον, πλέον 10 % δι᾽ ἔξοδα ἀποστολῆς. Σημειωτέον ὅτι αἱ προτομαὶ εἶνε κατασκευασμέναι κατὰ τρόπον ὥστε ὁ Τζόε νὰ σᾶς κυττᾷ διαρκῶς κατάματα. Σπεύσατε, πρὶν ἐξαντληθῇ τὸ «στὸκ» μας».

*

Ἐντελῶς ἀπρόοπτος ἦτο, διὰ τοὺς τεννιστικοὺς κύκλους, ἡ ἧττα τοῦ Γάλλου πρωταθλητοῦ Ὑβὸν Πετρά, ἀπὸ τὸν ἄγνωστο Πολωνὸ τεννίστα Σποκάλα, ὁ ὁποῖος εἶνε ἀναπληρωματικὸς παίκτης τῆς ὁμάδος τῆς πατρίδος του.

Τὸ «σκὸρ» 6 — 4, 9 — 7, 9 — 7, δεικνύει πόσο δραματικὸς ὑπῆρξεν ὁ ἀγὼν αὐτός.

Ἐξ ἄλλου καὶ ἡ κ. Χέλεν Μούντυ - Γουΐλς, πρώην πρωταθλήτρια τοῦ τέννις, ἡττήθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίδος μὶς Χάρντβικ, κατὰ τοὺς προκριματικοὺς τῶν ἀγώνων τοῦ «Σαὶντ Τζώρτζ» τοῦ Λονδίνου, κατὰ τοὺς ὁποίους συναντῶνται αἱ καλλίτεραι τεννίστριαι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς. Τὸ «σκὸρ» τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ἦτο 1 — 6, 6 — 3, 6 — 3.

*

Τὸ παγκόσμιον ποδοσφαιρικὸν πρωτάθλημα, τὸ ὁποῖον διεξάγεται ἐφέτος εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐτελέσθη τὸ πρῶτον, τὸ 1930, μὲ νικήτριαν τὴν Οὐραγουάην, ἡ ὁποία ἐνίκησε τὴν Ἀργεντινὴν διὰ τερμάτων 4 — 2 εἰς τὸ Μοντεβίδεο. Τὸ πρωτάθλημα αὐτὸ τελεῖται κάθε 4 ἔτη. Τὸ 1934, νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ Ἰταλία, ἐπιβληθεῖσα τῆς Τσεχοσλοβακίας διὰ 2 — 1, εἰς τὴν Ρώμην. Ἐφέτος «φαβορὶ» εἶνε καὶ πάλιν οἱ Ἰταλοί, οἱ ὁποῖοι ὅμως παραδέχονται ὡς ἐξαιρετικὰ ἐπικινδύνους ἀντιπάλους, τοὺς Ἑλβετούς, τοὺς Γάλλους καὶ τοὺς Οὔγγρους.

*

Λόγῳ πληθώρας ὕλης, τὸ ἀναγγελθὲν διὰ σήμερον ἄρθρον τοῦ συνεργάτου μας κ. Ν. Καπιτσόγλου περὶ τῆς δευτέρας περιόδου τοῦ ποδοσφαίρου, θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχές μας φύλλον.

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ 1940

Οἱ Ἰάπωνες ἑτοιμάζονται πυρετωδῶς γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ 1940, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, θὰ λάβουν χώραν εἰς Τόκιο. Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς ἰαπωνικῆς Ὀλυμπιακῆς ἐπιτροπῆς, συνεζητήθη καὶ ἡ καταλληλοτέρα διαδρομὴ τῆς ὀλυμπιακῆς φλογὸς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς Τόκιο. Τρία εἶνε τὰ προταθέντα δρομολόγια. Τὸ πρῶτον ποὺ εἶνε καὶ τὸ δυσκολώτερον, διασχίζει τὴν Ἀσίαν. Τὸ δεύτερον περνάει ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν, καὶ τὸ τρίτον διέρχεται διαδοχικῶς ἀπὸ τὴν Ἀφρικήν, τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὰς Φιλιππίνας Νήσους.

Ἐν τῷ μεταξύ, πολλὰ κράτη δείχνουν τάσεις ἀποχῆς ἀπὸ τοὺς ἐν λόγῳ ἀγῶνας. Ἡ Σουηδία τὸ ἐδήλωσε κατηγορηματικῶς καὶ φαίνεται ὅτι θὰ τὴν μιμηθῇ καὶ ἡ Νορβηγία καθὼς καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι. Ὁ λόγος δὲ τῆς ἀποχῆς αὐτῆς εἶνε ὅτι δὲν συμβιβάζεται τὸ φιλειρηνικὸν κατ᾽ ἐξοχήν, πνεῦμα τῆς Ὀλυμπιάδος, πρὸς τὸν πόλεμον τὸν ὁποῖον διεξάγει ἡ Ἰαπωνία ἐναντίον τῆς Κίνας. Χαρακτηριστικὸν εἶνε τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ διακριθεὶς κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοῦ Βερολίνου, Ἰάπων δρομεὺς ἀντοχῆς Μουρακόζο, ἀπεστάλη, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, νὰ πολεμήσῃ εἰς Κίναν.

Οἱ ἴδιοι, ὅμως, οἱ Ἰάπωνες εἶνε αἰσιόδοξοι ὡς πρὸς τὴν τέλεσιν τῶν ἀγώνων εἰς τὴν πρωτεύουσάν των, καὶ φιλοδοξοῦν νὰ ὑπερβοῦν εἰς ὀργάνωσιν τοὺς Γερμανούς.

Οὕτως ἡ Ὀλυμπιακὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἰαπωνίας, ἐψήφισεν κονδύλιον 1.887.000 γιέν, ἤτοι περὶ τὰ πενῆντα ἑκατομμύρια δραχμῶν, πρὸς ἀνέγερσιν γυμναστηρίου εἰς Τόκιο, τὸ ὁποῖον θὰ καταλαμβάνῃ ἔκτασιν 11.000 τετραγωνικῶν μέτρων. Ὁ στίβος του θὰ ἔχῃ περιφέρειαν πεντακοσίων μέτρων καὶ θὰ περιλαμβάνῃ ἐπίσης καὶ μίαν κολυμβητικὴν δεξαμενὴν 25 μέτρων.

Ἐνεκρίθη ἐπίσης τὸ σχέδιον ἀνεγέρσεως ὀλυμπιακοῦ ποδηλατοδρομίου μὲ στίβον μήκους πεντακοσίων μέτρων καὶ πλάτους ἐννέα, μὲ μίαν οὐδετέραν ζώνην ἑνὸς μέτρου, πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Ἡ ἀκτὶς τῶν στροφῶν ὑπελογίσθη εἰς 50 μέτρα καὶ ἡ κλίσις των θὰ κυμαίνεται μεταξὺ 25 καὶ 50 μοιρῶν. Τὸ στάδιον αὐτὸ θὰ κτισθῇ ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ «μπετὸν - ἀρμὲ» καὶ θὰ δύναται νὰ περιλάβῃ περὶ τὰς 10.000 θεατῶν. Αἱ σχετικαὶ δαπάναι θὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 600.000 γιέν, ἤτοι 17 ἑκατομμυρίων δραχμῶν.

Πρὸς βορρᾶν τοῦ Τόκιο, ἐπεσκευάσθη ἡ δημοσία, ἀσφαλτοστρωμένη ὁδός, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ διεξαχθοῦν τὰ ποδηλατικὰ ἀγωνίσματα μεγάλων ἀποστάσεων. Ἡ ὁδὸς αὐτὴ ἔχει μῆκος 75 χιλιομέτρων, ἤτοι σύνολον μετ᾽ ἐπιστροφῆς, 150 χιλιομέτρων. Ἡ ἐκκίνησις θὰ δίδεται ἀπὸ σημείου ἀπέχοντος ἡμίσειαν ὥραν δι᾽ αὐτοκινήτου, ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως.

✪

Εἰς τὸ ἤδη ὑπάρχον στάδιον τοῦ Μέζε, εἰς τὴν ἰαπωνικὴν πρωτεύουσαν, ἤρχισεν ἡ ἐαρινὴ ὀλυμπιακὴ προπόνησις τῶν ἀθλητῶν. Περὶ τοὺς ἑκατὸν ἀθληταί, μὲ σώματα δεμένα καὶ εὐκίνητα, συγκεντρωθέντες ἀπὸ τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Κιτρίνης Αὐτοκρατορίας, τρέχουν, πηδοῦν, ρίπτουν. Ἡ ἐπιλογή των ἐγένετο, βάσει τῶν ἐπιδόσεών των τοῦ 1937, καὶ οὕτως ἐξελέγησαν 35 ἀθληταὶ ἀπὸ τὴν Ὀζάκα, δέκα ἀπὸ τὴν Φουκουόκα, 12 ἀπὸ τὸ Σεούλ, ὀκτὼ ἀπὸ τὸ Νταιρὲν καὶ πέντε ἀπὸ τὴν Φορμόζα.

Οἱ Ἰάπωνες βασίζουν μεγάλας ἐλπίδας, εἰς πολλοὺς ἀπὸ τοὺς νέους αὐτούς, οἱ ὁποῖοι συναγωνίζονται ἐπαξίως, τοὺς ἤδη γνωστοὺς πρωταθλητὰς καὶ ὀλυμπιονίκας: Ταζίμα, ῎Οε, Μουρακόζο κλπ. Οὕτω εἰς τὸν δρόμον ἑκατὸ μέτρων ἀνεφάνη νέος ἀστήρ, ὁ Γιαζάβα, ὁ ὁποῖος ἐπεσκίασεν ἤδη τὸν διάσημον Γιοσσιόκα (γνωστὸν «φιναλίσταν» τῶν Ὀλυμπιακῶν). Ὁ νεαρὸς δρομεὺς πρόκειται, κατ᾽ αὐτάς, νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ Γερμανίαν, πρὸς περάτωσιν τῶν σπουδῶν του.

Εἰς τοὺς δρόμους ἡμιαντοχῆς, ὁ Νακαμούρα καὶ ὁ Ὀμέρι ἐκάλυψαν τὰ 1.500 μέτρα εἰς τὸν ἐξαιρετικὸν χρόνον 3΄56΄΄ 8)10 καὶ 3΄58΄΄, ἀντιστοίχως. Εἰς τὰ 5000 μέτρα ὁ Κοζίμα ἀναδεικνύεται ἄξιος ἀντικαταστάτης τοῦ Μουρακόζο. Εἰς τὰ 110 μέτρα μετ᾽ ;μποδίων, ὁ Χεράτα ἐπιτυγχάνει χρόνον 15΄΄. Τέλος ὁ Ἀντάχι εἰς τὸ ἅλμα ἐπὶ κοντῷ, ὑπερβαίνει τὰ 4.25 μ.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΥ ΙΣΩΣ ΑΓΝΟΕΙΤΕ

ΠΟΡΦΙΡΙΟ ΝΤΙΑΘ, Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ ΕΝΟΣ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἡ μητέρα του ἦταν μιὰ χονδρή, ἀγαθὴ μιγάς, καλὴ νοικοκυρὰ καὶ εὐλαβὴς Χριστιανή.

— Ὁ Πορφίριό μου εἶνε ὁ καλλίτερος μαθητὴς τοῦ σχολείου του, ἔλεγε μὲ ὑπερηφάνεια στὶς γειτόνισσές της. Θὰ τὸν κάνω παπᾶ καὶ ἀσφαλῶς μιὰν ἡμέρα θὰ τὸν δῆτε ἀρχιεπίσκοπο.

Ἡ γειτόνισσες κουνοῦσαν καταφατικὰ τὰ κεφάλια τους. Πίστευαν καὶ αὐτὲς ὅτι ὁ Πορφίριο θὰ γινόταν μιὰν ἡμέρα ἀρχιεπίσκοπος. Ἦταν τόσο σοβαρὸ καὶ ἔξυπνο παιδί!

Ὁ Πορφίριο, ὅμως, δὲν ἐπρόκειτο νὰ κρατήσῃ ποτὲ τὴν ποιμαντορικὴ ράβδο. Ἡ μοῖρα τὸν εἶχε τάξει νὰ κυβερνήσῃ, ἀντὶ χριστιανικῶν ψυχῶν, τὴν πατρίδα του, τὸ Μεξικόν, ἐπὶ τριαντατέσσαρα ὁλόκληρα ἔτη.

Ὁ Χοσὲ ντέ λὰ Κροὺθ Πορφίριο Ντιὰθ γεννήθηκε στὴν Ὀάζακα τοῦ Μεξικοῦ στὶς 15 Σεπτεμβρίου τοῦ 1830. Ὅταν ἦταν ἀκόμη παιδάκι φαινόταν ν᾽ ἀνταποκρίνεται στὶς προσδοκίες τῆς φτωχῆς μητέρας του. Ἀργότερα σὲ ἡλικία 15 ἐτῶν ἔγινε δεκτὸς στὸ Σεμινάριον τῆς Ὀάζακας γιὰ ἱερατικὲς σπουδές. Τὸ 1849, ὅμως, γνωρίσθηκε μὲ τὸν Μπενίτο Χουαρέθ, τὸν προοδευτικὸ πρύτανι τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μεξικοῦ, γεγονὸς ποὺ εἶχε ἀποφασιστικὴ ἐπίδρασι ἐπὶ τῶν ἰδεῶν του. Ἐγκατέλειψε τὸ Σεμινάριον καὶ ἐνεγράφη στὸ Ἰνστιτοῦτον τῶν Τεχνῶν καὶ Ἐπιστημῶν, ὅπου ἀφωσιώθηκε στὴν μελέτη τοῦ Δικαίου, ὑπὸ τὴν καθοδήγησι τοῦ Χουαρέθ.

Τὸ 1853 ἐπετύγχανε λαμπρὰ στὶς πτυχιακὲς ἐξετάσεις καὶ ἄνοιγε δικηγορικὸ γραφεῖο.

Ὁ Ντιάθ, ὅμως, ἦταν πρωτίστως ἄνθρωπος δράσεως. Μόλις ἐξερράγη ὁ πόλεμος μεταξὺ Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ Μεξικοῦ, κατετάχθη στὸν στρατὸ καὶ συμμετέσχε σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς μάχες, διακριθεὶς γιὰ τὴν ἀνδρεία του. Τὸ 1855 ἀπεκήρυξε τὸ δικτατορικὸ καθεστὼς τοῦ στρατηγοῦ Σάντα - ῎Αννα καὶ κατὰ τὸν ἐμφύλιο πόλεμο τοῦ 1858—1861 ὑπεστήριξε μὲ ὅλες τὶς δυνάμεις του τὸν Χουαρέθ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐκλεγεῖ ἐν τῷ μεταξὺ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας. Χάρις στὴν ἀκαταπόνητη δραστηριότητα τοῦ Ντιάθ, ὁ Χουαρὲθ κατώρθωσε νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐπανάστασι τῶν κληρικοφρόνων καὶ νὰ ἐπιβάλῃ τὶς ἐκκλησιαστικὲς μεταρρυθμίσεις.

Ὁ Ντιὰθ ἀντετάχθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς στὴ γαλλικὴ εἰσβολὴ καὶ μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσι τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ, ὑπῆρξεν ἡ πλέον ἐξέχουσα μορφὴ τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς αὐτοκρατορίας. Τὸ 1862, ἐπὶ κεφαλῆς ὀλίγων πατριωτῶν ἀπέκρουσε τὴν πρώτη ἐπίθεσι τῶν Γάλλων κατὰ τῆς Πουέμπλας καὶ τὸ 1865, ὅταν πᾶσα ἐλπὶς ἐπικρατήσεως τῶν δημοκρατικῶν ἐφαίνετο ἀπολεσθεῖσα, ἐσχημάτισε σῶμα ἐθελοντῶν, ἐνίκησε ἐπανειλημμένως τοὺς Γάλλους καὶ ἀνεζωοπύρωσε τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Τὴν ἄνοιξι τοῦ 1867, μετὰ τὴν ἀποχώρησι τῶν Γάλλων,, ὁ Ντιὰθ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν δημοκρατικῶν στρατευμάτων ἐκυρίευε τὴν Πουέμπλα καὶ στὶς 21 Ἰουνίου, δύο ἡμέρας μετὰ τὸν τυφεκισμὸ τοῦ ἀτυχοῦς Μαξιμιλιανοῦ, εἰσέρχεται στὴν πόλιν τοῦ Μεξικοῦ.

Ἐπηκολούθησε περίοδος πολιτικῶν ἀγώνων, κατὰ τοὺς ὁποίους ὁ Ντιὰθ δὲν ἐδίστασε νὰ τεθῇ ἀντιμέτωπος καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ φίλου του Χουαρέθ. Τὸ 1876 ἡγήθη ἐπαναστάσεως κατὰ τοῦ προέδρου τῆς δημοκρατίας Λέρντα. Καὶ ἀφοῦ συνέτριψε τὰς κυβερνητικὰς δυνάμεις στὴν μάχη τοῦ Τεκοάκ, κατέλαβε τὴν ἀρχή. Τὸν Μάϊον τοῦ 1877 ἐξελέγη παμψηφεὶ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ Μεξικόν, ἕρμαιον ἀλλεπαλλήλων ἐπαναστάσεων καὶ κινημάτων, δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς κράτος πολιτισμένο καὶ συγκεκροτημένο. Ὁ Ντιὰθ ἀφοσιώθηκε ὁλόψυχα στὸ ἔργον τῆς ἀναμορφώσεως τῆς πατρίδος του, τὴν ὁποίαν ἐκυβέρνησε μέχρι τοῦ 1911. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ πραγματοποίησε ἀληθινὰ θαύματα. Ἐπέβαλλε σωτήριες κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς μεταρρυθμίσεις, κατωχύρωσε τὴν δημοσία ἀσφάλεια καὶ ἐξώφλησε ὅλα τὰ ἐθνικὰ δάνεια.

Ἡ φιλοϊαπωνική, ὅμως, πολιτικὴ τοῦ Ντιὰθ τοῦ ἐπέσυρε τὴν ἐχθρότητα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἡ κυβέρνησις τῆς Οὐάσιγκτων ἐνίσχυσε μὲ κάθε μέσον τοὺς πολιτικούς του ἀντιπάλους καὶ τὸν Μάϊο τοῦ 1911 προυκάλεσε ἐπανάστασι ἐναντίον του. Ὁ Ντιὰθ ἀναγκάσθηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Μεξικόν. Ἐξόριστος στὸ Παρίσι, πέθανε στὶς 4 Ἰουλίου 1915, ἀφοῦ παρέστη μάρτυς, ἀνεύθυνος καὶ ἀνίσχυρος ν᾽ ἀντιδράσῃ, τῆς καταρρεύσεως τοῦ λαμπροῦ ἔργου του.

Ο ΣΚΟΥΠΙΔΙΑΡΗΣ

Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ὁ σκουπιδιάρης εἶνε πρόσωπον σημαῖνον, ἐφόσον ἡ παρουσία του δὲν ἐννοεῖται ἄνευ κωδωνοκρουσίας. Ὁ ἦχος τοῦ κουδουνιοῦ εἶνε ἀρρήκτως συνδεδεμένος μὲ τὴν προσωπικότητά του. Σκουπιδιάρης ἴσον κάρρον, κουδοῦνι καὶ φαράσι. Καρραγωγεύς, κωδωνοκρούστης καὶ ὁδοκαθαριστὴς ὁμοῦ.

Εἶνε ὁ πορθμεὺς τῶν σκουπιδιῶν, ὁ διεκπεραιωτὴς τῶν ἀπορριμμάτων. Ἀλλ᾽ ἐνῷ ἀσχολεῖται εἰς ἔργον τόσον μελαγχολικόν, ὁ ἴδιος εἶνε φαιδρὸς καὶ αἰσιόδοξος. Φαιδρὸν ἐπίσης εἶνε τὸ κουδούνισμά του, τὸ ὁποῖον ἠλεκτρίζει τὰς ὑπηρεσίας καὶ προκαλεῖ συναγερμὸν εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ οἴκου.

Εἶνε ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἀπρόσβλητοι ἀπὸ τὸ αἴσθημα τῆς ἀηδίας. Κάθε πρᾶγμα ποὺ θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ εἰς ἄλλους ναυτίαν καὶ ἀναστάτωσιν αὐτὸν τὸν ἀφήνει ἀπαθῆ. Ἡ φύσις τὸν ὥπλισε μὲ εἰδικὸν θώρακα κατὰ τῆς δυσωδίας. Ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ σκουπιδιάρης γεννᾶται, ὅπως ὁ ποιητής. Δὲν γίνεται. Γεννᾶται μὲ τὸν θώρακά του. Ἀντέχει ἀπὸ κατασκευῆς εἰς τὴν ἀκαθαρσίαν. Ἡ ἀντοχὴ αὐτὴ ἐνισχύεται ἀπὸ τὴν συνήθειαν. Καὶ ἔτσι μὲ τὸν καιρὸν τὸ βλέμμα του ἐξοικειοῦται ἀπολύτως μὲ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν καὶ τὰ ρουθούνια του καθίστανται ἀπόρθητα καὶ ἀπὸ τὴν ἰσχυροτέραν δυσωδίαν.

Τὰ προσόντα αὐτὰ τὸν καθιστοῦν ἰδανικὸν διώκτην τῆς ἀκαθαρσίας καὶ κορυφαῖον θεράποντα τῆς πάστρας, ἐνῷ ὁ ἴδιος παραμένει ἐξόχως ἀκάθαρτος.

Διότι ἔρχεται καθημερινῶς εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὰ σκουπίδια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποκομίζει τὴν ἀφρόκρεμαν. Ἀρκεῖ νὰ λάβετε ὑπ᾽ ὄψιν ὅτι τὰ σκουπίδια εἶνε συχνὰ ὁ θρόνος του, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνέρχεται καὶ στρογγυλοκάθεται, ἐνῷ τὸ ὄχημα προχωρεῖ θριαμβευτικῶς...

Εἶνε φιλόσοφος. Ἡ μακρὰ τριβή του μὲ τὰ ἀπορρίμματα τὸν ἐπότισε μὲ βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς ματαιότητος τῶν πάντων. Γνωρίζει καλῶς ὅτι ὅλα καταλήγουν τελικῶς εἰς τὸν τενεκὲν τῶν σκουπιδιῶν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ κάρρον του διὰ νὰ ἀπορριφθοῦν εἰς μίαν ἄκρην τῆς ἐξοχῆς. Διὰ τοῦτο τίποτε δὲν τὸν θαμβώνει, οὔτε ὁ πλοῦτος, οὔτε ἡ πολυτέλεια, οὔτε ἡ χλιδή. Γνωρίζει ὅτι ὅλα θὰ ὑποκύψουν τελικῶς εἰς τὸν νόμον τῆς παρακμῆς. Γνωρίζει ὅτι τὸ μετάξι θὰ μεταβληθῇ εἰς ράκος, ὅτι τὸ ἄνθος θὰ μαρανθῇ καὶ τὸ ἀνθοδοχεῖον θὰ σπάσῃ. Καὶ ὅλα μαζὶ θὰ συναντηθοῦν εἰς τὸ βάθος τοῦ κάρρου του καὶ θὰ ὁδηγηθοῦν εἰς τὸν σκουπιδότοπον. Διὰ τοῦτο, κατὰ βάθος περιφρονεῖ ὅ,τι λάμπει, ἐνῷ ἀπεναντίας, βλέπει μὲ συμπάθεια κάθε πρᾶγμα ποὺ ἔχει ἀμαυρωθῇ. Ὅταν ἀδειάζῃ τὸ κάρρον του ἵσταται μελαγχολικὸς καὶ σύννους ἐνίοτε δὲ καὶ μονολογεῖ. Τοῦτο ὅμως δὲν διαρκεῖ πολύ. Διότι πρέπει νὰ τοῦ μείνῃ καιρὸς νὰ ἐρευνήσῃ τὰ σκουπίδια, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδέποτε παραλείπει. Διότι παρὰ τὴν φιλοσοφικήν του ἰδιοσυγκρασίαν καὶ διάθεσιν, δὲν στερεῖται καὶ πρακτικοῦ πνεύματος. Γνωρίζει ὅτι καὶ μέσα εἰς σκουπίδια ὑπάρχουν ἐνίοτε καὶ χρήσιμα πράγματα. Εὐθὺς λοιπὸν μετὰ τὸν φιλοσοφικὸν μονόλογόν του ἐπιδίδεται δραστηρίως εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ σωροῦ τῶν σκουπιδιῶν, καὶ ἀνασύρει ἐκεῖθεν ὅ,τι θεωρεῖ χρήσιμον, ἐνίοτε δὲ καὶ κανένα πρώτης τάξεως θησαυρόν, τὸν ὁποῖον τοῦ ἀποστέλλει ἡ ἰδιότροπη τύχη...

(«Φυσιογνωμίες»)

ΘΕΜΟΣ Σ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

ΤΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΗΜΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΤΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ δὲν εἶνε προνόμιον μόνον τῶν συνήθων κακοποιῶν τῆς πέννας καὶ τοῦ χαρτιοῦ, τῆς τέχνης τῶν ὁποίων ἐλάχιστα δείγματα μᾶς δίδει ὁ «Κάλαθος τῶν Ἀχρήστων» τοῦ ΑΟΔΟ. Φαίνεται ὅτι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ συγγραφεῖς — ἀκόμη καὶ οἱ μέγιστοι—ἔχουν στὴν ἄκρη τῆς πέννας των μίαν ἢ περισσότερες ἐνίοτε ἀνοησίες ποὺ ἀφίνουν καμμιὰ φορὰ νὰ πέφτουν στὸ κακόμοιρο τὸ χαρτί, μέγα σιωπηλὸν θῦμα ποὺ δέχεται ἀδιαμαρτυρήτως τὰ πάντα. Ἰδοὺ ἔξαφνα, ὡς παράδειγμα, μερικὰ μαργαριτάρια λάμψεως πράγματι σπανίας καὶ μεγέθους ἐξαιρετικοῦ, ἁλιευθέντα εἰς τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων μερικῶν μεγάλων συγγραφέων, ὅπως ὁ Ντωντέ, ὁ Λαμαρτίν, ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς κ.λ.π.

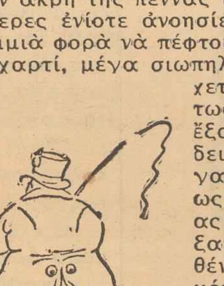

*

Α. ΝΤΩΝΤΕ (εἰς τὸν «Ταρταρῖνο»):

«...Τέσσερις χιλιάδες ἀραπάδες ἔτρεχαν πίσω μὲ τὰ πόδια γυμνά, χειρονομῶντας σὰν τρελλοί. Καὶ στὸν ἥλιο λαμποκοποῦσαν ἑξακόσιες χιλιάδες κάτασπρα δόντια...»

Τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι καθ᾽ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀραπάδες τοῦ συγγραφέως διέθετε... 150 δόντια.

*

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ (εἰς τὸ «Κούκλα ἀπὸ λυγαριά»):

«...Βλέπεις στὰ νερὰ τῆς Κρήτης τὴ Δημοκρατία νὰ κολυμβᾷ μεταξὺ τῶν δυνάμεων σὰν γαλοπούλα ἀνάμεσα στοὺς γλάρους...»

Μόνον ὁ Ἀνατὸλ Φρὰνς γνωρίζει ὅτι κολυμβοῦν καὶ ἡ γαλοποῦλες...

*

ΟΙ ΓΚΟΝΚΟΥΡ (εἰς τὴν «Ζερμινὶ Λασερτέ):

«Εἰς τὴν ἕδρα ἡ... πλάτη τοῦ ἀμαξηλάτη ἦταν ἔκπληκτη ποὺ ἄκουε νὰ κλαῖν τόσο δυνατά...»

Τὸ παρατιθέμενο σκίτσο εἰκονογραφεῖ τὴν ἔκπληξιν αὐτὴν τῆς... πλάτης τοῦ ἀμαξᾶ.

*

Ο Ζ. ΒΑΛΛΕΣ (Ἀπὸ τὸ «Παιδί»):

«Βλέπει κανείς, διεκήρυξε δημοσίᾳ ὁ πρύτανις, ὄχι μόνον ὅτι σᾶς κούνησαν ἐπάνω στὰ γόνατα τοῦ... κεφαλιοῦ ἑνὸς καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου...»

Φαντασθῆτε τὰ «γόνατα τοῦ κεφαλιοῦ» ὅπως τὰ ἐφαντάσθη ὁ γελοιογράφος ποὺ ἔκανε τὸ παρατιθέμενο σκίτσο μὲ τὴν κούνια ἐπάνω στὸ φαλακρὸ καθηγητικὸ κρανίο, κι᾽ ἂν μπορῆτε μὴ μένετε κατάπληκτοι...

*

ΦΛΩΜΠΕΡ (Ἐπιστολὴ στὴ ΛουΐζαΚολέ):

«...Ἀντίο σύ, ποὺ εἶσαι τὸ μαλακὸ πάπλωμα, ἐπάνω στὸ ὁποῖον ἀναπαύεται ἡ καρδιά μου καὶ τὸ βολικὸ ἀναλόγιο ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον τὸ πνεῦμα μου μισοανοίγει...»

Φαντασθῆτε μία γυναῖκα ἀγαπημένη νὰ τὴν πληροφορῆτε, ὅτι εἶνε τὸ πάπλωμα τῆς καρδίας σας καὶ τὸ θρανίο τοῦ μυαλοῦ σας...

*

ΕΔΜΟΝΔΟΣ ΑΜΠΟΥ (Οἱ παριζιάνικοι γάμοι):

«... Ἡ Βικτουὰρ ἐξακολούθησε νὰ διαβάζῃ κλείνουσα τὰ μάτια.»

Πῶς τὰ κατάφερε τώρα αὐτὴ ἡ εὐλογημένη Βικτουὰρ νὰ «ἐξακολουθῇ νὰ διαβάζῃ μὲ κλεισμένα τὰ μάτια» εἶνε μυστήριο ποὺ μόνον ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Βασιληᾶ τῶν Ὀρέων» θὰ μποροῦσε νὰ ἐξηγήσει.

*

Β. ΣΕΜΠΟΥΛΙΕ (Ἀπὸ τὸ περίφημο ρωμάντσο: Μὶς Ρόβελ):

«Ὁ Ραϋμόνδος αἰσθάνθηκε τὸν κεραυνὸ νὰ πέφτῃ μέσα του. Εἶχε συντριβῆ ἢ σχεδόν. Μὲ κόπο ξαναμάζεψε τά.... κομμάτια του. Ἀποτελείωνε τὴν ξανασυρραφή των, τὴν ἀνασυγκρότησίν του εἰς τὴν ἀκεραιότητά του...»

Τί σᾶς λέει ἡ ποιητικότης τῆς εἰκόνος αὐτοῦ τοῦ Χριστιανοῦ, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται ὅτι πέφτει μέσα του κεραυνός, κομματιάζεται ἐσωτερικῶς μεθ᾽ ὃ... μαζεύει τὰ κομμάτια του ὁ ἴδιος καὶ τὰ ξαναρράβει; Ἐν τούτοις αὐτὴ τὴν ἀνοησία τὴν διέπραξεν ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Κόντε Κόστια».

*

ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΣ (Ἀπὸ τὸ «Τουσσαὶν - Λουβερτύρ»):

«Ἐσεῖς ποὺ σ᾽ ὅλα μοιάζετε
(μ᾽ ὅ,τι τὸ κτῆνος κάνει,
ὤ, ἑρπετὰ ποὺ εἶμαι καὶ τὸ
(χέρι σας καὶ τὸ κεφάλι...»

Ὅπου, ποιητική, προφανῶς, ἀδεία τοῦ συγγραφέως τῆς Γκρατζιέλλας τὰ ἑρπετὰ ἀποκτοῦν καί... χέρια.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ Λαμαρτίνου καὶ «Γκρατζιέλας» ἰδοὺ καὶ ἕνα ἄλλο μαργαριτάρι φύσεως αἰσθηματικορρωμαντικῆς, ἁλιευθὲν ἀκριβῶς εἰς τὴν «Γκρατζιέλλα»:

«Ἕνα δάκρυ μου ἀνέβηκε στὴν καρδιά.»

Μένει νὰ ἐξηγηθῇ πῶς τὸ δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια δὲν κατέβηκε, ἐπὶ τέλους, ἀλλὰ ἀνέβηκε στὴν καρδιά. Ἐκτὸς ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι, ποιητικὴ ἀδεία, ἡ καρδιὰ ἐτοποθετήθη ψηλότερα ἀπὸ τὸ κεφάλι.

*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ (Ἀπὸ τὸν «Κόμητα Μοντεχρῖστο»):

«Ὁ Βιλλφὸρ ἔνοιωσε τὰ πόδια του νὰ ριζώνουν, τὰ μάτια του διεστάλησαν σὰν νἄθελαν νὰ σπάσουν τὶς κόγχες τους, ἡ φλέβες ἀπὸ τὰ μηλίγγια του ἐφούσκωσαν μὲ βράζοντας ἀτμούς, οἱ ὁποῖοι ἀνέβηκαν καὶ ἀνασήκωσαν τὸ θόλο τοῦ κρανίου του καὶ ἔπνιξαν τὸ μυαλό του σὲ κατακλυσμὸ φωτιᾶς.»

Ἡ μετάφρασις εἶνε ἀκριβεστάτη καὶ ἀπολύτως, αὐστηρότατα κατὰ λέξιν.

Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΚΟΙΝΗΣ. — Ἡ λογοτεχνία γράφεται τώρα ἀποκλειστικὰ στὴ δημοτικὴ καὶ διαβάζεται περισσότερο ἀπὸ πρίν. Συνεχίζεται ἡ μεταφραστικὴ ἐργασία. Πρὸς τὸ τέλος παρουσιάζεται καὶ τὸ κοινωνικὸ μυθιστόρημα μὲ τὴ λιγώτερο ἁπλῆ διατύπωση καὶ τὶς πιὸ διαφοροποιημένες λεξιλογικὲς ἀνάγκες. Πολλαπλασιάζονται μὲ τὰ χρόνια, μὲ τὰ χρόνια ποὺ περνοῦν βιβλία, περιοδικὰ καὶ κάθε εἶδος ἔντυπα, μὲ πεζογραφία στὴ δημοτική, βιβλία παιδικά, ἐκλαϊκευτικά, ἐπιστημονικά, πρωτότυπα καὶ μεταφράσεις, μὲ φανερὴ τὴν τάση γιὰ γραμματικὴ ἑνοποίηση, ὅσο καὶ ἂν δὲ λείπουν οἱ ὀπαδοὶ μιᾶς γραπτῆς γλώσσας, «ὅπως μιλοῦμε» καὶ χωρὶς γραμματική, τόσο στὴν ποίηση ὅσο καὶ στὴν πεζογραφία.

Γενικὰ ὁ τύπος τῆς νέας κοινῆς, ἐνισχυμένος καὶ ἀπὸ τὸν τύπο τῆς νεοκαθιέρωτης σχολικῆς δημοτικῆς, συνεχίζει τὴν παράδοση ποὺ διαμορφώνεται ἀπὸ τὸ τέλος τῆς περασμένης ἐποχῆς. Ἡ λόγιες λέξεις, λιγώτερο συχνὲς καὶ λιγώτερες φυσικὰ στὴ λογοτεχνία, φυλάγουν συνήθως — στὶς περισσότερες περιστάσεις καὶ ἀπὸ τοὺς περισσότερους συγγραφεῖς — τὴ λόγια φωνητική τους μορφὴ («σχῆμα», «σχέση», «λέσχη» κοντὰ στὸ «σκάρα», «σκίζω», «σκοινὶ», «σκοῖνος»), καὶ καθὼς προβλεπόταν, στὸ κοινωνικὸ μυθιστόρημα χρησιμοποιοῦνται καὶ μερικοὶ λόγιοι μορφολογικοὶ τύποι («συγγραφεῖς, «ἱερεῖς», «τοῦ προβλήματος», «στερεῖται»), ἀγνοημένοι λίγο πολὺ ἀπὸ τὴν ποίηση καὶ τὴν ἠθογραφία. Οἱ τύποι αὐτοὶ εἶνε συχνότεροι καὶ ποικιλώτεροι στὴν ἐπιστημονικὴ πεζογραφία.

✪

Η ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ. — Ἡ γλωσσικὴ μεταπολίτευση ποὺ ἔχει νὰ συντελεστῇ ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ στὸν 20 αἰ., θεμελιωμένη στὴν αἰσιόδοξη πίστη του στὴ φυλετική του ζωτικότητα καὶ τὶς δημιουργικές του δυνάμεις, δίνει τὴν ἐλπίδα πὼς κατάλληλα ὁδηγημένος θὰ βρῇ τὴ δύναμη νὰ ξεσκλαβωθῇ τελειωτικὰ ἀπὸ τὴ μεσαιωνικὴ κληρονομία τῆς διγλωσσίας.

Γλῶσσα ἐθνικὴ γραπτή, θεμελιωμένη στὴ λαλιὰ τοῦ λαοῦ μας, θὰ ἐλευθερώσῃ τὴν πνευματική του ἰδιοφυΐα, θὰ βοηθήσῃ τ᾽ ὡρίμασμα τῆς σκέψης του καὶ θὰ τοῦ γίνῃ ὄργανο παιδείας ἀνώτερης. Θὰ συμβολίσῃ τὴν ἀπόφαση τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ νὰ δημιουργήσῃ τὴ θέση του στὴ ζωὴ μὲ περισσότερη πεποίθηση στὶς ἐθνικές του δυνάμεις, κρίνοντας πραγματιστικώτερα ὅ,τι μπορεῖ ν᾽ ἀφομοιώσῃ ἀπὸ τὸ μεγάλο παρελθὸν γιὰ νὰ προχωρήσῃ στὸ δρόμο τῆς ζωῆς.

Παράλληλα μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς ἐθνικῆς γλώσσας, πρέπει νὰ ἐλπίζωμε πὼς θὰ προβῇ καὶ ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ καλλιέργεια, καὶ θ᾽ ἀκολουθήσῃ ἕνα ἄνθισμα νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ. Μηχανοποιήθηκε ὑπερβολικὰ ἡ σκέψη μὲ τὸν ἀρχαϊσμὸ καὶ πνίγηκαν δυνάμεις πολύτιμες.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

(Ἀπὸ τὴ «Νεοελληνικὴ Γραμματική». Ἔκδοσις 1938).

Κάτι θὰ μάθετε

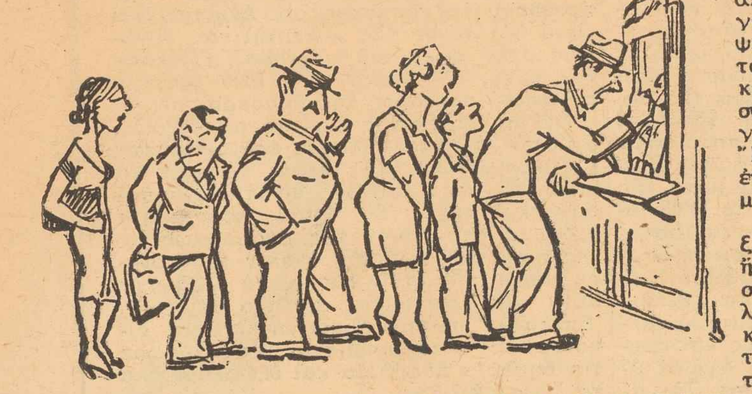

ΠΟΣΤ - ΡΕΣΤΑΝΤ

Τί εἶνε τὰ «ζητητέα»; Ἡ λέξις, σχηματισμένη μὲ τὸ ἀποστεωμένο καλοῦπι τῆς παλαιᾶς γραμματικῆς, εἶνε, ὑπὸ ἔποψιν οὐσιαστικῆς ἐννοίας, γιὰ ὅποιον τὴν ἀκούει, κούφια ὅπως τὸ παληὸ καρύδι. Ἐπῆρε τὸ ἐπίσημο χρῖσμα ἀπὸ τὸ δημόσιο ἔντυπο καὶ ἔγινε σὰν πουλὶ ποὺ δὲν μᾶς λαλεῖ τίποτε. Καὶ μόλα ταῦτα ἡ λέξις εἶνε γεμάτη ἀπὸ ἕνα κόσμο ὁλόκληρο—τὸν ψυχικό. Κοντά της ἀντίκρυσα παντοειδῆ αἰσθήματα καὶ ἐμελέτησα ἕνα πλῆθος ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ χωρὶς αὐτὴν θὰ ἔμεναν γιὰ μένα ἀληθινὰ αἰνίγματα.

— Ἔτσι ὀνομάζεται ἡ ὑπηρεσία μας, μοῦ εἶπε ὁ ἁρμόδιος ὑπάλληλος. Ἀλλὰ λέγεται ἐπίσης, καὶ «πὸστ-ρεστὰντ», ποὺ εἶνε ἡ ἀνεγνωρισμένη διεθνὴς ὀνομασία της.

Καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ διακοπῆς τῆς ἐργασίας του μοῦ ἐζήτησε ὡς ἀμοιβὴ 14000 πρόβατα, 6000 καμήλους, 1000 ζεύγη βώδια καὶ 1000 ὄνους.

— Γιατί τόσα πράματα; τὸν ἐρώτησα.

Ἡ ἀπάντησίς του μοῦ ἔδωκε νὰ ἐννοήσω ὅτι εἶχα μπροστά μου ἕνα σοφὸ ἄνθρωπο — σπάνιο φαινόμενο μέσα στὴν χώρα τῶν ἡμικλάστων καὶ τῆς ἀμετακίνητης καρέκλας.

— Διότι, μοῦ εἶπε, ἔτσι ἀνταμείφθηκε ὁ Ἰὼβ κατὰ τὰ γηρατεῖα του ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὴ μεγάλη ὑπομονή του. Ποιὸς ὅμως θ' ἀνταμείψη ἐμᾶς γιὰ τὴ δική μας; Ἀληθινὰ δὲν λέγονται ὅσα ἀκοῦμε ἀπὸ τὸ κοινὸν στραβὰ καὶ ἀνάποδα καθημερινῶς καὶ μόλα ταῦτα ὑπομένουμε, ἀληθινοὶ Ἰὼβ τῆς ὑπηρεσίας.

Μόλις εἶχε ἀποτελειώσει τὴν φράσι του καὶ φωνὴ ἠκούσθη ἄνωθεν, ὅπως στὴν Ἁγία Γραφή, γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώση τὰ λεγόμενά του. Ἦταν ἕνας πανύψηλος κύριος, ὁ ὁποῖος μιλοῦσε μὲ τὸ ἐπιτακτικὸ ὕφος τοῦ Κυρίου τὴ στιγμὴ ποὺ ἔδιωχνε τὸν Ἀδὰμ ἀπὸ τὸν Παράδεισο.

— Ἐννοῶ, ἔλεγε, νὰ μοῦ βρεθῆ τὸ γράμμα. Πρέπει σήμερα νὰ ἦλθε. Δὲν εἶνε δυνατό. Ποῦ χάθηκε; Ποιὸς τὸ πῆρε;

— Μὰ δὲν ἔχετε, κύριε, ἀπεκρίθη ἤρεμα ὁ ὑπάλληλος τῶν «ζητητέων». Ἐδῶ δὲν χάνεται τίποτε. Μὴ στενοχωρῆσθε. Ξαναπεράστε ἄλλη μέρα.

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος εἰς ἀπάντησι διέγραψε τὴν χειρονομία τῆς ἀπειλῆς μὲ τὴν βοήθεια τοῦ δακτύλου του. Κάποιος γνωστός του μᾶς ἐξήγησε:

— Ἡ ἀγάπη, εἶπε, διασκελίζει ὄρη καὶ συντομεύει αἰῶνας, ἀλλὰ μονάχα στὰ βιβλία... Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν αὐτὸς εἶνε ἐρωτευμένος. Καὶ φαντάζεται ὅτι μπορεῖ ν' ἀλληλογραφῆ χωρὶς νὰ παρεμβαίνουν στὴ μέση ἡ ἀποστάσεις καὶ ἡ μέρες. Μόλις χθὲς ἔγραψε. Πῶς τότε μποροῦσε νὰ ἔχη σήμερα τὴν ἀπάντησι; Μὴ σκοτίζεσθε λοιπὸν γιὰ ὅ,τι λέγει. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν μανία του.

Ἀπὸ τὶς πληροφορίες ποὺ εἶχα κατόπι προέκυψε ὅτι ἡ μανία αὐτὴ πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἔπαιρνε μεγάλη ἔκτασι μπροστὰ στὴ θυρίδα τοῦ πὸστ-ρεστάντ. Κορίτσια ἀπὸ κάθε κοινωνικὴ τάξι καὶ νεανίαι σὲ ἡλικία ποὺ εἶχαν ἀνάγκη ὁδηγοῦ ἔκαμναν ἀπ' ἐκεῖ κανονικὴ παρέλασι καθημερινῶς.

— Πιστὴ μέχρι θανάτου!

— Ὄχι, τίποτε.

— Ὁ ἀνίκητος ἔρως!

— Ἔχετε πέντε γράμματα.

— Ἐλπίζω εἰς σέ!

— Τίποτε.

Καὶ ὁ ἁρμόδιος ὑπάλληλος ἤκουε κατόπι ἀπὸ νεαρὰ χείλη ἄλλα ἀνάλογα λόγια: Ξίφη διαπεραστικά, παλλόμενες καρδίες, λαβωμένα πουλιά, χίμαιρας τῆς νύχτας καὶ τέτοια ὅμοια.

— Ἦταν ἀπελπισία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, μοῦ εἶπε ὁ ἴδιος. Τὰ ψευδώνυμα μᾶς ἔβαζαν σ' ἀμηχανία, διότι συνέβαινε πολὺ συχνὰ νὰ διαλέξουν τὸ ἴδιο διάφορα πρόσωπα. Ἔπειτα μικρούληδες καὶ μικροῦλες ἔφθαναν ν' ἀλληλογραφοῦν μὲ ψευδώνυμα, τὸ καταλαβαίνετε καλὰ γιὰ ποιοὺς σκοπούς. Ἦταν ἕνα σωστὸ σκάνδαλο. Τὰ ψευδώνυμα λοιπὸν καταργήθηκαν ἀπὸ τότε μιὰ γιὰ πάντα. Καθένας παίρνει πιὰ τὸ γράμμα του μὲ τὸ πραγματικό του ὄνομα. Καὶ μάλιστα τώρα τελευταῖα ἔχει θεσπισθῆ ἡ παράδοσις νὰ γίνεται μονάχα ἐφ' ὅσον ὁ ἀλληλογραφῶν ἔχει νὰ ἐπιδείξη κανονικὸ δελτίο ταυτότητος. Ἔτσι ἐσταμάτησαν ὁλότελα καὶ τὰ παρατράγουδα ποὺ ἐγίνονταν κάποτε μὲ τὴν παράδοσι τῶν γραμμάτων εἰς μὴ δικαιούχους.

Ὑπῆρχαν, λοιπόν, καὶ ἄνθρωποι ποὺ παρεμόνευαν τὰ ξένα γράμματα; Βέβαια. Ἦταν αἴφνης ὁ ἔμπορος ποὺ ἤθελε νὰ ξέρη τὰς προθέσεις τῶν συναγωνιστῶν του, ὁ σύζυγος, ποὺ ἐβασανίζετο μὲ τὴν ἰδέα τῆς μυστικῆς ἀλληλογραφίας τῆς γυναίκας του, ὁ φοιτητὴς ποὺ ἐπεδίωκε νὰ κατατοπισθῆ σ' ὅσα οἱ γονεῖς του ἔγραφαν πρὸς τὸν κηδεμόνα του, ἡ κυρία ποὺ ἐγύρευε νὰ πληροφορηθῆ τὸ ὄνομα τῆς ἀντιζήλου της. Ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος παρουσιαζόταν στὴν θυρῖδα καὶ ἐγύρευε νὰ ἐξιχνιάση τὸ μυστήριο ποὺ ἐπίεζε τὴν ψυχή του. Ἐξαφανίσθηκε, ὅμως, πιὰ τώρα διότι ἀντελήφθη ὅτι τὰ δόκανά του εἶνε ἀνίσχυρα μπροστὰ στὸ δελτίο ταυτότητος.

Στάθηκα ἀκόμη λίγη ὥρα κοντὰ στὴ θυρίδα. Εἶχα ἔτσι τὴν εὐκαιρία νὰ μελετήσω στὴν πρᾶξι ὁλόκληρη πραγματεία ψυχολογίας. Πράγματι δὲν ὑπάρχει ἄλλη στιγμὴ ποὺ νὰ ξανοίγη φαεινότερα τὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τοῦ ἀνθρώπου ὅσον ὅταν προσδοκᾶ τὴν ἀλληλογραφία του. Ἡ θλῖψις, τὸ μῖσος, ἡ στοργή, ὁ φόβος, ἡ χαρά, ἡ ἀγανάκτησις, ὅλα τέλος τ' ἀνθρώπινα συναισθήματα ἐπιπολάζουν μπροστὰ στὴ θυρίδα τῶν «ζητητέων» καὶ ἡ ἀτμόσφαιρά της παίρνει ἐκεῖ ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολία τους μιὰν ἀνάλογη πίεσι.

Προσέξατε, λοιπόν, τώρα τὴν κυρία αὐτή. Μόλις ἐδιάβασε τὶς πρῶτες γραμμὲς τῆς ἐπιστολῆς της ἀφῆκε τοὺς μῦς τοῦ προσώπου της νὰ παραλύσουν καὶ τὸ στόμα της ν' ἀνοίξη. Τί ἆρά γε νὰ ἐφοβήθη; Θ' ἀλλάξω σχέδιο, εἶπε στὴ φιλενάδα της, ὅταν ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσι. Ἀλλ' ἡ ἀλλαγὴ τοῦ σχεδίου θὰ τῆς ἐπιτρέψη ἆρά γε νὰ κρατῆ τὸ σχέδιο μυστικὸ παντοτεινά;

Θέλετε τώρα μίαν ἄλλη ποικιλία; Ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὸ διάβασμα τοῦ γράμματός του, τὴν ἔδειξε μὲ τὸ σφίξιμο τῆς γροθιᾶς του καὶ μὲ τὴν ὁλοφάνερη διακήρυξί του ὅτι ὁ ἀλληλογράφος του ἔχει στημένες στὸ μέτωπό του τὶς δυὸ ἀποφύσεις ὡρισμένων κατωτέρων ἀδελφῶν μας. Ἦταν ἀνίκανος νὰ συγκρατήση τὴν ἀγανάκτησί του. Καὶ δὲν ἔπαυε νὰ ἐξακοντίζη τὸ κεραυνοβόλο βλέμμα του σὰν νὰ εἶχε μπροστά του τὸν ἀλληλογράφο του. Θὰ τὸ πληρώση, ἀνεφώνησε σὲ μιὰ στιγμὴ μονολογῶν, καὶ ἐτράβηξε πρὸς τὴν ἐξώθυρα.

Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ χαρὰ πῶς ἔκαμε τὴν ἐμφάνισί της' τὴν ἐξεδήλωσε ὁ παραλήπτης, νεαρὸς φοιτητής, μόλις εἶδε τὸν ὑπάλληλο νὰ διαγράφη στὴ φυσιογνωμία του πολὺ βαθειὲς τὶς γραμμὲς τοῦ χαμόγελού του. Ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν χαρά του ἀφῆκε σὲ μιὰ στιγμὴ νὰ πέση στὰ πόδια του τὸ βαρὺ σύγγραμμα ποὺ κρατοῦσε. Δὲν εἶχε καμμιὰν ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἀναμενόμενο πατρικὸ τσὲκ ἦταν ἐκεῖ. Ἐπῆρε τὴν εἰδοποίησι καὶ παρέλαβε τὸ γράμμα του ἀπὸ τὸ παραπλεύρως γραφεῖο. Καὶ ὅταν τὸ ἄνοιξε καὶ εἶδε νὰ προβάλη ἀπὸ τὰς πτυχάς του τὸ πατρικὸν ἔμβασμα, ἀφῆκε γιὰ μιὰ δεύτερη φορὰ νὰ πέση τὸ σύγγραμμά του ἀπὸ τὴ μεγάλη χαρά του.

Σὲ λιγάκι παρουσιάσθηκε ἡ ἐκπρόσωπος ἑνὸς ἀπὸ τοὺς ὑπογείους παραδείσους ποὺ ἦλθε ἀπὸ τὰ ξένα γιὰ νὰ μεταδώση ἀνάμεσά μας τὴν τεχνητὴ φρικίασί του. Φοροῦσε ψεύτικα μπριγιάντια στὰ δάχτυλα καὶ μιὰ καρδιόσχημη καρφίτσα κάτω ἀπὸ τὸ λαιμό της. Κρατοῦσε ἔπειτα μιὰ φανταχτερὴ τσάντα. Ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ φαίνεται φωταγωγημένη σὰν θαλαμηγὸς μέσα στὰ μεσάνυχτα τῆς θάλασσας.

Ἤθελε νὰ ξέρη τὸ γρηγορώτερο ἂν εἶχε γράμμα. Ὅταν τὸ πῆρε, τὸ περιεργάσθηκε μὲ περιπάθεια. Καὶ ἀφοῦ τὸ ἄνοιξε, ἐναπέθεσε φλογερὰ τὰ χείλη της ἐπάνω στὶς γραμμές του. Ἦταν ὁλότελα ἀδιάφορη πρὸς τὸν ἄλλο κόσμο, ποὺ τὴν ἐκύτταζε περίεργα. Ὢ! τὰ περιηγητικὰ πουλιὰ τῶν ὑπογείων παραδείσων ἀφίνουν τὶς καρδιές τους ἐκεῖ ἀπὸ ὅπου ἐξεκίνησαν! Οἱ ἐγχώριοι θαμῶνες ποὺ προσπαθοῦν μὲ τὸ ἄνοιγμα τῆς σακκούλας των νὰ τὰ αἰχμαλωτίσουν, τὸ καλλίτερο ποὺ ἔχουν νὰ κάνουν, καθὼς μοῦ φαίνεται, εἶνε νὰ περιορισθοῦν μονάχα στὸ ἄκουσμα τῶν τραγουδιῶν τους, ἀκόμη καὶ ὅταν εἶνε βραχνά!

Πηγαίνετε, λοιπόν, στὸ πὸστ-ρεστάντ. Ἂν προηγουμένως ἐπήγατε στὸ ψυχολογικὸ Ἐργαστήριο τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐπεδιώξατε ἐκεῖ μὲ τὰ ὄργανά του — τὸ αἰσθησιόμετρο, τὸν σφυγμογράφο, τὸ χρονοσκόπιο, τὸν ἐργογράφο, τὸ μνημόμετρο, τὸν ὀγκογράφο, τὸν χρονογνώμονα, τὸ ἀκοόμετρο, τὸν θερμογνώμονα, τὸ ἀλγηστόμετρο, τὸ στερεοσκόπιο, τὸ ὀσφρησιόμετρο, τὸ ταχυσκόπιο, τὸ δυναμόμετρο, τὸ πινακοσκόπιο, τὸν καρδιογράφο καὶ τὸν πνευμογράφο νὰ ἀνοίξετε εἰς τὸ φῶς τὰ ἄδυτα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, μὴν παραμελήσετε καὶ τὸ πὸστ-ρεστάντ, διότι καὶ αὐτὸ ἐπιτυγχάνει ὄχι λιγώτερο στὸ ἄνοιγμα τοῦ συναισθηματικοῦ κόσμου.

Ἀλλὰ τὸ «Πόστ Ρεστάντ» εἶνε συγχρόνως πεδίον καὶ ἄλλου εἴδους ἀκόμη μελετῶν — τῶν ἐθνολογικῶν. Κάποιος, γιὰ μιὰ τέτοια μελέτη του ἐζήτησε ἀπὸ ἕνα Ἄγγλον, ἕνα Γάλλον, ἕνα Γερμανόν, ἕνα Ὁλλανδόν, ἕνα Σλαῦον καὶ ἕναν Ἀνατολίτη νὰ τοῦ περιγράψουν μιὰ μακρινὴ χώρα. Ὁ Γάλλος τοῦ ἔφερε τὴν ἐπομένη ἕνα ἄρθρο τριάντα σελίδων ὅπου ἀκτινοβολοῦσαν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ φαντασία του. Ὁ Γερμανὸς ἐκλείσθη στὸ γραφεῖό του, ἄνοιξε γεωγραφικοὺς χάρτας, ἐχρησιμοποίησε διάφορα ντοκουμέντα καὶ κατόπι ἀπὸ μερικὲς μέρες ἔφερε μιὰ μελέτη στὴν ὁποία δὲν ἄφηνε ἀπὸ τὴν χώρα τίποτε τὸ ἀνεξακρίβωτο. Ὁ Ὁλλανδὸς πάλιν ἀπήντησε ὅτι ἡ ἔρευνα αὐτὴ ἦταν ἀσχολία εἰδικῶν προσώπων καὶ ὅτι αὐτὸς εἶχε ἀρχὴ νὰ κάμνη μονάχα τὰ πράγματα, ποὺ ἦσαν ἡ συνήθης ἀσχολία του. Ὁ Σλαῦος δὲν ἔγραψε τίποτε. Περιωρίσθη νὰ μιλήση γιὰ τὴν χώρα καὶ μὲ τὴν τραγουδιστὴ φωνή του ἔκαμεν ἕναν παραλληλισμὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς πατρίδος του. Ὁ Ἀνατολίτης ἀπέφυγε τ' ἄδεια λόγια. Ἔδειξε μὲ τὸν δάκτυλό του τὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε: Ἂν θέλη ὁ Θεός, ἡ χώρα αὐτὴ θὰ γίνη μιὰ μέρα μεγάλη καὶ ἔνδοξη. Ὁ Ἄγγλος τέλος ἐσηκώθη ἀδιάφορα. Ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ἐπῆρε τὴ βαλίτσα του, ἐπεσκέφθη τὴν χώρα. Τὴν ἐμελέτησε ἐπιτοπίως καὶ ἀπεκόμισε μιὰ λιτὴ καὶ ἀκριβῆ μελέτη, ἐστερημένη εἰκονικῶν μεταφορῶν, ἕνα εἶδος φωτογραφίας χωρὶς ρετουσαρίσματα, ἀλλὰ τελείως ἀληθῆ.

Ἔτσι κάθε ἐθνικότης ἔδειξε τὸν διαφορετικὸ χαρακτῆρά της καὶ τὸν εἰδικὸ τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἐκδηλώνει τὰς συγκινήσεις του.

Θὰ ἠθέλατε, λοιπὸν, τώρα, νὰ κάμετε μιὰν ἀκόμη πολὺ βαθύτερη ἐθνολογικὴ μελέτη;

Σταθῆτε λίγες ὧρες στὸ Πόστ Ρεστάντ καὶ θὰ ἔχετε ὅλες τὶς εὐκαιρίες νὰ μελετήσετε τὰ ξένα ἔθνη.

Ὁ Γάλλος πολὺ ἐκδηλωτικὸς τῶν αἰσθημάτων του καὶ ἀσυγκράτητος στὶς χειρονομίες του ἀφήνει ὅλη τὴν χαρά του στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματός του, ποὺ ὁ ὑπάλληλος τὸ ἐκφωνεῖ προτοῦ αὐτὸς προφθάση νὰ τὸ πῆ.

— Oh! mon vieux! Πέντε χρόνια πέρασαν ἀπὸ τὴν πρώτη φορὰ ποὺ ἦλθα ἐδῶ καὶ μὲ θυμᾶσαι πάντα!

Καὶ δίνει τὸ χέρι εἰς χαιρετισμό.

Ὁ Γερμανὸς στέκει εἰς ἀπόστασι, ἀναζητῶν καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι μόνος, τρόπο νὰ κάνη οὐρά, πειθήνιος καὶ προσεκτικός, ὅπως εἶνε καὶ στὸν τόπο του.

Ὁ Ἄγγλος πλησιάζει κοντὰ στὴν θυρῖδα καὶ προσπαθεῖ, εἰ δυνατόν, νὰ ἐξακριβώση ὁ ἴδιος μὲ τὸ μάτι του ἂν ἔχη γράμμα. Ἐπιτυχὼν νὰ ἐξουσιάζη σχεδὸν ὅλην τὴν οἰκουμένη, φαίνεται νὰ κατέχεται ἀπὸ τὴν ἔμμονη ἰδέα ὅτι καὶ ὁ χειρισμὸς τῆς ἀλληλογραφίας του δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὰ χέρια του. Ἀκούει φλεγματικὰ ὅτι δὲν ἔχει γράμμα. Χαιρετίζει ξηρὰ καὶ φεύγει.

Ὁ Σλαῦος εἶνε δύσπιστος. Γιατί τάχα δὲν ἔχει γράμμα; Ἂν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνη μία νέα ἔρευνα: Οἱ ὑπαινιγμοί του αὐτὸ θέλουν νὰ ποῦν. Ἀλλὰ μόλις ἀντιληφθῆ ὅτι ἡ νέα ἔρευνα θὰ ἐπήγαινε χαμένη, φεύγει ἀδιαμαρτύρητος.

Καὶ ὁ Ἀνατολίτης;

Αὐτὸς ἀνήγαγε τὴν δυσπιστία εἰς σύμβολο τῆς συμπεριφορᾶς του.

— Κοιτάξτε καλλίτερα, κύριε, λέγει πολὺ συχνά. Δῶστε προσοχὴ σ' ὅλο τὸ δέμα, ἀπ' ἀρχῆς καὶ ὄχι μονάχα στὰ πρῶτα γράμματα.

Καὶ ὁ ὑπάλληλος κοιτάζει ἀκόμη μιὰ φορά, ἐνῶ ἀκούει ὑπομονητικὰ ὅ,τι ἔλθη τοῦ καθενός.

Τὸ «Πόστ Ρεστάντ» πράγματι παρουσιάζεται τὸ καλλίτερο πεδίο ὅπου κανεὶς σὲ λίγη ὥρα μπορεῖ νὰ μελετήση τὴν ἐθνολογία ὅλου τοῦ κόσμου.

Κ. ΓΕΝΝΙΩΤΗΣ

ἄλλοι γελοῦν ἄλλοι κλαῖνε

Ὁ φωτογράφος: Γιατί γυρίζετε τὶς πλάτες;

Τὸ ζεῦγος: Γιατί θὰ στείλουμε τὴ φωτογραφία σὲ ὅσους μᾶς ἔχουν ψυχράνει!

ΣΕ ΜΙΑ ΩΡΑ !

Μετὰ τὸν χορὸν ἐκεῖνος τὴν συνοδεύει στὸ σπίτι της. Εἰς τὴν πόρταν στέκονται:

— Ἄλλο ἕνα φιλάκι, Γιολάντα!

Ἐκείνη ἀναστενάζει εὐτυχισμένη:

— Ναί, ἀλλὰ κάνε γρήγορα! Σὲ μιὰ ὥρα θὰ γυρίση ὁ μπαμπᾶς ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία του !...

✪

ΔΙΚΑΙΑ ΤΙΜΩΡΙΑ

— Γιατί σὲ ἔδειρε τόσο ἄγρια ὁ Πέτρος, μόλις ἐγύρισε ἀπὸ τὸ γαμήλιο ταξίδι του;

— Μά... ἐγὼ τοῦ εἶχα κάμει τὴν προξενιά.

— Παρακαλῶ, νὰ μὲ πληρώσης ἀπὸ πρίν!

— Γιατί;

— Εἶμαι χονδρὸς καὶ δὲν μπορῶ νὰ σὲ κυνηγάω ἔπειτα.

Η ΑΠΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΤΟΤΟΥ

Ὁ Τοτός (στὴν ὑπηρέτρια). Εἶνε ἀλήθεια ὅτι τὰ ἀραπάκια ἀντὶς γιὰ γάλα πίνουν καφέ;

Ἡ ὑπηρέτρια: Δὲν ξέρω.

Ὁ Τοτός: Καί, ὅμως, ἔτσι εἶνε. Διαφορετικὰ θὰ ἦταν ἄσπρα σὰν ἐμᾶς ποὺ πίνουμε γάλα!

✪

— Πόσων ἐτῶν εἶνε ἡ Εὐτέρπη;

— Δὲν ξέρω. Πάντως, ἡ μεγάλη κόρη της ἔχει περάσει τὰ τριάντα πέντε.

— Πιὸ ἄτυχος ἄνθρωπος ἀπ' αὐτὸν δὲν ὑπάρχει!

— Τί τοῦ συνέβη;

— Τρία χρόνια ἑτοίμαζε τὴν ἀπόδρασί του καὶ σήμερα τοῦ ἔδωσαν χάρι!

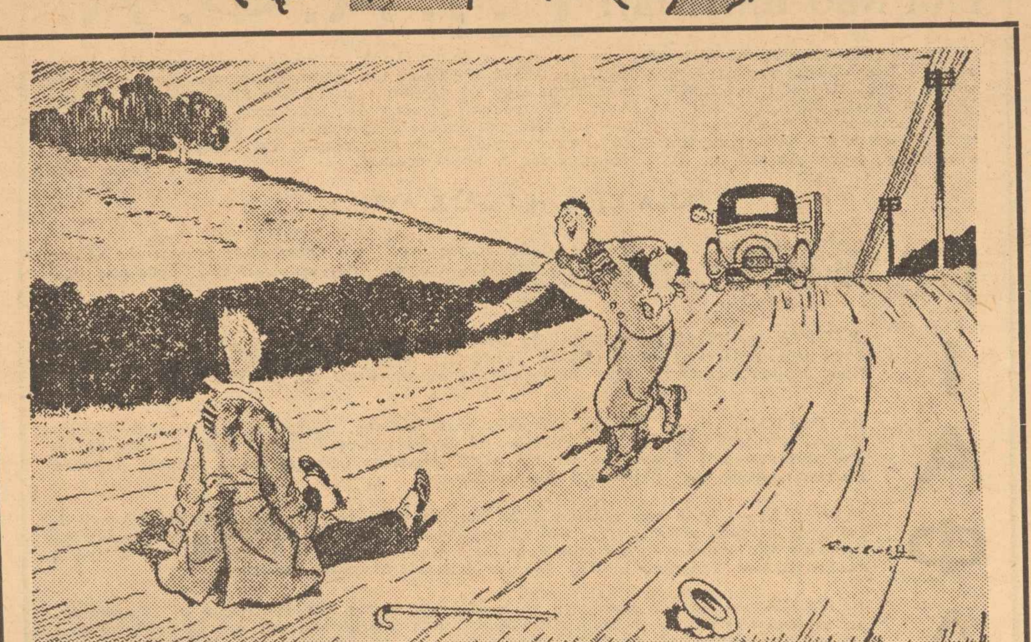

— Σὺ εἶσαι, ἀγαπητὲ Γιῶργο; Τί εὐχάριστη ἔκπληξις!

ΑΜΝΗΣΙΑ

Μία κυρία, ὄχι πλέον πολὺ νέα, ὡδηγοῦσα τὸ αὐτοκίνητόν της ἐπῆρε πολὺ ἀπότομα μιὰν στροφήν. Ἀποτέλεσμα ἀνατροπὴ καὶ μεταφορά της εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Δίπλα εἰς τὸ κρεββάτι της στέκονται ὁ γιατρὸς καὶ μία νοσοκόμος. Ἡ ἐξέτασις ἔχει τελειώσει καὶ ὁ γιατρὸς λέγει εἰς τὴν νοσοκόμον:

— Σημειῶστε, παρακαλῶ: Θλάσις πλευρᾶς, ἐξάρθρωσις ὠμοπλάτης, ἐκδοραί... Πόσων ἐτῶν εἶσθε, κυρία μου;

— Εἴκοσι πέντε, ψιθυρίζει ἡ τραυματισμένη.

—«...καὶ σοβαρὰ ἀπώλεια τῆς μνήμης», συμπληρώνει τὴν διάγνωσίν του ὁ ἰατρός.

✪

ΣΤΟ ΤΑΞΙ

Ἐκείνη (πιάνοντας τρυφερὰ τὸ χέρι ἐκείνου): Τί γοργὰ περνάει ὁ καιρός, ἀγάπη μου, ὅταν εἴμαστε μαζί !...

Ἐκεῖνος: Ἐμένα μοῦ λές; Δὲν βλέπω, νομίζεις, τὸ ταξίμετρο ποὺ δείχνει δέκα ὀκτὼ δραχμές;

✪

ΜΕΤΑΞΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ

Ὁ πρῶτος: Ξέρεις; Ἡ γυναίκα μου πρόκειται νὰ γίνη αὐτὲς τὶς μέρες μητέρα.

Ὁ δεύτερος: Καὶ ποιὸν ὑποπτεύεσαι ὡς δράστην;

— Δὲν μοῦ λές ! Ἐδῶ στὸ χωριό σου δὲν γεννήθηκε κάποιος μεγάλος ἄνθρωπος;

— Ψέμματα σᾶς εἴπανε. Ἐδῶ ὥς τὴν ὥρα, ὅσοι γεννηθήκανε ἦσαν ὅλοι μωρά!

✪

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Μπαμπᾶ, ξέρεις μιὰ παροιμία ποὺ λέει: Φασοῦλι τὸ φασοῦλι, γεμίζει τὸ σακκοῦλι:

— Ναί, παιδί μου.

— Τί φασούλια ἐννοεῖ, μπαμπᾶ; Μαυρομύτικα ἢ γίγαντες;

✪

ΕΚΜΥΣΤΗΡΕΥΣΕΙΣ

Δυὸ φιλενάδες μιλοῦν γιὰ τὸν πρῶτο τους ἔρωτα.

Ἡ μία: Ἐμένα ὁ πρῶτος μου φίλος ἦταν ἕνας ἀνθυπίατρος.

Ἡ ἄλλη: Ἐμένα, ὁ πρῶτος μου ἦταν... φοιτητής.

ΠΙΚΡΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ!

Ὁ μπαμπᾶς: Πηγαίνω νὰ πῶ στὸν νεαρὸν ποὺ ἦλθε νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Λιλή μας, ὅτι εἶνε ὥρα νὰ φύγη...

Ἡ μαμᾶ: Μὰ θυμήσου τὸ πρῶτο μας ραντεβοῦ!

Ὁ μπαμπᾶς: Ἔχεις δίκηο, πηγαίνω νὰ τὸν πετάξω ἔξω μὲ τὶς κλωτσιές!

✪

ΜΕΤΑΞΥ ΦΙΛΕΝΑΔΩΝ

— Γιατί πῆρες τὸ πορτοφόλι τοῦ Παύλου; Μοῦ τὤλεγε χθὲς καὶ δὲν τὸ πίστευα.

— Τὸ πῆρα γιὰ νὰ τοῦ ἀποδείξω ὅτι δὲν εἶμαι κουτορνίθι, ὅπως μοὔλεγε διαρκῶς.

✪

Η ΑΜΟΙΒΗ

Ἕνας δικηγόρος μπαίνει στὸ κελλὶ κάποιου κατηγορουμένου καὶ τοῦ λέγει:

— Ἔλαβα τὴν πρόσκλησί σας καὶ ἦλθα. Εἶμαι πρόθυμος νὰ σᾶς ὑπερασπίσω. Ἀλλὰ μὲ τί θὰ μὲ πληρώσετε;

— Δὲν ἔχω πεντάρα, λέγει ὁ κατηγορούμενος. Ἐλπίζω, ὅμως, νὰ πωλήσω μιὰ «Μπουΐκ» ποὺ ἔχω κι' ἔτσι νὰ σᾶς πληρώσω.

— Πολὺ καλά. Καὶ γιατί κατηγορεῖσθε;

— Γιατί ἔκλεψα ἕνα αὐτοκίνητο, μάρκας «Μπουΐκ».

✪

ΕΤΣΙ ΕΙΝΕ...

Ὁ δάσκαλος: Πές μου, Γιῶργο, τρία καὶ τρία πόσα μᾶς κάνουν;

Ὁ Γιῶργος: Ἕξ, κύριε καθηγητά.

Ὁ δάσκαλος: Μπράβο. Ἕνα καὶ ἕνα;

Γιῶργος: Ἕνα καὶ ἕνα κάνουν πάλι ἕνα.

Ὁ δάσκαλος: Γιατί;

Γιῶργος: Ἔτσι ἄκουσα νὰ λέγη ὁ πατέρας μου στὴν ὑπηρέτρια.

✪

— Γιατί τὸ τηγάνι ἔχει οὐρά;

— Γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ τὸ πιάνουμε καὶ νὰ τὸ φέρνουμε στὸ κεφάλι ἐκείνου ποὺ γράφει τὰ ἀστεῖα αὐτῆς τῆς σελίδος.

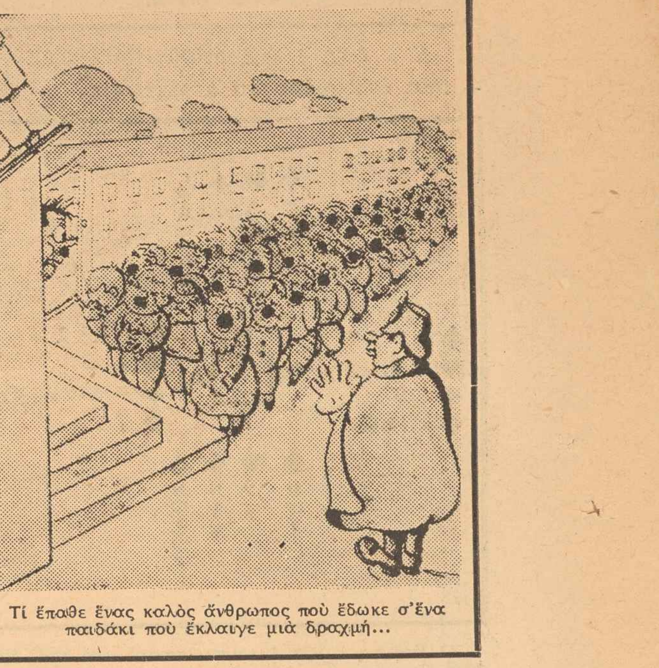

Τί ἔπαθε ἕνας καλὸς ἄνθρωπος ποὺ ἔδωκε σ'ἕνα παιδάκι ποὺ ἔκλαιγε μιὰ δραχμή...

ΑΚΡΟΝ ΑΩΤΟΝ...

Κάποτε, στὰ χρόνια τοῦ Λουδοβίκου 14ου, ἡ κυρίες τῆς αὐλῆς εἶχαν μεταβῆ στὴν κορυφὴ ἑνὸς λόφου γιὰ νὰ παρακολουθήσουν μιὰν ἐνδιαφέρουσα ἔκλειψι τῆς σελήνης. Ἡ ὥρα, ὅμως, τῆς ἐκλείψεως ἐπλησίαζε καὶ ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶχε ἀκόμα φανῆ. Τότε, μία κυρία ἐπλησίασε τὸν ἀστρονόμον ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἐξηγήση στὴν ἐκλεκτὴ ὁμήγυρι τὸ φαινόμενον τῆς ἐκλείψεως καὶ τοῦ εἶπε:

— Πρέπει ν' ἀναβληθῆ γιὰ λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας ἡ ἔκλειψις, μέχρις ὅτου ἔλθη ὁ βασιλεύς.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ Βασιλεὺς-Ἥλιος ἠρώτησεν ἕνα ἐκ τῶν αὐλικῶν του, τοῦ ὁποίου ἡ σύζυγος ἐπρόκειτο νὰ γίνη μητέρα:

— Καὶ γιὰ πότε τὸ εὐτυχὲς αὐτὸ γεγονός;

— Ὅποτε εὐδοκήση ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης... ἦταν ἡ ἀνόητος ἀπάντησις τοῦ αὐλικοῦ.

— Εἶνε μέσα ὁ «Ἀνθρωποφάγος τῆς Πολυνησίας»;

— Μάλιστα. Τί τὸν θέλετε; Νὰ σᾶς φάη;

— Ὄχι! Πέστε του μόνο πὼς ἦλθε ἡ ἀδελφή του ἀπὸ τὴν Καρδίτσα!

✪

ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

Ὁ Πρόεδρος: Πάλι ἐδῶ, κατηγορούμενε; Μὰ δὲν σοῦ εἶπα νὰ μὴ σὲ ξαναδῶ στὰ μάτια μου;

Ὁ κατηγορούμενος: Τὸ εἶπα, κύριε πρόεδρε, στὸν ἀστυφύλακα ποὺ μὲ συνέλαβε, ἀλλὰ δὲν θέλησε νὰ μ' ἀκούση.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

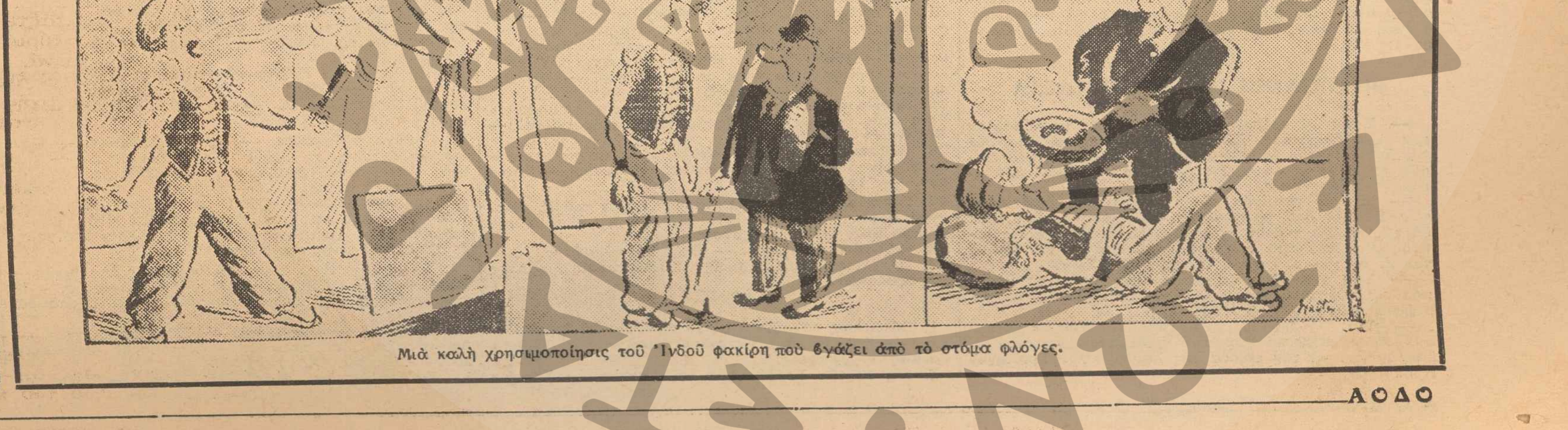

Μιὰ καλὴ χρησιμοποίησις τοῦ Ἰνδοῦ φακίρη ποὺ βγάζει ἀπὸ τὸ στόμα φλόγες.

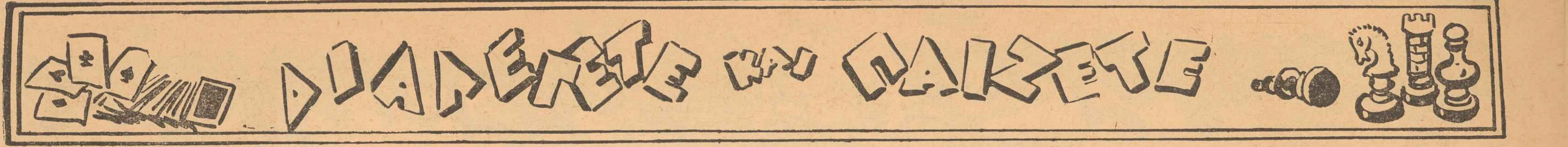

ΜΠΡΙΤΖ

Α΄) ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΜΥΗΜΕΝΟΥΣ

— Μία ἐνδιαφέρουσα περίπτωσις

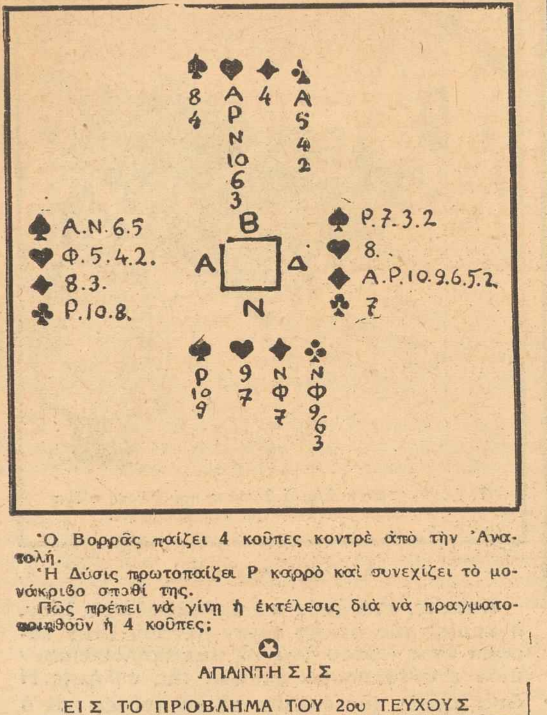

Ὁ Βορρᾶς παίζει 4 κοῦπες κοντρὲ ἀπὸ τὴν Ἀνατολή.

Ἡ Δύσις πρωτοπαίζει Ρ καρρὸ καὶ συνεχίζει τὸ μονάκριβο σπαθί της.

Πῶς πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐκτέλεσις διὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν ἡ 4 κοῦπες;

✪

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ 2ου ΤΕΥΧΟΥΣ

Λύσεις ὀρθὰς ἔστειλαν οἱ κ. κ. Δ. Βαρδάνης (λοχ. πυρ. Θεσσαλονίκη) καὶ Χ. Στεριόπουλος (Ἡράκλειον, Κρήτης). Ἀρ. Τασσόπουλος (Ἱπποκράτους 118).

Πράγματι, ὑπάρχει, ὡς τὸ σημειώνει ὁ κ. Στεργιόπουλος, ἕν λάθος εἰς τὴν κατανομὴν ὡς σημειώνεται εἰς τὸ δοθὲν πρόβλημα, διότι ἡ Ἀνατολὴ πρέπει νὰ ἔχῃ ντάμα σπαθὶ ἀντὶ ντάμας κούπας. Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ λύσις εἶνε ἡ ἑξῆς:

Αἱ ἀγοραὶ θὰ γίνουν ὡς ἑξῆς:

Α	Β	Δ	Ν
πάσσο	Δύο καρρὰ	Ἑπτὰ πίκες	χωρὶς ἀτοῦ
πάσσο	πάσσο	πάσσο	πάσσο

✪

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Μετὰ τὴν ἀγορὰν τῆς Δύσεως γκρὰν σλὲμ πίκες ὁ Νότος θὰ σκεφθῇ ὡς ἑξῆς:

Διὰ νὰ ἀνονσάρῃ ἡ Δύσις ἀβίαστα γκρὰν σλὲμ πίκες ὑποτίθεται ὅτι κατὰ πιθανότητα 95 % δὲν δίνει οὔτε μία λεβέ, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοῦ Β (δύο καρρὰ) καὶ τῆς ἰδικῆς του κατανομῆς (5 ὀνὲρ κοῦπες καὶ Ἄσσος σπαθὶ) πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅτι ἡ Δύσις δὲν ἔχει κανέναν ἄσσον ἄρα διὰ νὰ μὴ δίδῃ οὔτε μίαν λεβὲ ἔχει 13 πίκες. Ἑπομένως, ἐὰν ὁ Βορρᾶς τοῦ δίδει μιὰν λογκέρ, πέντε καρρὰ μὲ τὰ ὀνὲρ ἢ τρία μὲν ὀνὲρ στὰ καρρά, ἀλλὰ 2 στὰ σπαθιὰ δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ 7 χωρὶς ἀτοῦ ἐφόσον ἐπιτίθεται ἡ Ἀνατολὴ ἡ ὁποία δὲν ἔχει πίκα.

✪

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΡΙΟΥΣ

Ἐλλείψει χώρου, τὸ 4ον μάθημα διὰ τοὺς ἀρχαρίους εἰς τὸ προσεχές.

✪

ΣΚΕΦΘΗΤΕ ΛΙΓΟ

Α΄) Διὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ σκάφους ἕνας ναύτης τῆς «Νορμανδίας» ἐκρέμασε εἰς τὸ ὕψος τοῦ ὑπερωκεανείου μιὰ σχοίνινη σκάλα. Πέντε σκαλιὰ αὐτῆς εἶνε βυθισμένα στὸ νερὸ καὶ τὸ 6ον εἶνε ἴσα-ἴσα εἰς τὴν ἐπιφάνεια, τὰ δὲ 6 σκαλιὰ ἀπέχουν τὸ ἕν ἀπὸ τὸ ἄλλο 40 ἑκατοστά. Δεδομένου ὅτι κατὰ τὴν πλημμυρίδα τῆς παλιρροίας ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος τῆς δεξαμενῆς ἀνέρχεται ἐνάμισυ μέτρο τὴν ὥραν, πόσα σκαλιὰ θὰ καλυφθοῦν ἀπὸ τὸ νερὸ δύο ὧρες καὶ πενῆντα λεπτὰ μετὰ τὴν ἔναρξιν τῆς πλημμυρίδος;

Β΄) Ὁ Ἰωάννης χρειάζεται 10 δραχμάς, τὰς ὁποίας θέλει νὰ δανεισθῇ ἀπὸ ἕνα τῶν τριῶν φίλων του, Γεώργιο, Κώστα, Παῦλο. Ὁ Γεώργιος τοῦ ἀπαντᾷ: Μοῦ χρειάζονται καὶ μένα 10 δραχμαί, τὶς ὁποῖες θὰ εἶχα μόνον ἐὰν διέθετα 14 φράγκα λιγώτερα ἀπὸ τὸ διπλάσιον τῶν ὅσων πράγματι ἔχω. Συνεπῶς μπορῶ νὰ σοῦ δανείσω μόνον...

Ὁ Κώστας ἀπήντησεν εἰς τὴν αἴτησίν του ὡς ἑξῆς: Καὶ ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην τῶν 10 δραχμῶν. Ἐὰν εἶχα τὸ διπλάσιον τῶν ὅσων ἔχω, μεῖον 16 δραχμαί, θὰ μοῦ ἔμεναν ἀκριβῶς δέκα δραχμαί. Δὲν μπορῶ, λοιπόν, νὰ δανείσω παρά....

Τέλος ὁ Παῦλος τοῦ ἔδωκε τὴν ἀπάντησιν: Μοῦ χρειάζονται δέκα δραχμαί. Ἐὰν εἶχα τρεῖς φορὰς ὅσα ἔχω, μεῖον 35 δραχμάς, θὰ μοῦ ἔμεναν ἀκριβῶς 10 δραχμαί. Δὲν ἠμπορῶ, λοιπόν, νὰ σοῦ δανείσω παρὰ μόνον...

Πόσα δάνεισε κάθε φίλος του εἰς τὸν Ἰωάννην;

Γ΄) Ὁ Εὐκλείδης ὑπέδειξεν ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ διατάξῃ τις τρία ψηφία, ὅμοια φυσικὰ ὅλα, οὕτως ὥστε τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ ἀριθμοῦ τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦν τὰ δύο, διὰ τὸν τρίτον, νὰ εἶνε πάντοτε ὁ ἀριθμὸς 11 (π. χ. 33)3, 66)69, 77)7, 88)8, 99)9, 22)2, 11)1).

Ζητεῖται νὰ εὑρεθῇ διάταξις, ἐπίσης τριῶν ψηφίων ὁμοίων κατὰ τ' ἀνωτέρω, ἀλλὰ τοιαύτη, ὥστε τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως νὰ εἶνε ἀντὶ 11, εἴκοσι.

Δ΄) Ἔχομε δύο ἀριθμούς. Ἐὰν διαιρέσωμε τὸν μεγαλείτερο μὲ τὸν μικρότερο, βρίσκουμε πηλίκον 19 καὶ ὑπόλοιπο 537. Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὸν μεγαλείτερο τὸ μικρότερο βρίσκομε διαφορὰ 12777. Ποῖος εἶνε ὁ ἕνας καὶ ποῖος ὁ ἄλλος ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς ἀριθμούς;

✪

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

— Στὰς 16 τρέχοντος θὰ τεθοῦν εἰς κυκλοφορίαν τρία νέα σουηδικὰ γραμματόσημα, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ὀγδοηκοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Βασιλέως Γουσταύου 5ου. Καὶ τὰ τρία θὰ φέρουν τὴν εἰκόνα τοῦ Βασιλέως.

— Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν γυμναστικῶν ἐπιδείξεων τῶν Σοκόλ, ποὺ γίνονται στὴν Τσεχοσλοβακία, κάθε ἓξ χρόνια, θὰ τεθοῦν περὶ τὰ τέλη τρέχοντος εἰς κυκλοφορίαν τέσσαρα νέα γραμματόσημα μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Ζ. Φοῦγκνερ, ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τῶν Σοκόλ.

— Στὴ Ρουμανία ἐκυκλοφόρησαν τρία νέα γραμματόσημα ἀναμνηστικὰ τοῦ νέου συντάγματος, μὲ τὴν μορφὴν τοῦ Βασιλέως Καρόλου.

— Ἀπὸ 15 Ἰουνίου μέχρι 15 Αὐγούστου θὰ κυκλοφορήσῃ ἐν Ἑλβετίᾳ ἕνα νέον γραμματόσημον τῶν δέκα λεπτῶν, μὲ τὴν εἰκόνα τῆς λίμνης τῶν Τεσσάρων Καντονίων.

ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΑΙΓΝΙΔΙ: Γ. Ι. Α. Φ. Α.

Τὸ νέο αὐτὸ παιγνίδι τοῦ πνεύματος εἶνε μιὰ τερπνὴ ἀπασχόλησις, ἐντελῶς πρωτότυπη, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἀναγνώστης περνάει εὐχάριστα λίγα λεπτὰ τῆς ὥρας του, πλουτίζοντας συγχρόνως καὶ τὶς γνώσεις του. Ἡ λέξις Γ.Ι.Α.Φ.Α. ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ τῶν λέξεων: Γεωγραφία, Ἱστορία, Ἀρχιτεκτονική, Φιλολογία καὶ Ἀνέκδοτα. Ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦμε ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μας εἶνε τὸ ἑξῆς: Θέλουμε νὰ βροῦν τὸ ὄνομα μιᾶς πόλεως, τὴν ὁποίαν θ' ἀνακαλύψουν ἀμέσως, μόλις ἀπαντήσουν στὰ πέντε κατωτέρω ἐρωτήματα, τὰ σχετικὰ μὲ τὴ γεωγραφία, τὴν ἱστορία, τὴν ἀρχιτεκτονική, τὴ φιλολογία καὶ τὴν ἀνεκδοτολογία τῆς ἐν λόγῳ πόλεως:

ΠΟΙΑ ΕΙΝΕ Η ΠΟΛΙΣ ΑΥΤΗ ;

Γ
Ι
Α
Φ
Α

ΕΩΓΡΑΦΙΑ.—Εἶνε μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλείτερες καὶ πιὸ προηγμένες νησιωτικὲς πόλεις τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ὁ λιμὴν ἀποτελεῖ σκοπιὰν τῶν κινήσεων τῶν ἐχθρικῶν στόλων καὶ κέντρον ἀνεφοδιασμοῦ τῶν ἑλληνικῶν πλοίων.

ΣΤΟΡΙΑ. — Ἡ πόλις αὐτὴ ἐκτίσθη ἀμέσως μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ὑπὸ Χριστιανῶν προσφύγων ἐκ Σμύρνης. Μέχρι τοῦ 1824 ἡ πόλις ἦτο ἀνώνυμος. Πρὸς ὀνοματοθεσίαν της ἔγινε δημοψήφισμα μεταξὺ ὅλων τῶν κατοίκων.

ΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ. — Εἰς τὴν κεντρικὴν πλατεῖαν της ἐγείρεται περικαλλέστατον μέγαρον, ἀνεγερθὲν τῷ 1892 ἐπὶ σχεδίου τοῦ ἀρχιτέκτονος Τσίλλερ, ὅπου στεγάζονται ὅλαι αἱ δικαστικαὶ ὑπηρεσίαι. Εἰς τὴν αὐτὴν πλατεῖαν ὑπάρχει καὶ ὁ ἀνδριὰς μεγάλου ναυτικοῦ ἥρωος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως.

ΙΛΟΛΟΓΙΑ. — Ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἱδρύσεώς της ἡ πόλις αὐτὴ ἀπετέλεσεν ἀξιόλογον κέντρον καλλιεργείας τῶν γραμμάτων. Τὸ ἱδρυθὲν τῷ 1826 ἑλληνοδιδακτικὸν σχολεῖον της διηυθύνετο ἀπὸ τὸν Γρηγόριον Κωνσταντᾶν. Αὐτοῦ ἐξεδόθη καὶ ἡ πρώτη ἑλληνογαλλικὴ ἐφημερὶς (1831) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑλληνικὴ Μέλισσα».

ΝΕΚΔΟΤΑ. — Γιὰ νὰ μεγαλώσῃ τὸ λιμάνι της ἠνώθη ἕνα ἀκρωτήριο μ' ἕνα νησάκι, δι' ἐπιχωματώσεως. Ἡ λεπτομέρεια, ὅμως, αὐτὴ ἐλησμονήθη καὶ ἀνηγέρθησαν ἀργότερα ἐπὶ τῶν σαθρῶν χωμάτων μέγισται ἀποθῆκαι τοῦ τελωνείου. Στὰ 1885, ὅμως, αἱ ἀποθῆκαι κατέρρευσαν καὶ προὐξενήθησαν σοβαρώτατα δυστυχήματα.

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ: Η ΠΟΛΙΣ ΤΡΙΠΟΛΙΣ

ΣΚΑΚΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ 4ον

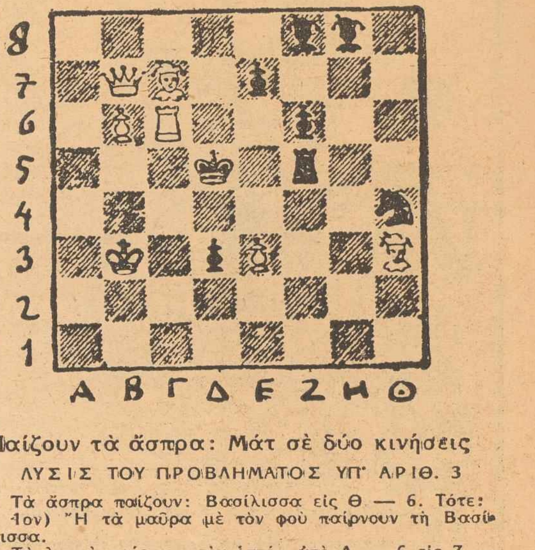

Παίζουν τὰ ἄσπρα: Μὰτ σὲ δύο κινήσεις

ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3

Τὰ ἄσπρα παίζουν: Βασίλισσα εἰς Θ — 6. Τότε:

1ον) Ἢ τὰ μαῦρα μὲ τὸν φοὺ παίρνουν τὴ Βασίλισσα.

Τὰ λευκὰ παίρνουν τὸν ἱππέα ἀπὸ Δ — 6 εἰς Ζ — 7. — Μάτ.

2ον) Ἢ τὰ μαῦρα παίρνουιν μὲ τὸν Βασιλέα τὸν λευκὸν ἵππον εἰς Δ — 4, ἢ Δ — 6.

Τότε ἡ λευκὴ Βασίλισσα παίρνει τὸ μαῦρο ἄλογο εἰς Ζ — 7: Μάτ.

3ον) Ἢ Τὸ μαῦρο μὲ τὸν ἵππον Ζ — 6 παίρνουν τὸν λευκὸν πύργον Η — 4: Τὰ λευκὰ μὲ τὸν ἵππον Δ — 4, φέρουν εἰς Ζ — 3: Μάτ κλπ.

✪

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΙΚΑΣΤΗΝ: Σχετικῶς μὲ τὸ ἑλληνικὸν σύγγραμμα ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον ἐρωτᾶτε δὲν δυνάμεθα νὰ συστήσωμεν κανέν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν λύσιν σας, εἶνε ὀρθοτάτη, ἀλλ' ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη ἡ ἀναγραφὴ τοῦ ὀνόματός σας.

Κον Α. ΑΡΓΥΡΙΟΥ. Δὲν θὰ ἦτο οὔτε σκόπιμον οὔτε ἀπολύτως ἀπαραίτητον ν' ἀναφέρωνται ὅλαι ἀνεξαιρέτως αἱ «βαριάντ» τῶν τεθιμένων προβλημάτων. Θὰ ἐσπαταλᾶτο ἄδικα πολὺς χῶρος. Δι' ὃ καὶ γενικῶς ἀναφέρονται μόνον δύο (ἡμεῖς δημοσιεύομεν τρεῖς) «βαριάντ».

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὀνόματα τῶν συνθετῶν δὲν δημοσιεύονται διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι τὰ τιθέμενα προβλήματα, εἶνε τοιαῦτα, ἀναφερόμενα εἰς ξένα συγγράμματα ἢ εἰδικὰ περιοδικά.

Δημοσίευσις «παρτίδων σκακιοῦ ἀπαραιτήτων διὰ κάθε σκακιστὴν» θ' ἀρχίσῃ βραδύτερον.

✪

ΛΥΣΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

Α΄) Ὁ ἀρχικὸς πολλαπλασιαστὴς εἶνε 20 καὶ ὁ ἀρχικὸς πολλαπλασιαστέος εἶνε 12.

Β΄) Ἀρκεῖ ἀπὸ κάτω ἀπὸ κάθε ἀριθμὸν πενταψήφιον νὰ γραφῇ ἄλλος τοιοῦτος, ὥστε τὸ ἄθροισμα τῶν ψηφίων τῶν δύο νὰ εἶνε παντοῦ 9 (π. χ. κάτω ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν 63725 νὰ γραφῇ ὁ ἀριθμὸς 36274). Ὅταν γίνῃ αὐτό, κάθε ζεῦγος ἀριθμῶν θὰ δίδῃ ἄθροισμα 999991 καὶ τὰ τρία ζεύγη θὰ ἔχουν πάντοτε ἄθροισμα 299997.

Γ΄) Ἀφοῦ μετέσχον τοῦ διαγωνισμοῦ 11 σκοπευταὶ μὲ 5 βολὰς ἕκαστος, ἐβλήθησαν 55 βολαί, ἐκ τῶν ὁποίων 8 ἐχάθησαν. Λογαριάζονται, λοιπόν, αἱ ὑπόλοιποι 47 βολαί, λαβοῦσαι ὅλαι ὁμοῦ 113 βαθμούς. Ἀλλὰ ἀφοῦ 3 βολαὶ ἐκτύπησαν εἰς τὸ κέντρον διὰ κάθε δὲ ἐπιτυχίαν τοῦ κέντρου μετρῶνται 4 βολαί, ἔπεται ὅτι ἀπομένουν 44 βολαὶ ποὺ ἐκτύπησαν εἰς τὸν 1ον καὶ 2ον κύκλον, μὲ βαθμοὺς ἐν ὅλῳ 101. Ἐὰν καὶ αἱ 44 βολαὶ εὕρισκαν τὸν πρῶτον κύκλον, οἱ βαθμοὶ θὰ ἦσαν 44 Χ 3 = 132, ἀφοῦ ὅμως εἶνε μόνον 101, δηλαδὴ κατὰ 31 λιγώτεροι οἱ βαθμοί, σημαίνει ὅτι ἀπὸ τὰς 44 βολὰς αἱ 31 εὑρῆκαν τὸν δεύτερον κύκλον καὶ μᾶς ἔδωκαν βαθμοὺς 62, καὶ αἱ 13 εὑρῆκαν τὸν πρῶτον καὶ μᾶς ἔδωκαν βαθμοὺς 39, ἤτοι ἐν ὅλῳ βαθμοὺς 62 καὶ 39, δηλαδὴ 101.

Δ΄) Τὸ πρῶτον πρόσωπον θὰ λάβῃ 6, τὸ δεύτερον 18 καὶ τὸ τρίτον 45 δραχμάς.

Ε΄) Τὴν ἔπαθεν ὁ ἀγοράσας ἀντὶ 200 δραχμῶν τὸ ἐνεχυρόγραφον, διότι πληρώσας εἰς τὸν κάτοχον τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐνεχυρογράφου τοῦ ἐμέτρησε δραχμὰς 200, πρέπει νὰ πληρώσῃ εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστήριον ἄλλας 300 διὰ νὰ πάρῃ τὸ ἐνεχυριασθὲν μισὸ χρυσὸ εἰκοσάφραγκο, τοῦ ὁποίου ἡ ἀξία εἶνε μόνον 400 δραχμάς.

Ζ΄) Διὰ νὰ σωθοῦν οἱ τρεῖς Ἄγγλοι πρέπει, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τοῦ βέλους τοῦ σχήματος, νὰ τοποθετηθοῦν εἰς τὰς θέσεις 5ην, 10ην καὶ 11ην, τοῦ κύκλου.

Η΄) Ἡ τοποθέτησις πρέπει νὰ γίνῃ ὡς ἑξῆς: Ἀριστερὰ ὁ κύκλος, δεξιὰ τοῦ κύκλου ὁ σταυρὸς καὶ δεξιὰ αὐτοῦ τὸ τετράγωνον. Μετὰ τὸ τετράγωνον ὁ ἀστήρ. Ἐντελῶς δεξιὰ τὸ χαρτὶ μὲ τὰς κυματοειδεῖς γραμμάς.

★

Εἰς τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος Α΄ τοῦ τεύχους 1ου παρεισέφρυσεν ἕν λάθος. Ἡ ὀρθὴ λέξις εἶνε ἡ ἀποσταλεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Μιχαλᾶ (Κέρκυρα) καὶ ἡ διάταξις τῶν ἐννέα δοθέντων ἀριθμῶν ὡς ἑξῆς: 17 — 12 — 13 (ἄνω), 10 — 14 — 18 (μέσον), 15 — 16 — 11 (κάτω).

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ „ΑΟΔΟ" (ΑΡ. 4)

Ὁ καλὸς φίλος τοῦ ΑΟΔΟ κ. Ἀντ. Χαρουπιάδης, εἶχε τὴν εὐγένειαν νὰ μᾶς ἀποστείλῃ τὸ κατωτέρω θαυμάσιον Σταυρόλεξον μὲ τὸν τίτλον τοῦ περιοδικοῦ. Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν κάμνει ἡ συμμετρία τοῦ Σταυρολέξου αὐτοῦ.

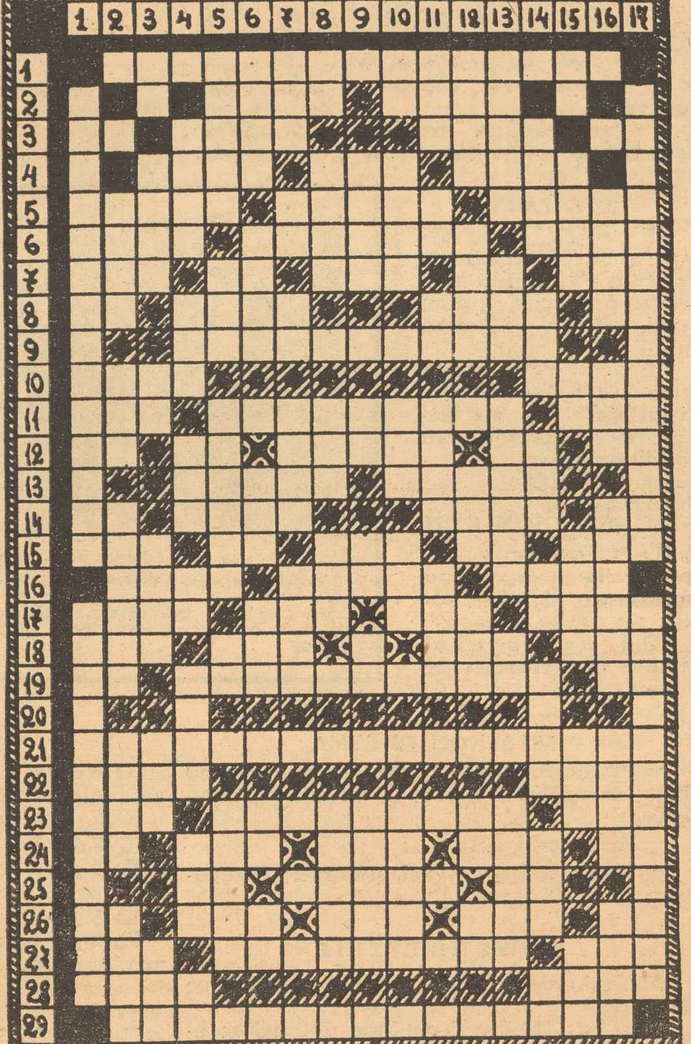

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ὀνομαστὸς βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων (ὁ Σαρδανάπαλος τῶν Ἑλλήνων).
2. Φροῦτα καλοκαιρινὰ (καθαρ.). — Τὸ κατήργησε ὁ Κεμάλ.
3. Ἄρθρον (πληθ.). — Ποσοτικὴ ἀντωνυμία (πληθ. δημ.). — Τουρκικὸν γυναικεῖον ὄνομα. — Γράμμα γαλλικόν.
4. Αἰγυπτιακὴ θεότης χωρὶς κατάληξιν. — Νότα. — Μάρκα βενζίνης.
5. Υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους. — Ἀλλοί του ποὺ δὲν ἔχει... νὰ ξυστῇ.— Παιχνίδι μεγάλης διαρκείας, ἀλλὰ ... καὶ ὑπομονῆς.
6. Μετοχὴ οὐδετέρου τοῦ ρήματος ποὺ σημαίνει τρέχω. — Βασίλισσα φίλης χώρας. — Ὄνομα τριῶν ὁμοναστῶν Ἀράβων Βασιλέων τῆς Σεβίλλης.
7. Αἰσθητικὸν ὄργανον. — Ἄρθρον. — Τρία γράμματα ἀπὸ τὸν τίτλον τοῦ περιοδικοῦ μας. — Ἄρθρον (πληθ.). — Παρατατικὸς 3ου προσώπου τοῦ «εἶμαι».
8. Γράμμαι. — Ἠθοποιὸς τοῦ κινηματογράφου, ἀλλὰ καὶ στρατιωτικὸν παράγγελμα. — Ἄρθρον (πληθ.). — Πρόθεσις
9. Ἡ δευτέρα κατὰ τὴν μυθολογίαν σύζυγος τοῦ Οἰδίποδος, θυγάτηρ τοῦ Σθενέλου.
10. Οἰκιακὸν ζῶον. — Κράτος τῆς Ἀσίας.
11. Τελικὸς σύνδεσμος. — Τὸ περίφημο νησὶ τοῦ Ροβινσῶνος. —Ποταμὸς τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Ἄνω Σαβοΐαν.
12. Ἀρχὴ καὶ τέλος. — Δικά μου. — Ἀρχαία ὀνομασία τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας. — Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία. — Μᾶς τὰ δίνουν οἱ κότες.
13. Σηκῶστε (καθαρ.). — Ὅταν τρυπήσῃ ἡ ὁλόκληρη περνοῦμε μισή.
14. Ὄνομα πολλῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης. — Ἄρθρον (πληθ.). — Ὁ «σκύλος» στὴν γαλλικήν. —Ἄρθρον.
15. Εὐθέα. — Χοῖρος (καθαρ.). — Τὰ ἀρχικὰ ποδοσφαιρικοῦ συλλόγου. — Νότα. — Πρόθεσις.
16. Ὀνομαστοὶ φυλακαὶ τῆς Ἀμερικῆς (Ἡ λέξις προφέρεται συνήθως δίς). — Μέρος τῶν ποδῶν τοῦ ἵππου (πληθ.). — Ὄνομα πολλῶν βασιλέων τῆς Βουλγαρίας τοῦ δευτέρου βουλγαρικοῦ Βασιλείου.
17. Ποτάσα. — Ὡραιότατος βασιλεὺς τῆς Ἀρμενίας περίφημος ἐκ τοῦ πρὸς τὴν Σεμιράμιδα ἐρωτικοῦ πάθους του. — Τοῦ αὐτοῦ μεγέθους. — Ὁ πρῶτος μὴν τοῦ ἱεροῦ ἔτους τῶν Ἑβραίων καὶ πρωτεύουσα τῆς Παλαιστίνης.
18. Πόλις τῆς Ἰνδοκίνας. — Προφερομένη δὶς σημαίνει εἶδος ψαρεύματος. — Χρονικὴ ὑποδιαίρεσις. — Πόλις τῆς Οὐγγαρίας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Τίσζα.
19. Τ. Ρ. — Βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων (340 π. Χ.). — Παρακελευσματικόν.
21. Σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος δευτερεῦον.
22. Ποτάμιον. — Πανδοχεῖον.
23. Τὸ ἐφώνησεν ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. — Ἐφευρέτης τοῦ γραμμοφώνου. — Δηλητήριον.
24. Δύο ὅμοια φωνήεντα. — Ὑποκοριστικὸν ὄνομα γυναικός. — Πόλις τῆς Κολχίδος εἰς ἣν κατὰ τὴν μυθολογίαν εὑρίσκετο τὸ χρυσόμαλλον δέρας. — Ἡ προσωποποίησις τῶν Ἀμερικανῶν. — Σ. Μ.
25. Πρόθεσις. — Προστακτικὴ ρήματος χρησιμοποιουμένη πρὸς ἐπιβολὴν σιωπῆς ἀπὸ τοὺς ἀμόρφωτους. — Βυζαντινὴ μουσικὴ νότα.
26. Βυζαντινὴ νότα. — Ἀσχολούμενοι μὲ τὰ σταυρόλεξα τὴν σκοτώνετε. —Χρονικὸς σύνδεσμος.— Δικό σου. — Ὑποθετικόν.
27. Παραπεμπτικόν. — Περίφημον ἔργον τοῦ Π. Μπετουὰ μετὰ τοῦ ἄρθρου. Τὸ φωνάζει ἡ γαλαρία στὸ θέατρο ὅταν ἀρέσῃ μία σκηνή.
28. Μάρκα περιστρόφου. — Θεὸς καὶ πλανήτης.
29. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς μικροῦ καταδιωκτικοῦ τμήματος χωροφυλάκων.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Οὕτω πως καλοῦνται αἱ ἐν τῷ Ἄθῳ 20 ἱεραὶ Μοναί. — Γνωστὸς διὰ τὰ φιλελληνικά του αἰσθήματα Γάλλος συγγραφεύς.
2. Εἷς ἐκ τῶν 12 ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ. — Τοπικὸν ἐπίρρημα. — Θεὸς τῶν Ἀσσυρίων. — Μέρος τοῦ στόματος (πληθ.). — Γυναικεῖον τσιγγάνικο ὄνομα.
3. Νότα. — Ὄχι ὁ μισός. — Νότα. — Γνωστότατον μελόδραμα, ὅπως γράφεται εἰς τὴν γαλλικήν. — Ἡ πέμπτη λέξις τοῦ 14 καθέτως ἄνευ τελικοῦ. — «Ντροπή» στὴν τουρκική.
4. Ποσοτικὴ ἀντωνυμία. — Ὁ μὴν τῶν ἀνθέων εἰς τοὺς ποιητὰς (γεν.). — Ὅρος σκακιοῦ. — Βυζαντινὴ νότα. — Κοινῶς κρέας. — Ὁμιλῶ, λέγω στὴν δημοτική. — Θ. Ο.
5. Ὑπάρχει στὴν Σαχάρα ἀλλὰ καὶ στὸ ...Ζάππειον. — Εἰδησεογραφικὸν Πρακτορεῖον. — Βασιλεὺς ἀφρικανικοῦ κράτους. — Βυζαντινὴ νότα. — Ὄχι μεγάλη.
6. Πρόθεσις. — Μάρκα αὐτοκινήτου. — Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία. — Πόλις τῆς Γαλλίας, πρωτεύουσα τοῦ Νομοῦ Κάτω Ροδανοῦ. — Βυζαντινὴ νότα. — Δύο ὅμοια φωνήεντα.
7. Αἰσθητικὸν ὄργανον. — Δεικτικὸν μόριον. — Προσωπικὴ ἀντωνυμία. — Τὸ ἥμισυ «Μπίαριτς». — Διεθνὴς Μακεδονικὴ Τρομοκρατικὴ Ὀργάνωσις.
8. Κτητικὴ ἀντωνυμία. — Περίφημη γιὰ τὰ λουκούμια της. — Βιβλικὸν πρόσωπον. — Ποταμὸς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς χωρίζων τὴν Βραζιλίαν ἀπὸ τὴν Παραγουάην. — Τὸ μικρὸν ὄνομα τῆς ἄλλοτε περίφημης βεντέτας τοῦ κινηματογράφου Μέλλερ.
9. Χώρα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.— Ὑποθετικόν. — Γράμμα γαλλικόν. — Ἀριθμός. —Τὸ μικρὸν ὄνομα Γερμανίδος ἠθοποιοῦ τοῦ κινηματογράφου.
10. Πρόθεσις συγκεκομμένη. — Εἶδος ὑφάσματος. — Λουτρόπολις τῆς Γαλλίας. — Σύνδεσμος συμπλεκτικός. — Εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν.
11. Τὰ διαβάζουμε στὰς ἐφημερίδας. — Πόλις τοῦ Βελγίου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ντέντρ. — Ἄρθρον. —Ἄρθρον (πληθ.). — Πιθανῶς.
12. Αἰγυπτιακὴ θεότης. — Λέξις χαρτοπαιγνίου. — Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία (πληθ. δοτ.). — Ὄνομα πόλεως καὶ πολιχνῶν τῆς Γαλλίας. —...Αὔριον. — Νότα.
13. Ὄχι ὁλόκληρες. — Ἀναφορικὴ ἀντωνυμία (πλ.). — Ὅταν κυριεύει τοὺς ἐρωτευμένους γίνονται ἀνυπόφοροι. — Ἡ πρώτη λέξις τοῦ 14 ὁριζοντίως. — Κουρέλι.
14. Ἓν ἐκ τῶν δύο ὀνομάτων τῶν μεγαλειτέρων ἐν Ἑλλάδι λιθογραφικῶν ἐργοστασίων. — Κτητικὴ ἀντωνυμία (πληθ.). — Ὁμοιωματικὸν (δημ.). — Δικά σου. — Εἶνε ἡ Γερμανία. — Σύνδεσμος ἐναντιωματικός. — Ἐπιφώνημα πόνου.
15. Χεροῦλι. — Ἄνθη. — Ἀρχαία ὀνομασία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἀβησσυνίας. — Συμπλεκτικὸς σύνδεσμος. — Μεγάλα ὑψώματα.
16. Τὸ μικρὸν ὄνομα μεγάλης Γερμανίδος βεντέτας τοῦ κινηματογράφου. — Σηκώνω. — Χώρα τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς (αἰτ.). — Ὑποζύγιον. — Τὸ ὄνομα τοῦ μεγαλειτέρου τυράννου τῶν Ἰωαννίνων.
17. Ἔγχορδον μουσικὸν ὄργανον. — Ἔχει περάσει πολλὰ δεινά, πολλὰ βάσανα.

✶

Η ΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 3, θὰ δημοσιευθῇ (ἐξαιρετικῶς αὐτὴν τὴν φορὰν καὶ λόγῳ ἐλλείψεως χώρου) εἰς τὸ προσεχές.

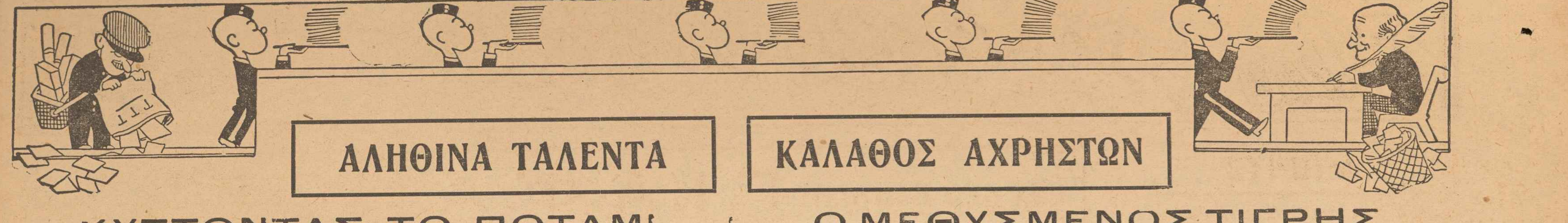

ΑΛΗΘΙΝΑ ΤΑΛΕΝΤΑ

ΚΥΤΤΩΝΤΑΣ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἡ γρηὰ Φατμὲ ἀφῆκε τὸν μπόγο στὴν ἄκρη τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀναστέναξε βαθειά.

— Γιατί κάνεις ἔτσι; Τί ἔχεις; Μήπως κουράστηκες; — τὴ ρωτᾷ ἡ νεαρὰ Ζεϊνὰπ, ἡ γειτονοποῦλα της. Εἴχανε ἔρθει μαζὶ στὸ ποτάμι γιὰ νὰ πλύνουν.

Ἡ γρηὰ δὲ μίλησε. Βύθισε τὸ βλέμμα της στὸ θολὸ Σαγγάριο. Θυμήθηκε τὰ περασμένα.

Ἡ κοπέλλα πέταξε χάμου τὰ ξύλα ποὺ βάσταγε καὶ ἔτρεξε κοντά της.

— Τί ἔχεις, γιαγιά; Τί κυττᾶς; — ξαναρώτησε, ἀνοίγοντας διάπλατα τὰ ἀθῶα της μάτια.

Τὴν ἔλεγε γιαγιά, ἂν καὶ δὲν εἶχε ἀποκτήσει ἡ δόλια ἐγγόνια, οὔτε καὶ παιδιά. Ἤτανε γεροντοκόρη. Εἶχε περάσει τὰ πενῆντα.

Ἡ μικρὴ τιτίβιζε μὲ ἀφέλεια, χωρὶς νὰ ὑποπτεύεται τὸν πόνο της.

— Καὶ τὴν ἄλλη φορά, ποὺ ἤρθαμε νὰ πλύνουμε τὰ κιλίμια, πάλι τὸ ἴδιο ἔκανες. Μήπως φοβᾶσαι τὸ ποτάμι, ποὺ εἶνε τόσο πλατὺ, καὶ τόσο θολό; Ἔτσι φαίνεται. Ἄ! Ἐμένα μ' ἀρέσει πολύ. Γιὰ κύττα καὶ τὶς ἰτιὲς στὶς ὄχθες... Πῶς παίζουν τὰ κλωνάρια τους μέσα στὸ νερό... Τί ὄμορφα... Νά, τώρα θὰ δῇς γιαγιά. Θὰ βγάνω τὰ τσουράπια μου καὶ θὰ βουτήξω μέσα. Μπλούμ! Νά, αὐτοῦ ποὺ δὲν ἔχει βάθος.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἡ κοπέλλα ἔβγαλε γρήγορα - γρήγορα τὶς γραμμωτὲς μάλλινες κάλτσες της, μάζεψε τὸ φουστάνι της ὥς τὰ γόνατα καὶ μπῆκε στὸ ποτάμι.

Φώναζε χαρούμενα, πλατσουλῶντας:

— Ὤ! ὤ! ὢπ!... Γιὰ κύττα γιαγιά!...

Ἡ Φατμὲ γέλασε.

— Ἔτσι ντέ! Κάνε κέφι, γιατί θέλω νὰ σοῦ διηγηθῶ κάτι, σὰν βγῶ ὄξω. Ἕνα μυστικό, ποὺ δὲν τὸ ἐμπιστεύτηκα σὲ κανένα.

— Ἄσ' τὶς τρέλλες, Ζεϊνὰπ καὶ ἔλα νὰ πιάσουμε δουλειά, πρὶν μᾶς πλακώσῃ ἡ ζέστη — εἶπε ἡ γρηά.

Ἡ μικρὴ ἐβγῆκε χαχανίζοντας.

Γρήγορα ἔφτιαξε μιὰ πρόχειρη γωνιά, μὲ πέτρες, ἔστησε μὲ ἐπιτηδειότητα τὸ καζάνι καὶ ἔβανε φωτιά. Ἔπειτα διάλεξε δυὸ μεγάλες, πλατειὲς πέτρες, σὰν πλάκες κοντὰ στὴν ὄχθη καὶ ἡ δυὸ γυναῖκες καθήσανε χάμου, ἀντικρυστὰ καὶ ἄρχισαν νὰ πλένουν.

Ἡ γρηὰ δὲν μιλοῦσε. Ἡ μικρὴ ἄνοιξε πάλι τὴν κουβέντα.

— Γιαγιὰ Φατμέ, κάτι θέλω νὰ σοῦ πῶ. Κάποιο μυστικό...

— Τί μυστικό; — Ρώτησε ξηρὰ ἡ γεροντοκόρη.

— Νά, εἶνε τώρα μιὰ βδομάδα, ποὺ ἔχω μιὰ ἀνησυχία. Μὲ κυνηγᾶνε δυὸ παλληκάρια. Μὲ θέλουν, λένε, γιὰ γυναῖκα τους. Δὲν ξέρω, ἂν εἶνε ἀλήθεια. Ὁ ἕνας εἶνε— τὸν ξέρεις, τὸν ψηλό, τὸν ὄμορφο Χασάν, μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιά. Τὸν ἔχεις ἀκούσει τί γλυκὰ παίζει φλογέρα... Ὁ ἄλλος... Ξέρεις ποιὸς εἶνε; Νά, ἐκεῖνος ὁ χαζός, ὁ Ἰσμαήλ, ποὺ πουλάει ἀρώματα καὶ μοσχοσάπουνα. Ποιὸν νὰ πάρω, γιαγιά;

— Ὅποιον ἀγαπᾶς, παιδί μου...

Ἡ Ζεϊνὰπ σώπασε λίγα λεπτὰ καὶ ἔπειτα ξαναρώτησε:

— Ἐσὺ, δὲν ἀγάπησες γιαγιά;

Ἡ γεροντοκόρη ἀναστέναξε καὶ κύτταξε πάλι τὸ θολὸ Σαγγάριο.

— Μά, τί κυττᾶς τὸ ποτάμι δλοένα; Μήπως ἀγαποῦσες κανένα ψαρᾶ;

Ἡ γρηὰ ἀφῆκε τὸ σαποῦνι ἀπ' τὸ χέρι της καὶ σκούπισε μὲ τὸ μανίκι ἕνα δάκρυ. Ὕστερα, ἀφοῦ ξεροκατάπιε, δυό, τρεῖς φορὲς ἄρχισε νὰ λέῃ:

— Ψαρᾶς δὲν ἤτανε, μικρή μου Ζεϊνὰπ, ὁ ἀγαπημένος μου... γιατὶ καὶ ἐγώ, σὰν ἤμουνα νέα, σὰν καὶ σένα ἀγάπησα. Κι' ἀγάπησα πολύ. Ὁ Ριζᾶς μου. Τὸν ἀγαποῦσα καὶ μὲ λάτρευε. Εἴχαμε ὁρκισθῆ στὰ κρυφὰ πῶς θὰ παρθοῦμε. Δὲν ἦταν τυχερό. Ἔξω ἀπὸ τὸ κισμέτ, τίποτε δὲ γίνεται. Ξέσπασε ὁ πόλεμος. Παντοῦ πρῶτος ὁ λεβέντης μου. Μ' ἀποχαιρέτησε κρυφά, τὴ νύχτα κάτω ἀπ' τὰ παράθυρά μας, τὴν ὥρα ποὺ κοιμόντουσαν ὅλοι.

— Ἔχε γειὰ Φατμέ, καὶ παρακάλα τὸν Ἀλλάχ, νὰ γυρίσω νικητής.

Δὲν τὸν ξανάϊδα. Σκοτώθηκε σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ ποτάμι.

Ἡ γρηὰ κύτταξε πάλι τὸ θολὸ Σαγγάριο καὶ εἶπε:

—Τὸν βλέπεις τὸ Σαγγάριο, μικρή μου, πόσο ἄγριος εἶνε; Πόσο θολός;

Καὶ ἄρχισε νὰ τρίβῃ τὰ ροῦχα ἀργὰ - ἀργά. Ἕνα δάκρυ κύλισε πάνω στὰ ζαρωμένα της μάγουλα, στάλαξε χάμω καὶ ἀνακατεύτηκε μὲ τὸν πυκνὸ ἀφρὸ τοῦ σαπουνιοῦ.

ΕΥΡΥΑΝΘΗ

ΠΟΝΕΜΕΝΟΣ

Περνῶντας χθὲς τὸ βράδυ ἀπ' τὴν αὐλή (σου
ἀντίκρυσα δυὸ ρόδα μαραμένα.
Κι' ἐπῆγε ὅλος μου ὁ νοῦς στὰ περασμένα
στὶς μέρες κεῖνες ποὔζησα μαζί σου.

Θυμήθηκα τ' ἀγύριστα τὰ χρόνια
ποὺ σοὔφερνα λουλούδια μυρωμένα
καὶ ὄνειρα χρυσᾶ εἶχα πλασμένα
νὰ σ' ἀγαπῶ ἀγάπη μου αἰώνια.

Καὶ σὺ γλυκὰ στὰ μάτια μὲ κυττοῦσες
ποὺ ἀπ' τὴ χαρά μου ἤμουνα πνιγμένος
καὶ μοὔλεγες τρελλὰ πῶς μ' ἀγαποῦσες.

Καὶ τώρα πιὰ εἶνε ὅλα ρημαγμένα.
Ἡ πόρτες, τὰ παράθυρα κλεισμένα
Κι' ἐγὼ γυρίζω πάντα πονεμένος.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΥΓΔΑΣ

ΚΑΛΑΘΟΣ ΑΧΡΗΣΤΩΝ

Ο ΜΕΘΥΣΜΕΝΟΣ ΤΙΓΡΗΣ

ΦΡΙΚΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἦτο μία ἀπὸ ἐκείνας τὰς νύκτας, ἐντὸς τῶν ὁποίων βαρύγδουπος κωδωνίζει ἡ τύψις τοῦ συνειδότος, ὡς ἡ σφῦρα τοῦ σιδηρουργοῦ ἐπὶ ἀδεσπότου ἄκμονος. Σεληνοφώτιστος ἐμαίνετο ἡ θερινὴ νὺξ ἐκ τῆς ὁποίας ἀπουσίαζον τὰ ἐρεβώδη σκοτάδια, τὰ ὁποῖα διέρχεταί τις ᾄδων ᾄσματα μέσῳ πυκνοφύλλων δασῶν, πρὸς ἄγραν ποιητικῆς μοναξιᾶς καὶ σωματικῆς ἐξασκήσεως. Οὕτω μοὶ ἀφηγήθη ὁ περιπετειώδης φίλος μου Μάρκος, ἐπανακάμψας ὁπωσοῦν ἐκ Μυτιλήνης, ὅταν μίαν τοιαύτην ἑσπέραν ἐπροχώρησεν εἰς τὴν ζούγκλαν ἀσκεπὴς διὰ νὰ πάρῃ δροσίαν καὶ κατασκευάσῃ αὐθορμήτως μερικὰ ποιήματα. Ὄχι ὅτι ἦτο ποιητὴς ὁ ἀτυχὴς φίλος μου Μάρκος. Ἀλλὰ εἰς τὴν μοναξίαν καὶ τὸ ὑψιπετὲς θέαμα, ἐθεώρησε καθῆκον νὰ ἐξυχνιάσῃ τὰς ποιητικάς του φλέβας. Ἀποσπάσας τότε ἀμφίστομον μάχαιραν ἔκοψε διαμπερῶς χουρμάδας τινὰς μὲ τοὺς ὁποίους διεσκέδαζε ἄλλοτε τρώγων τούτους ἀνελλιπῶς, καὶ ἄλλοτε πετροβολῶν διὰ νὰ ἀστειευθῇ τὰ διάφορα ἄγρια θηρία τὰ ὁποῖα συναπήντα ἀνὰ πᾶν βῆμα του. Ἐνῷ ὅλα ἔβαινον ὁμαλῶς καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ἀρθρώσῃ τὸ πρῶτον δίστιχον εἰς ὄφελος τῶν χουρμάδων, τοὺς ὁποίους μετὰ βουλιμίας κατεβρόχθιζεν, ἦλθεν ἀντιμέτωπος πρὸς μίαν ὑψηλὴν καὶ ἀρωματικὴν βανανέαν ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέσπασε ἀκροθιγῶς ὁλόκληρον παραφορτωμένον κλαδίσκον.

Ἔφαγε ἀρκετὰς βανάνας μειδιῶν μετὰ πατάγου καὶ πετῶν περιφρονητικῶς τὰς φλύδας εἰς τὸ δάπεδον. Ὁ μωρός! Ἐνόμιζεν ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὸ σπίτι του, καὶ δὲν ἐσυλλογίζετο ὅτι αἱ φλῦδαι τῶν βανανῶν πιθανὸν νὰ τοῦ ἔκαμνον κάκιστον κακόν. Δὲν εἶχε τελειώσει τὴν διανοητικήν του αὐτὴν σκέψιν καὶ ἐκ τῶν ἔνδον μιᾶς ζουγλουειδοῦς στέππης ἀνεφάνησαν κραυγαὶ ὁμοιάζουσαι μὲ βρυχηθμοὺς λέοντος.

Προϊούσης τῆς νυκτερινῆς περιπετείας τοῦ Μάρκου αἱ κραυγαὶ ἐπλησίαζον ὁλοταχῶς καὶ πρὶν ἀκόμη ἐξημερώσῃ εἰς τὴν φωτοσκίασιν τοῦ πρωϊνοῦ λυκόφωτος ἀντελήφθη νὰ ὁρμᾷ ἐξ ἀποστάσεως ἓν ζῶον τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ μικρὰ γαλῆ, τὴν ὁποίαν διετήρει εἰς τὸν οἶκον του.

—Κύττα: Κύττα: εἶπε ἐντός του. Ἡ ψιψίνα μὲ ἠκολούθησε: — Ψίτ: Ψίτ: ἔκαμε μὲ μορφασμὸν ἐκπλήξεως.

Ἡ Γαλῆ παραδόξως δὲν ὑπήκουσε. Ἴσως διότι ἦτο ἀκόμη πολλὲς λεῦγες μακράν του.

— Ἂς ὑπάγω, ἐσκέφθη τότε, ἐγὼ νὰ τὴν ἀνταμώσω:

Καὶ ἐξεκίνησε πρὸς ἀντάμωσίν της. Ἀλλὰ δὲν ἐπρόλαβε. Ἓν βῆμα ἔκαμνεν ὁ Μάρκος εἴκοσι ἔκαμνεν ἡ ψιψίνα. Καὶ οὕτω μετὰ πολύωρον καταδίωξιν ὁ Μάρκος ἐπείσθη ὅτι τὸ ζῶον δὲν τὸν ἠγάπα πλέον.

— Ἀλλὰ διατὶ ἄραγε; Τί τῆς ἔκαμα;

Μὲ τὴν αὐτοερώτησιν αὐτὴν τὰ πράγματα μετεβλήθησαν. Καὶ ἡ γαλῆ ἤρχισε νὰ τὸν πλησιάζῃ. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ ἔπιπτεν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἀλλὰ ἰδοὺ αἴφνης τὸ ζῶον ἔφθασεν εἰς τὰς φλύδας τῶν βανανῶν, τὰς ὁποίας ὁ ἀσυλλόγιστος Μάρκος εἶχε ρίψει χαμαί. Ἄνευ προσοχῆς ἐπάτησεν αὐτὰς καὶ ἐγλύστρησεν καὶ ὡς ἐὰν ἦτο μεθυσμένον ἐρρίφθη κατεπάνω του καὶ τὸν κατεσπάραξε. Τότε μόνον ἠννόησε ὁ Μάρκος ὅτι δὲν ἦτο ἡ μικρὰ γαλῆ τὴν ὁποίαν διετήρει εἰς τὸν οἶκον του, ἀλλὰ εἷς θεώρατος τίγρης μὲ ὀδόντας γλαφυροὺς καὶ ὀξυρύγχους τὸ ὁποῖον μία θηριώδης ὕπαρξις ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέθανεν ὁ ἀτυχὴς Μάρκος ἐξελθὼν εἰς περίπατον μετὰ τόσης χαρμοσύνου ὑπερηφανείας.

Τὴν ὥραν, ὅμως, καθ' ἣν ὁ ἀτυχὴς φίλος μου, ὁ Μάρκος, κατήρχετο εἰς τὰ ἔνδον τοῦ τρομεροῦ θηρίου ἐνεθυμήθη τοὺς λόγους τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, ὅταν τὸν ἐσούβλισαν, καὶ ἀνέκραξε λυπητερῶς:

Γιὰ δὲς καιρὸ ποὺ διάλεξε
ὁ Χάρος νὰ μὲ πάρῃ,
τώρα ποὺ ἀνθίζουν τὰ κλαριὰ
καὶ βγάζει ἡ γῆς χορτάρι!...

Ἄχ, μαννούλα μου!

Καὶ τότε τὸ ζῶον τὸν ἐκύτταξεν ἀσκαρδαμυκτί, ἐθύμωσε δὲ πολὺ καὶ τὸν ἐκατάπιε ὡς λουκουμᾶν μετὰ μεγάλης ὀρέξεως καὶ προσοχῆς. Δὲν ἐπέρασε ὅμως πολὺ καὶ ἐδηλητηριάσθη τὸ ἄτυχον ζῶον ποὺ ἔφαγε τὸν Μᾶρκον.

Οὕτω ἀπεβίωσεν ἐνδόξως ὁ ἀνόητος Μάρκος, ὅστις ὀρθῶς μοῦ ἔλεγε κατόπιν:

— Πρόσεχε, φίλε μου Θεμιστοκλῆ, ὅταν περπατᾷς εἰς τὴν ζούγκλαν, ποτὲ μὴ ρίπτῃς χαμαὶ τὰς φλύδας τῆς βανανέας. Διότι θὰ εὑρεθῇ μία θηριώδης ὕπαρξις νὰ σοῦ κάνῃ κάκιστον κακόν.

Ἀρ. Ἐφ.

Σ' ΑΓΑΠΩ

Τὸ ξέρεις! Πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ,
εἶμαι ντροπιάρης καὶ πτωχὸς
ἀλλὰ νὰ ζήσω μοναχὸς
δὲν ἠμπορῶ! Σὲ ἀγαπῶ!

Σὲ ἀγαπῶ, ὦ Ἄννα μου,
Ρώτησε καὶ τὴ μάννα μου!
σὲ ἀγαπῶ πολὺ-πολὺ
μὲ ἀφοσίωση τρελλή.

Καὶ ἂν καὶ σὺ δὲν μ' ἀγαπᾷς
μόνος μου τί νὰ κάνω;
σὲ μιὰ γωνιὰ κάποια βραδυὰ
θὰ πέσω νὰ πεθάνω!

Ἀδ. Κ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Μ. ΑΞ. Ἐνταῦθα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμότατα.

Δίδα ΜΑΡ. Α. ΚΟΥΤ. Χαλκίδα. Γράφετε πολὺ ὡραῖα καὶ διατυπώνετε μὲ μεγάλην σαφήνειαν τὰ διανοήματά σας. Θὰ μᾶς ἦταν πολὺ εὐχάριστη μιὰ συχνὴ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μαζί σας.

κ. ΥΙΟΝ ΠΑΠ. Ἐλασσῶνα. Τὰ εὐγενικά σας λόγια μᾶς συνεκίνησαν βαθύτατα.

κ. Γ. ΧΑΝ. Λάρισαν. Καμμιὰν ἀξιόλογη συνεργασία δὲν ἔχουμε ἀποκλείσει. Ἀντιθέτως ἔχουμε ἀπόφασι νὰ ὑποστηρίζουμε μὲ ὅλες μας τὶς δυνάμεις κάθε νέο ταλέντο.

κ. ΕΜ. ΑΝΤ. ΚΑΛ. Κνίδην Γρεβενῶν. Ἐδόθη ἐντολὴ εὐχαριστοῦμεν.

κ. ΣΩΤ. ΣΤΑΘ. Παλαιὸν Φάληρον. κ. ΜΑΡ. ΚΑΛ. Ἀργοστόλι. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμότατα.

κ. ΝΙΚ. ΔΑΣΚ. Σοφικὸν Κορινθίας. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς. Ἐδόθη ἐντολή.

κ. ΔΗΜ. Ι. ΠΑΝΑΓ. Ν. Ἐπίδαυρον, Ναυπλίου. Ἐλπίζομεν νὰ ἐμείνατε ἱκανοποιημένος. Διὰ τὴν ὑπόθεσίν σας θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν, ἀφοῦ λάβομεν τὰς πληροφορίας ποὺ ζητεῖτε.

κ. Γ. ΓΑΡ. Ἐνταῦθα. Πολὺ καλόν, ἀλλὰ ἔχομεν ἀποκλείσει τὸ εἶδος αὐτό.

κ. Κ. ΜΠ. Σῦρον. Σᾶς εἴμεθα εὐγνώμονες γιὰ ὅσα ἐπαινετικὰ γράφετε.

κ. ΣΠ. Κ. ΒΡΟΓΚ. Θεσσαλονίκην. Ἔχετε δίκηο. Ἀλλὰ ὑπῆρχον μεγάλαι τεχνικαὶ δυσχέρειαι. Πάντως, ἡ προκειμένη μετατροπὴ μελετᾶται. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας.

κ. ΒΑΣ. ΛΟΓ. Ἐνταῦθα. κ. ΑΠ. ΚΑΤΣΙΡ. Βόλον. Εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὰ καλά σας λόγια.

κ. ΣΤ. ΜΠΑΡ. Τρίκκαλα. Προσπαθοῦμε νὰ εὕρωμεν ἀντίτυπον τοῦ περιοδικοῦ, ποὺ μᾶς ὑποδεικνύετε.

κ. Δ. ΜΙΧ. Λάκωνες Κερκύρας. Τὰ καλά σας λόγια μᾶς συγκινοῦν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Συνεργασία σας εὐπρόσδεκτος. Φθάνει νὰ ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν κρίσιν μας.

Δίδα ΑΝΘ. ΜΙΧ. Ἐνταῦθα. Θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ ἰδιαιτέρως ὁ κ. Παλαιολόγος.

κ. ΧΡ. ΡΟΝΓ. Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

κ. ΚΩΝ. ΤΡΙΚ. Ἐνταῦθα. Σεῖς θὰ ἔπρεπε νὰ εἶσθε...κάβουρας, ὄχι ἄνθρωπος, καὶ μάλιστα συνεργάτης περιοδικοῦ.

κ. Λ. ΑΣΤΕΡ. Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ καλά σας λόγια.

κ. ΣΤ. ΠΑΣΧ. Χρυσῆ Ἀρδέας. Μελετῶμεν τὰς ὑποδείξεις σας, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ πλεῖσται ὀρθόταται. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

κ. Β. ΠΑΝΑΓ. Μάραθον, Γαργαλιάνων. Ἐδόθη ἐντολή.

κ. ΓΚΟΥΜΑΝ, Καλύβια, Καλάμας. Εὐχαριστοῦμεν, αἱ ὑποδείξεις σας συμπίπτουν μὲ τὰς ἰδέας μας καὶ θὰ πραγματοποιηθοῦν σιγὰ - σιγά.

— Ἐλήφθη καὶ ἐτέθη ὑπὸ κρίσιν συνεργασία τῶν: Ἀπ. Κατσ. (Βόλος) Μαρ. Καλ. (Ἀργοστόλι) Χρ. Κουλ. (Πειραιεὺς), Βασ. Λυγ. (Ἐνταῦθα), Μιμ. Κάρ. (Ἀθῆναι), Δ. Ι. (Ἀθῆναι).

ΟΜΙΛΟΥΣΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΠΟΤΕ ΕΓΕΝΝΗΘΗΤΕ ;

— Ἂν ἐγεννήθητε ἀπὸ 15—21 Ἰουνίου καὶ εἶσθε ἄνδρας, τότε...

Μέχρις ὅτου γίνετε δέκα ἐτῶν, θὰ περάσετε ὅλες τὶς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Ὕστερα, ὅμως, θὰ γίνετε γερὸς σὰν ἀτσάλι καὶ δὲν θἄχετε φόβο ἀπὸ τίποτε. Ἡ μόνη ἀδυναμία, ποὺ θὰ αἰσθάνεσθε θὰ εἶνε στὸ οἰκονομικὸ ζήτημα, ὅπου δὲν θὰ κατορθώσετε ποτὲ νὰ φέρετε ἰσοζύγιο. Στὸ ἐμπόριον δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ διαπρέψετε. Ἀντιθέτως, στὶς ἐπιστῆμες θὰ ἔχετε μεγάλην κλίσιν καὶ θὰ γίνετε, ἂν σπουδάσετε, πρώτης τάξεως γιατροὶ ἢ δικηγόροι. Ἕνας ἀπὸ σᾶς, ὅμως, παρ' ὅλο τὸ δίπλωμα τοῦ γιατροῦ ποὺ θ' ἀποκτήσῃ, θὰ περάσῃ τὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς του κλαδεύοντας μολόχες. Στὸν ἔρωτα ἐπίσης θὰ καταγάγετε ἀρκετοὺς θριάμβους. Δυστυχῶς, ὅμως, τρεῖς ἐξ ὑμῶν, θὰ συνάψουν ἀτυχεστάτους γάμους καὶ θ' ἀναγκασθοῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν συζυγικὴν στέγην καὶ νὰ γίνουν φασουλέμποροι. Ἡ καλή σας μέρα εἶνε ἡ Τετάρτη, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ πίνετε τὸ πρωῒ τῆς ἡμέρας αὐτῆς μιὰ πορτοκαλάδα φραπέ. Ἂν δὲν βρίσκετε ὅμως πορτοκάλια στὴν ἀγορά, τότε πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῆς γκίνιας νὰ τρυπᾶτε μὲ μιὰ καρφίτσα τὴ μύτη σας. Ἡ κακή σας μέρα εἶνε ἡ Δευτέρα. Γιὰ νὰ μὴ σᾶς συμβῇ κανένα ἀπευκταῖο, πρέπει τὴν παραμονὴ κάθε Δευτέρας νὰ κοιμᾶσθε ἐπὶ ὀκτὼ λεπτὰ τῆς ὥρας, ὄρθιοι, ψάλλοντες τὸ γελεκάκι.

— Ἂν εἶσθε γυναῖκα...

Ἡ ζωή σας θὰ εἶνε σὰν ἕνα διαρκὲς ὄνειρο. Λύπη καὶ στεναγμὸς δὲν θὰ μάθετε ποτὲ τί θὰ πῇ. Μόλις γεννηθῆτε, θὰ σᾶς κάνουν ἕνα μπάνιο ἀρωματικὸ καὶ θὰ σᾶς τυλίξουν μὲ φασκιὰ λαμέ, γαρνιρισμένη μὲ ὡραῖα ἄνθη ἀπλικέ. Τὰ πρῶτα καλτσάκια ποὺ θὰ σᾶς φορέσουν θὰ εἶνε ἀραχνοΰφαντα τῆς καλλίτερης μάρκας καὶ τὴ μυτούλα σας θὰ τὴ σκουπίζουν μὲ μαντήλια βὲρ-ἀμὰντ ἀπὸ ὀργκαντζά. Εἰς ἡλικίαν δέκα τεσσάρων ἐτῶν θὰ σᾶς δώσουν τὸ βραβεῖον τοῦ χοροῦ καὶ στὰ δεκάξη χρόνια σας θὰ πάρετε τὸ πρῶτο σας διαζύγιο, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ θἄχετε παντρευθῇ. Εἰς ἡλικίαν δέκα ἐννέα ἐτῶν θὰ καταπιῆτε ἕνα ὁλόκληρο βερύκοκο, πρᾶγμα ποὺ θὰ σᾶς προξενήσῃ ἕνα ἐλαφρὸ τρόμο. Μὴν ἀνησυχῆτε, ὅμως. Ὁ γιατρὸς ποὺ θὰ καλέσετε, θὰ σᾶς δώσῃ μιὰ δυνατὴ γροθιὰ στὴν πλάτη κι' ἔτσι θὰ γλυτώσετε αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπὸ τὸ πνίξιμο. Μέχρι τὰ ἑβδομῆντα ἐννέα χρόνια σας θὰ φαίνεσθε νεωτάτη. Ἀπὸ τὰ ὀγδόντα, ὅμως καὶ πέρα, θ' ἀναγκασθῆτε νὰ ὁμολογήσετε ὅτι περάσατε τὰ τριάντα.

Τὸ χρῶμα ποὺ σᾶς φέρνει γοῦρι εἶνε τὸ κεραμιδί. Ἀλλὰ σεῖς θὰ τὸ λέτε μπρίκ. Τὰ διαμάντια ἐπίσης εἶνε ἡ μεγάλη σας ἀδυναμία. Ὅσο γιὰ τὸν ἀριθμό, ποὺ θὰ σᾶς φέρνῃ τύχη εἶνε ὁ 1700000001. Προσέχετε μήπως πέσετε ἔξω σὲ κανένα μηδενικό. Κινδυνεύετε νὰ πάθετε ἀπὸ ὀξεῖαν ρινίτιδα.

ΒΑΛΤΑΣΑΡ

ΘΑΛΑΣΣΕΣ

Χαρὲς τῆς θάλασσας, χάρμα τῶν καλοκαιριῶν, ἀφροὶ τῶν κυμάτων ποὺ δροσολούζουν τὰ φλογισμένα μέτωπα τῶν ἀνθρώπων, ὁράματα καὶ δροσιὲς παραδείσων μέσα στὴν κόλασι τῆς ζωῆς, πῶς λαχταρᾶ ἡ διψασμένη ψυχὴ τὸν ἐρχομό σας κάθε χρόνο! Γιὰ τὶς εὐτυχισμένες χῶρες ποὺ τριγυρίζει τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο φιλῶντας καὶ δέρνοντας ἀδιάκοπα τ' ἀκρογιάλια τους μὲ τὰ κύματά του, ἡ χαρὰ εἶνε πάντα ἕνα προνόμιο ἐξασφαλισμένο. Ἡ θάλασσα χαρίζει ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς κοινοκτημοσύνης. Εἶνε τὸ ἰδεῶδες καταφύγιο ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Προσιτὴ καὶ πρόσχαρη στὸν καθένα ποὺ θὰ ποθήσῃ τὴ γαλήνη της ἢ θὰ λαχταρίσῃ τὸ τρικύμισμά της. Ἡ πνοή της ἡ ρυθμικὴ καὶ παντοδύναμη χαϊδεύει τὰ μέτωπα καὶ γαληνεύει τὶς ψυχές. Δὲν εἶνε μόνο ἡ χαρὰ κι' ἀπόλαυσις τῶν ματιῶν, ἡ μαγεμένη πηγὴ ποὺ χαρίζει τὴν αἰώνια νεότητα καὶ τὴν ὑγεία στὸ σῶμα, εἶνε μαζὶ καὶ μιὰ βρύση ἀστείρευτη ποὺ ξεδιψᾶ κάθε πνευματικὴ λαχτάρα. Χαρίζει τὴν εἰρήνη στὸ πνεῦμα. Εἶνε ἡ στοργικὴ φίλη ὅλων τῶν πονεμένων ποὺ τῆς ἐμπιστεύονται τὶς λύπες τους, τοὺς πόθους τους, τὰ ὄνειρά τους. Εἶνε ἡ μεγάλη παρηγορήτρα. Τὸ βάλσαμό της ἐπουλώνει ὅλες τὶς πληγές. Ὁ ρυθμός της λικνίζει κι' ἀποκοιμίζει τὶς θλίψεις.

Ἡ θάλασσα δὲν μένει ποτὲ ἡ ἴδια. Κάθε ὥρα, κάθε στιγμὴ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας ἀλλάζει τὴ θαλάσσια σκηνογραφία. Ἐκεῖνοι ποὺ ἔζησαν κοντά της καὶ γνώρισαν τὰ θέλγητρα καὶ τὶς μαγεῖες της, ξέρουν ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς μαγεμένης αὐτῆς ἐναλλαγῆς. Τὴν εἶδαν μὲ τὸ πρῶτο σύθαμπο τῆς χαραυγῆς νὰ κοιμᾶται μέσα στὴν ἀπόλυτη γαλήνη τῆς ἀνυπαρξίας. Τὴν εἶδαν μόλις ξυπνᾶ νὰ παραδίνεται σὲ ἔκστασι ἐμπρὸς στὸ μεγαλεῖο τ' οὐρανοῦ, ν' ἀφομοιώνεται μαζί του σ' ἕνα μοναδικό, ἀσύλληπτο, ὑπερφυσικὸ στοιχεῖο μέσα στὸ μυστήριο τῆς σιγαλιᾶς. Σὲ λίγο εἶδαν τὰ πρῶτα φιλήματα τοῦ ἥλιου νὰ τὴ διαπερνοῦν μὲ μύριες ἡδονικὲς φρικιάσεις. Οἱ ἀσημένιοι διάφανοι ὑδρατμοὶ ποὺ τὴν ἀγνοσκέπαζαν σὰν πέπλοι, διαλύθηκαν μονομιᾶς στὴ διάχυτη εὐδαιμονία τοῦ φωτός. Ἡ θάλασσα πῆρε ὅλα τὰ χρώματα τῆς οὐράνιας παλέττας. Γαλακτώδης, ρόδινη, ὀπάλινη, γαλανή, σμαραγδένια, ὁλόχρυση... Χίλια ρεύματα χρωμάτων ἔπλεκαν τὰ δίχτυα τους ἐπάνω στὸν ὑγρὸ λαβύρινθο τῶν νερῶν της ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ γλαυκὴ συμφωνία τῶν κυμάτων ἄρχισε νὰ συντονίζεται σ' ὅλο της τὸ μεγαλεῖο. Σὲ λίγο τὰ παιγνιδιάρικα κυματάκια ἀφρίζουν, σὰν νὰ παίζουν ἀνθοπόλεμο, πετῶντας ἄϋλα μπουκέτα, κρίνα κι' ἄσπρα τριαντάφυλλα δεμένα μὲ μιὰ χρυσῆ ἀχτίδα ἥλιου τὸ καθένα. Ἀνθισμένοι ἔτσι χορεύουν ρυθμικὰ οἱ θαλάσσιοι κάμποι. Καὶ καθὼς ἔρχονται πλῆθος οἱ ἄσπροι γλάροι νὰ βροῦν τὴ λεία τους ἐπάνω στὴ θάλασσα, σμίγοντας μὲ τοὺς ἀφροὺς τὰ λευκὰ φτερά τους, νομίζει κανεὶς σὲ λίγο ὅταν ὑψώνωνται στὸν ἀέρα, πῶς τὰ κυματάκια τῆς θάλασσας ἔκαμαν φτερὰ καὶ πετοῦν...

Τὶς μαγεμένες αὐτὲς πρωϊνὲς ὧρες τ' ἀνθρώπινα κορμιὰ ποὺ βουτοῦν στὴ θάλασσα νοιώθουν ἀκέραια τὴν πληρότητα τῆς συμβιώσεως μὲ τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο. Τὰ φύκια, ἡ θαλάσσια χλωρωσιά, ἡ μέδουσες ποὺ κυματίζουν στὴν ἐπιφάνεια, ἡ θεωρίες τῶν ψαριῶν ποὺ φεύγουν στὰ βαθειὰ νερὰ τρομαγμένες, ἡ ἁλμυρὲς μυρωμένες πνοές, τὰ μυστήρια τῶν βυθῶν, τὰ δολερὰ ἀγκαλιάσματα τῶν κυμάτων, φανερώνουν θριαμβευτικὰ στὸν ἄνθρωπο τὴν εὐδαιμονία τῶν πρωτόγονων ,τῶν παραδομένων στὴν τυφλὴ ὁρμὴ τῶν φυσικῶν στοιχείων. Μὰ ὅταν χορτασμένος θάλασσα καθήσῃ στὴν ἀκρογιαλιὰ ν' ἀναπαυθῇ, τότε ἀπὸ τὴ μαγεμένη αὐτὴ Κίρκη ποὺ ξανοίγεται μπροστὰ στὰ μάτια σ' ἕνα γαλανὸ ἄπειρο, ἀρχίζουν νὰ ἐπιφοιτοῦν στὴ φαντασία ὅλα τὰ μεγάλα ὁράματα τῆς ἱστορίας. Κάθε θάλασσα ἔχει τὴν ἱστορία της. Μ' ἀπ' ὅλες πιὸ μεγάλη ἱστορία ἔχουν ἡ θάλασσες, ποὺ τριγυρίζουν τὴν Ἑλλάδα. Μιὰ ἱστορία συνυφασμένη μὲ τοὺς ἀθάνατους θρύλους ποὺ γεμίζουν τ' ἀκρογιάλια της, τὰ παλάτια τῶν βυθῶν της, τὶς σπηλιὲς καὶ τοὺς βράχους της, μ' ἕνα λαὸ ὁλόκληρο θεῶν καὶ Ναϊάδων, ποὺ ζωντανεύουν ὡς σήμερα μὲ νέα ὀνόματα στὴ φαντασία τῶν ἀνίδεων καὶ τῶν καλῶν ἀνθρώπων. Ὁ γεροθεὸς Ὠκεανὸς στὰ παλάτια τῶν ὑποβρύχιων σπηλιῶν του, ἡ γυναίκα του ἡ Θέτις, ἡ τριακόσιες κόρες του, ἡ Ὠκεανίδες, ὁ Νηρεὺς ὁ μοναχογυιός του, ὁ πατέρας τῶν Νηρηΐδων ποὺ κυβερνοῦσαν τὸν Πόντο, ὁ Ποσειδῶν, ὁ γυιὸς τοῦ Κρόνου ποὺ ἄρπαξε τὴ θαλασσσοκρατορία μετὰ τὶς τιτανομαχίες, ἄρπαξε καὶ τὴν ὡραία Ἀμφιτρίτη καὶ τὴν ἔκαμε βασίλισσα τῶν θαλασσῶν, στήνοντας τὸ θρόνο της μέσα σ' ἕνα γιγάντιο κοχύλι, οἱ κύκλωπες καὶ τὰ θαλάσσια τέρατα ποὺ ἔτρεπαν σὲ φυγὴ τοὺς ὡραίους Τρίτωνες καὶ τοὺς Γλαύκους καὶ τὰ μαγεμένα δελφίνια. Ἡ θάλασσα τῆς Μεσογείου, ἡ μάννα τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Σαρωνικοῦ, εἶνε τὸ καθαυτὸ βασίλειο τῆς Ἀμφιτρίτης, γεμᾶτο φῶς, χαρὰ κι' ἁρμονία. Ὅλη ἡ ἱστορία — σαράντα αἰῶνες συγκρούσεων καὶ πολέμων, ἄμπωτις καὶ παλίρροια λαῶν, στρέφεται γύρω ἀπὸ τὴν κατάκτησι τῆς μαγεμένης αὐτῆς θάλασσας ποὺ γέννησε θεούς, ἡμιθέους καὶ ἥρωες τῶν μυθολογικῶν καιρῶν, ἐξερευνητὲς καὶ ποντοπόρους, δοξασμένους ἀρχηγοὺς καὶ πειρατάς, στρατηγοὺς καὶ ναυάρχους. Ἀπ' τοὺς μυθικοὺς χρόνους τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας, ἀπ' τοὺς Ὁμηρικοὺς καιροὺς τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἡ Μεσόγειος εἶνε ἡ θρυλικὴ θάλασσα ποὺ ὁδηγεῖ στὶς παραμυθένιες Κολχίδες καὶ στοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνες τῆς ἑλληνικῆς τιμῆς.

Ἀλλοίμονο τώρα, ἂν ἀφήσωμε τὴ φαντασία μας νὰ μᾶς παρασύρῃ στὸ ξετύλιγμα τῆς πολυκύμαντης ἱστορίας της... Ὁ Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ, ὁ βασιλεὺς τοῦ Πόντου ποὺ σκόρπισε στὴ Μεσόγειο στόλους ὁλόκληρους πειρατῶν τῆς Κιλικίας ποὺ λεηλατοῦσαν ὅλο τὸ Ἀρχιπέλαγος κι' ἔφθασαν νὰ αἰχμαλωτίσουν τὸν ἴδιο τὸν Καίσαρα στὴν πρώτη του νεότητα, ὁ Σερβίλιος, ὁ Πομπήϊος, ποὺ κατατρωπώνουν τοὺς πειρατὰς μὲ τὶς ρωμαϊκὲς γαλέρες, οἱ Σαρραζῖνοι, οἱ Σταυροφόροι, οἱ Νορμανδοί, οἱ Σικελοί, οἱ Φράγκοι, οἱ Ἄγγλοι, οἱ Βασιλεῖς τῆς Φλάνδρας καὶ τῆς Ναβάρρας, Κομνηνοὶ καὶ Λεοντόκαρδοι μὲ πλήθη δρόμωνες ποὺ κρατοῦσαν ἀντιμέτωπη μὲ τὴν Ἀνατολὴ ὅλη τὴ Δύσι — ὅλοι οἱ θαλάσσιοι δρόμοι ἀνοιχτοὶ στὶς μεγάλες ἐξορμήσεις τοῦ Ντιάζ, τοῦ Βάσκο ντὲ Γκάμα, τοῦ Κολόμβου, τοῦ Μαγγελάνου. Ἡ θάλασσες φορεῖς θαυμαστοὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ἀγγλικὴ θαλασσοκρατορία, ὡς τὴν ἱστορικὴ ἐποχὴ τῶν διεθνῶν ἐπιστημονικῶν κατακτήσεων ποὺ φωτίζουν τὴν παγκόσμια ἱστορία. Σὲ μιὰ παρόμοια ἐπιστημονικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ μαζὶ κατάκτησι διέπλευσε κατὰ τὸ 1820 τὸ Αἰγαῖον ἡ Ἑλληνικώτερη Ἀναδυομένη τῶν θαλασσῶν, ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου... Δύο Γάλλοι ἀξιωματικοὶ κι' ἕνας διπλωμάτης τὴν ἀγόρασαν ἀπὸ τὸν ἀνίδεο χωρικὸ ποὺ τὴν ἔφερε στὸ φῶς σκάβοντας τὸ χωράφι του κι' ἔμεινε θαμπωμένος καὶ βουβὸς ἐμπρὸς στὴν ὀμορφιά της. Ἡ ἑλληνικὴ θεὰ δοξάζει ἔκτοτε τὸ Μουσεῖο τοῦ Λούβρου.

Ὡς ποῦ θὰ μᾶς παραπλανήσῃ ἀκόμα ἡ φαντασία στὸ ἐλεύθερο πέταγμά της ἐμπρὸς στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα; Ἡ σκηνογραφία της ἀλλάζει ὁλοένα. Μὲ τὸ φλογοβόλο θρίαμβο τοῦ μεσημεριοῦ ντύνεται τὸν ὁλόχρυσο μανδύα της, μὲ τὶς τελευταῖες ἀναλαμπὲς τοῦ αἱματοβαμμένου δειλινοῦ περιβάλλεται τὴ βασιλική της πορφύρα. Μὲ τοῦ φεγγαριοῦ τὰ δολερὰ μάγια κυλᾶ στὰ ρεῖθρα της τοὺς οὐράνιους ποταμοὺς τοῦ Γαλαξία. Πόσες φορὲς ἡ θαλασσογραφία αὐτὴ γίνεται ὁλόκληρο δρᾶμα τὴν ὥρα τοῦ ἡλιοβασιλέματος καὶ τῆς τραγικῆς ἀμφιλύκης, ὅταν τὰ φλογισμένα σύννεφα διαγράφουν στὸν οὐρανὸ ὅλα τὰ ἐπεισόδια μιᾶς ἄγριας τιτανομαχίας ποὺ ἀντιφεγγίζουν τὰ κύματα στὶς ἡρωϊκές της περιπέτειες, βαραίνοντας τὴν ψυχὴ μὲ μιὰν ἀνείπωτη ἀγωνία. Τέτοιες στιγμὲς ἔχουν συλλάβει οἱ ποιηταὶ μέσα σ' ἀριστουργηματικὲς σελίδες —ὁ Χάϊνε στὴ «Θάλασσα» μὲ τοὺς ρωμαντικοὺς ὁραματισμούς, ὁ Οὐγκὼ στὶς μεγαλόπνευστες «Ἀνατολικὲς Ὠδές», ὁ Τεοφὶλ Γκωτιὲ, ὁ Σέλλεϋ, ὁ Μπάϋρον στὰ «Νησιὰ τῆς Ἑλλάδος», ὁ Ρισπὲν στὶς θαλασσόπληκτες στροφές του, καὶ πόσοι ἄλλοι ἀκόμα. Μὰ κανένας, μοῦ φαίνεται, πὼς δὲν ἔφθασε στὴν ἀναπαραστατικὴ δύναμι, στὸ κυμάτισμα τῶν ρυθμῶν, στὴ γοητεία τοῦ συναρπαστικοῦ λυρισμοῦ καὶ στὴ δόνησι τῆς συγκινήσεως ποὺ μεταγγίζει μιὰ μικρὴ θαλασσογραφία τῆς Νεοελληνικῆς ποιήσεως: ἡ «Βαρκαρόλλα» τοῦ Μαλακάση.

ΣΟΦΙΑ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ